ABC Certified THE MOST INFLUENTIAL & WIDELY ACCLAIMED SINDHI DAILY OF PAKISTAN
هڪ ئي وقت ڪراچي ۽ حيدرآباد مان شايع ٿيندڙ قديم سنڌي اخبار
THE DAILY IBRAT Hyderabad
روزاني عبرت حيدرآباد
68 Years 1958 - 2025
Regd: NO -2430-B
Hyd: Ph: 2728703-4, 2728571-2, Fax: 2781879, 2784300 - Isld Ph: 2823277
Karachi Ph: 2272030-7 - 4538862-3 - Fax: 2272038-9 - 4543839 - 2639492- Lahore: Ph: 5854047-8
سال (94) اڱارو 23 ڊسمبر 2025ع 02 رجب المرجب 1447ھ صفحا 6 - ملهه 30 ويهه شمارو (130)
website: www.dailyibrat.com Email: ibrat@yahoo.com, ibratmarketing@yahoo.com

پاڪ فوج پيشه ورانه تياري ۽ متحد قيادت ذريعي ثابت ڪيو ته ملڪي سرحدون محفوظ آهن: بلاول ڀٽو زرداري

ڪمال ۽ ترقي ورثي ۾ نه ملندي آهي. منهنجو والد آصف علي زرداري ٻه ڀيرا صدر چونڊيو ويو. هن کي پاڪستان ۾ سياسي قيدي طور تي تيرهن سال قيد گذارڻ جو اعزاز پڻ حاصل آهي

اسان معاشي دٻاءُ، علائقائي غير يقيني صورتحال ۽ تيزي سان بدلجندڙ دنيا جهڙن چئلينجن کي منهن ڏئي رهيا آهيون. پر پاڪستان ۾ ڪڏهن به همت جي ڪوٽ نه رهي آهي

اسان جي هٿياربند فوجن هڪ ڀيرو ٻيهر پيشه ورانه تياري ۽ متحد قيادت ذريعي، پاڪستان پنهنجي خودمختياري جو دفاع ڪيو ۽ هڪ واضح فوجي فتح حاصل ڪئي آهي

ملڪ جي خدمت ڪرڻ ڪو پيشو ناهي، اها زندگي ڀر جي وابستگي آهي پاڪستان ۾ قابليت جي ڪوٽ ناهي مسئلو تڏهن پيدا ٿئي ٿو جڏهن قابليت پنهنجو مقصد وساري ڇڏي ٿي

ڪيڊٽ ڪاليج جي شاگردن مان ڪجهه هٿياربند فوج جي وردي پائيندا. ڪجهه سرڪاري ادارن ۾ ملڪ جي خدمت ڪندا. رستا مختلف ٿي سگهن ٿا، پر فرض ساڳيو آهي

پيپلز پارٽي جي چيئرمين ڪيڊٽ ڪاليج پٽارو جي 63 هين والدين جي ڏهاڙ واري تقريب ۾ خاص مهمان طور شرڪت ڪئي، ڪيس ڪيڊٽس پاران گارڊ آف آنر پيش ڪيو ويو

ڄامشورو/ ڪوٽڙي (رپورٽ: عرفان برفت/ حسين شورو) ڪيڊٽ ڪاليج پٽارو جي 63 هون والدين جو ڏهاڙو ملهايو ويو تقريب ۾ پيپلز پارٽي چيئرمين بلاول ڀٽو زرداري مهمان خصوصي جي حيثيت ۾ شريڪ ٿيو جڏهن ته سنڌ جو وڏو وزير سيد مراد علي

بقايا نمبر 8 ڏسو صفحو 2

ڄامشورو: پ پ چيئرپرسن بلاول ڀٽو زرداري ۽ وڏو وزير سيد مراد علي شاهه ڪيڊٽ ڪاليج پيٽارو ۾ تقريب ۾ شريڪ آهن

سنڌ ۾ ماڻهن جي زندگين ۾ سڌاري ۽ تبديلي لاءِ 1018 ارب رپين جا ترقياتي منصوبا جوڙيا آهن: وڏو وزير

ڪراچي (بيورو رپورٽ) سنڌ جي وڏي وزير سيد مراد علي شاهه سومر ڏينهن پلاننگ اينڊ ڊولپمينٽ ۽ ناڻي کاتن جي گڏيل اعليٰ سطحي اجلاس جي صدارت ڪئي جنهن ۾ موجوده مالي سال لاءِ صوبي جي ترقياتي حڪمت عملي ۽ سيڙپڪاري منصوبن جو

بقايا نمبر 9 ڏسو صفحو 2

سڄي ملڪ ۾ سون جي قيمت ۾ 6200 رپين جي واڌ رڪارڊ

اسلام آباد (اي پي پي) سڄي ملڪ ۾ سون جي قيمت ۾ 6 هزار 200 رپين جي واڌ سان في تولو سون 4 لک 62

بقايا نمبر 10 ڏسو صفحو 2

عمران خان ڳالهين جي تجويز ٻيهر رد ڪري ڇڏي، معافي ڪان سواءِ ڪنهن به قسم جون ڳالهيون نه ٿينديون: حڪومت

احتجاجي تحريڪ بابت عمران خان جي هدايت ئي حتمي هونديءَ انهي تي عمل ڪيو ويندو. اها پاليسي سڌو سنئون پارٽي قائد عمران خان طرفان آئي آهي، انهي ڪري اهائي لاڳو ٿيندي: سيڪريٽري اطلاعات پي ٽي آءِ

محمود خان اڇڪزئي ڳالهين سميت پنهنجون سياسي سرگرميون جاري رکي سگهن ٿا پر پي ٽي آءِ قيادت عمران خان جي تازي هدايتن جي پابند آهي، وزيراعليٰ ڪي پي ڪي آئين جي بالادستي لاءِ احتجاجي تحريڪ جي تياري ڪري

9 مئي جي واقعن، عمران خان ۽ پارٽي جي سوشل ميڊيا تي فوج مخالف مهم، تي معافي يا معذرت کان سواءِ پي ٽي آءِ سان ڳالهين ممڪن نه آهن، معافي کانسواءِ ڳالهين جا اميد نه رکي وڃي: وزيراعظم شهباز شريف

فوجي تنصيبات تي حملا ڪيا ويا، شهيدن جو مذاق اڏايو ويو، فوج ۽ انهي جي اعليٰ قيادت خلاف ڪردار ڪشي جي مهم هلائي، اهڙين حالتن ۾ ڪنهن به قسم جون ڳالهيون نٿيون ٿي سگهن: اپوزيشن جي ڪانفرنس بعد ردعمل

اسلام آباد (م ڊ) عمران خان جي سماجي رابطن جي پليٽ فارم ايڪس تي جاري ڪيل تازي ترين بيان موجب محمود خان اڇڪزئي طرفان ڳالهين جي اپيل کي رد ڪيو ويو آهي انهي سان گڏ پي ٽي آءِ جي سيڪريٽري اطلاعات به واضح ڪيو

بقايا نمبر 1 ڏسو صفحو 2

راولپنڊي: سعودي وزير پاران فيلڊ مارشل عاصم منير کي اعليٰ اعزاز ڏنو پيو وڃي

فيلڊ مارشل عاصم منير جي سعودي وزير دفاع سان ملاقات، اسٽريٽجڪ چئلينجز تي ڳالهيون

فيلڊ مارشل سيد عاصم منير کي سعودي عرب جو اعليٰ ترين قومي اعزاز ڪنگ عبدالعزيز ميڊل عطا

پاڪ فوج جي سربراهه سعودي عرب جي دفاع واري وزير شهزاده خالد بن سلمان عبدالعزيز آل سعود سان پڻ ملاقات ڪئي

علائقائي سلامتي جي صورتحال، دفاعي ۽ عسڪري سهڪار، اسٽريٽجڪ حصيداري واري عمل ۽ بدلجندڙ جيو اسٽريٽيجڪ چئلينجز تي غور ويچار

راولپنڊي (اي پي پي) چيف آف ڊفينس فورسز ۽ چيف آف آرمي اسٽاف فيلڊ

بقايا نمبر 2 ڏسو صفحو 2

اسان دفاعي قوت کي سياسي طور تي نه پر دفاع جي لحاظ کان مضبوط ڏسڻ چاهيون ٿا: مولانا فضل الرحمان

ڪراچي (رپورٽ : راهب ڳاهو) جي يو آءِ سربراهه مولانا فضل الرحمان چيو آهي ته

بقايا نمبر 3 ڏسو صفحو 2

محمد اورنگزيب طرفان مسيحي برادري کي ڪرسمس جون مبارڪون

حڪومت ملڪ ۾ اقليتن جي حقن جي تحفظ لاءِ پُرعزم آهي: ناڻي وزير

آئين سمورن شهرين کي بنا فرق جي برابريءَ جي حقن جي ضمانت ڏئي ٿو

اسلام آباد (اي پي پي) ناڻي ۽ محصولن واري وفاقي وزير سينيٽر محمد اورنگزيب چيو آهي ته حڪومت ملڪ ۾ اقليتن جي

بقايا نمبر 7 ڏسو صفحو 2

صدر آصف جي زرداري جي بغداد ۾ امام موسيٰ الڪاظم ع ۽ امام محمد التقي الجواد ع جي روضن تي حاضري

نجف ايئرپورٽ تي گورنر يوسف مڪي ڪناوي صدر جو استقبال ڪيو، صدر ۽ نجف جي گورنر وچ ۾ ايئرپورٽ تي ملاقات ٿي

صدر ائمہ اهلبيت ع جي تعليمات کي علم، صبر، حڪمت ۽ اخلاقي طاقت جو مستقل سرچشمو قرار ڏنو، حضرت شيخ عبدالقادر جيلاني جي مزار تي به حاضري

صدر امام اعظم ابو حنيفه ع جي مزار تي پڻ حاضري ڀري ۽ سڀني مزارن جي منتظمين ۽ خطيبن سان پڻ ملاقاتون ڪيون

بغداد (اي پي پي) صدر آصف علي زرداري بغداد ۾ امام موسيٰ الڪاظم ع ۽ امام محمد التقي الجواد ع جي روضن تي حاضري ڀري، مسلمان امت جي امن اتحاد

بقايا نمبر 4 ڏسو صفحو 2

ماسڪو ۾ بم ڌماڪو ليفٽيننٽ جنرل مارجي ويو

ڌماڪي ۾ جنرل اسٽاف جي آپريشنل ٽريننگ ڊائريڪٽوريٽ جو سربراهه ماريو ويو

ماسڪو (اي پي پي) روس جي گاديءَ واري شهر ماسڪو جي ڏاکڻي علائقي ۾ صبح جو سوير ٿيل بم ڌماڪي ۾ هٿياربند فوج

بقايا نمبر 6 ڏسو صفحو 2

ڀارت سان جنگ ۾ الله تعاليٰ پاڪستان کي فتح ڏياري، جنهن تي قوم ڀرپور خوشيون ملهايون: وزيراعظم

وزيراعظم پاران انڊر 19 ايشيا ڪپ جي فاتح پاڪستان ڪرڪيٽ ٽيم رانديگرن لاءِ هڪ هڪ ڪروڙ رپين جو اعلان

ڀارت کي عبرتناڪ شڪست ڏيندڙ پاڪستاني ٽيم کي وزيراعظم طرفان مانجهاندو ڏنو ويو، ڪارڪردگي جي واکاڻ

ٽيم انتظاميا ۽ پاڪستان ڪرڪيٽ بورڊ جون ڪوششون ۽ محسن نقوي جي محنت قابل قدر آهي: وزيراعظم شهباز شريف

اسلام آباد (اي پي پي) وزيراعظم محمد شهباز شريف انڊر 19 ايشيا ڪپ جي فاتح پاڪستان ڪرڪيٽ ٽيم جي هر رانديگر جي لاءِ هڪ هڪ ڪروڙ رپين جو اعلان ڪندي چيو آهي ته ٽيم قوم جو ڳاٽ فخر

بقايا نمبر 11 ڏسو صفحو 2

پنجاب پراپرٽي آنرشپ آرڊيننس تي عملدرآمد معطل، حڪومت عدالتي سپرميسي ختم ڪري ڇڏي: چيف جسٽس عاليا نيلم

اوهان جو وس هلي ها ته اوهان آئين کي به معطل ڪري ڇڏيو ها: لاهور هاءِ ڪورٽ جي چيف جسٽس جو چيف سيڪريٽري سان مڪالمو

عدالت سمورين درخواستن تي اعتراض ختم ڪري فل بينچ جوڙڻ جي سفارش ڪري ڇڏي، پراپرٽي آنرشپ آرڊيننس تحت ڏنل قبضا واپس

لڳي ٿو ته ڪجهه ماڻهن جي خواهش آهي ته انهن کي سمورا اختيار ڏنا وڃن، پر هي قانون ٺهيو ڇو آهي، ان جو مقصد ڇا آهي: عدالت

افسوس آهي ته جيڪڏهن ڀي سي اوهان جي گهر جو قبضو ڪنهن ٻئي کي ڏئي ڇڏي ته اوهان وٽ اپيل جو ڪو حق نه هوندو

لاهور (م ڊ) لاهور هاءِ ڪورٽ جي چيف جسٽس عاليا نيلم هڪ ڪيس جي ٻڌڻي دوران چيف سيڪريٽري پنجاب سان مڪالمو ڪندي چيو آهي ته اوهان عدالتي سپرميسي کي ختم ڪري ڇڏيو اوهان جو

بقايا نمبر 5 ڏسو صفحو 2

بغداد: صدر آصف علي زرداري، عبدالقادر پٽيل، صوبائي وزير شرجيل انعام ميمڻ ۽ ٻيا مقدس مزارن تي حاضري ڀري رهيا آهن

وزيراعظم جي بجلي جي ويلنگ چارجز مناسب سطح تي آڻڻ لاءِ سفارشون پيش ڪرڻ جي هدايت

اجلاس ۾ وزيراعظم کي معاشي ترقي لاءِ توانائي جي شعبي ۾ سڌارن جي حوالي سان سفارشون پيش

صنعتن کي علائقائي ڇانپيندي اگهن تي بجلي جي فراهمي جي لاءِ ڪوششون ڪري رهيا آهيون: وزيراعظم

مختلف ورڪنگ گروپس جون سفارشون مڪمل ٿيڻ کانپوءِ معيشت جي ترقي جو قومي پروگرام جوڙيو ويندو

اسلام آباد (اي پي پي) وزيراعظم محمد شهباز شريف پاور ڊويزن کي بجلي جي ويلنگ چارجز کي مناسب سطح تي آڻڻ جي لاءِ ڌرين جي مشاورت سان سفارشون پيش ڪرڻ جي هدايت ڪندي چيو آهي ته بجلي جي پهچ جي نظام کي بهتر ڪرڻ جي لاءِ سمورو ڌيان ڏنو آهي صنعتن کي علائقائي ڇانپيندي اگهن تي بجلي جي فراهمي جي لاءِ ڪوشش ڪري رهيا آهيون اهڙن خيالن جو اظهار هن معاشي ترقي جي لاءِ توانائي جي شعبي جي حوالي سان جوڙيل نجي شعبي جي ورڪنگ گروپ جي اجلاس کي خطاب ڪندي ڪيو جيڪو وزيراعظم جي صدارت ۾ ڪالهه سومر ڏينهن ٿيو. وزيراعظم آفيس جي ميڊيا ونگ پاران جاري بيان موجب اجلاس ۾ وزيراعظم کي معاشي ترقي جي لاءِ توانائي جي شعبي ۾ سڌارن جي حوالي سان سفارشون پيش ڪيون ويون وزيراعظم پاور ڊويزن کي بجلي واري وزير کي بجلي جي ويلنگ چارجز کي مناسب سطح تي آڻڻ جي لاءِ ڌرين جي مشاورت سان سفارشون پيش ڪرڻ جي هدايت ڪئي هن چيو ته بين شعبن ۾ ناهيل مختلف ورڪنگ گروپس جون سفارشون مڪمل ٿيڻ کانپوءِ معيشت جي ترقي جو قومي پروگرام جوڙيو ويندو بجلي جي پهچ جي نظام کي بهتر ڪرڻ جي لاءِ حڪومت سمورو ڌيان ڏنو آهي. هن چيو ته حڪومت جي ڀرپور ڪوشش آهي ته صنعتن کي علائقائي ڇانپيندي اگهن تي بجلي ملي. وزيراعظم محمد شهباز شريف شهزاد سليم جي سربراهي ۾ نجي شعبي سان مشاورت جي لاءِ ٺاهيل توانائي واري ڪميٽي جي محنت ۽ ڪوشش کي ساراهيو اجلاس ۾ تيرف اسٽرڪچر، بجلي جي پهچ جي حوالي سان مشڪلاتن مناسب اگهن ۽ بجلي جي شعبي سان لاڳاپيل ٻين معاملن تي سفارشون پيش ڪيون ويون اجلاس کي بجلي جي ٽرانسميشن ۽ وولٽيج جي نظام کي اعتماد جوڳو بڻائڻ جي حوالي سان پڻ سفارشون پيش ڪيون ويون. اجلاس ۾ موسمياتي تبديلي وارو وفاقي وزير مصدق ملڪ اقتصادي معاملن وارو وفاقي وزير احد خان چيما، نائين ۽ اوگاڙير وارو وفاقي وزير محمد اورنگزيب، اطلاعات ۽ نشريات وارو وفاقي وزير عطاءالله تارڙ پاور ڊويزن وارو وفاقي وزير سردار اويس احمد خان لغاري، پيٽروليم وارو وزير علي پرويز ملڪ نائين ۽ ريلوي وارو مملڪتي وزير بلال اظهر ڪياني وزيراعظم جو خاص معاون هارون اختر ۽ لاڳاپيل اعليٰ سرڪاري آفيسر شريڪ ٿيا.

ملڪ جي پرڏيهي مٽاسٽا جي ناڻي جي ذخيرن ۾ مجموعي طور 5.162 ارب ڊالرن جي واڌ

اسٽيٽ بينڪ وٽ ناڻي جي ذخيرن جو ڳاڻيٽو 11.731 ارب ڊالرز ۽ ڪمرشل بينڪن وٽ 4.195 ارب ڊالرز رڪارڊ

12 ڊسمبر تي ختم ٿيل هفتي ۾ ملڪي پرڏيهي مٽاسٽا جي ناڻي جي ذخيرن جو ڳاڻيٽو 21.089 ارب ڊالرز رڪارڊ ڪيا ويا

اسلام آباد (اي پي پي) ملڪ جي پرڏيهي مٽاسٽا جي ناڻي جي ذخيرن ۾ جاري ڪيلينڊر سال دوران مجموعي طور تي 5.162 ارب ڊالرن جي واڌ ٿي آهي. اسٽيٽ بينڪ مطابق گذريل سال ڊسمبر جي پڇاڙي تي ملڪي ناڻي جي ذخيرن جو ڳاڻيٽو 15.927 ارب ڊالرز رڪارڊ ڪيو ويو هو جنهن مان اسٽيٽ بينڪ وٽ ناڻي جي ذخيرن جو ڳاڻيٽو 11.731 ارب ڊالرز جڏهن ته ڪمرشل بينڪن وٽ 4.195 ارب ڊالرز رڪارڊ ڪيا ويا.12 ڊسمبر تي ختم ٿيل هفتي ۾ ملڪي پرڏيهي مٽاسٽا جي ناڻي جي ذخيرن جو ڳاڻيٽو 21.089 ارب ڊالرز رڪارڊ ڪيا ويا جنهن مان اسٽيٽ بينڪ وٽ ناڻي جي ذخيرن جو ڳاڻيٽو 15.88 ارب ڊالرز جڏهن ته ڪمرشل بينڪن وٽ 5.202 ارب ڊالرز رڪارڊ ڪيا ويا جيڪي 2.62 مهينن جي امپورٽ لاءِ ڪافي آهن. جاري ڪيلينڊر سال دوران اسٽيٽ بينڪ جي ناڻي جي ذخيرن ۾ 4.155 ارب ڊالرز جڏهن ته ڪمرشل بينڪن جي ناڻي جي ذخيرن ۾ 1.007 ارب ڊالرن جي واڌ ٿي آهي.

پاڪ فوج جي ڪارڪردگي ٽرمپ کي حيران ڪري ڇڏيو، 2025 پاڪ آمريڪا لاڳاپن ۾ انقلابي تبديلي جو سال قرار

2025 ۾ واشنگٽن جو انڊيا فرسٽ دور ختم ٿيو ۽ پاڪستان کي اوليت حاصل رهي: آمريڪي اخبار واشنگٽن ٽائمز جي رپورٽ

آمريڪي پاليسي شفٽ جي بنياد مئي جي پاڪ ڀارت جنگ بڻجي، پاڪستان جي ملٽري ڪارڪردگي ٽرمپ کي حيران ڪيو

مارچ ۾ ٽرمپ قومي خطاب ۾ پاڪستان جي غير امڪاني تعريف ڪئي، جنهن واشنگٽن ۾ پاليسي جو رخ تبديل ڪيو

واشنگٽن (م ڊ) مشهور آمريڪي اخبار واشنگٽن ٽائمز جي آرٽيڪل ۾ پاڪستان جي اهميت جو اعتراف ڪندي 2025 پاڪ آمريڪا لاڳاپن ۾ انقلابي تبديلي جو سال قرار ڏنو ويو آهي. آمريڪي اخبار واشنگٽن ٽائمز لکيو آهي ته 2025 ۾ واشنگٽن جو انڊيا فرسٽ دور ختم ٿيو ۽ پاڪستان کي اوليت حاصل رهي، آمريڪي پاليسي شفٽ ... آمريڪي اخبار لکيو ته پاڪ آمريڪا لاڳاپن ۾ پهريان ڳجهو ڪائونٽر ٽيررازم ايڪسچينجز سامهون آيون انهي سان واشنگٽن کي سيسٽينو تعاون جو واضح اشارو مليو مارچ ۾ ٽرمپ قومي خطاب ۾ پاڪستان جي غير امڪاني تعريف ڪئي، جنهن واشنگٽن ۾ پاليسي جو رخ تبديل ڪري ڇڏيو اسلام آباد موقعي کي فوري تي ڪنيو ويو بطور آرمي چيف فيلڊ مارشل سيد عاصم منير جي ڪردار جي به تعريف ڪئي وئي سيز فائر تي ڀارت جو سخت رد عمل ٽرمپ کي سٺو نه لڳو جڏهن ته پاڪستان آمريڪي ثالثي کي قدر ۽ شڪرگذاري جي طور تي قبول ڪيو آمريڪي اخبار لکيو ته فيلڊ مارشل عاصم منير ٽرمپ جي انٽرسرڪل جو اسٽار بڻجي ايريو ...

نوشڪي ۾ ٻن ڌرين ۾ جهيڙو، فائرنگ ۾ 3 ڀائرن سميت 4 ڄڻا قتل

ڪلي قادرآباد ۾ معمولي تڪرار تي جهيڙي سبب ڌرين ۾ فائرنگ جي ڏي وٺ

نوشڪي (اي پي پي) نوشڪي جي علائقي ڪلي قادرآباد ۾ معمولي تڪرار تي جهيڙي سبب 3 ڀائرن سميت 4 ڄڻا قتل ٿي ويا. نوشڪي ۾ ٻن ڌرين وچ ۾ فائرنگ سبب 3 ڀائر بابو علم خان بيبرگ خان ذوالقرنين پٽ دينار خان باديني جڏهن ته ٻي ڌر مان سهيل احمد پٽ محمد ايوب باديني قتل ٿي ويا آهن پوليس ذريعن مطابق ڌرين وچ ۾ جهيڙي جو سبب خالي دڪان کي ڪرائي تي وٺڻ آهي

ڪشميري پاڪستان جي نظرياتي سرحدن جا محافظ آهن: انجنيئر امير مقام

آزاد ڪشمير ۾ مسلم ليگ (ن) کي مضبوط ۽ منظم ڏسي خوشي ٿي رهي آهي

اسان جي پهرين ترجيح آهي، ڪشمير جي عوام کي ڪڏهن مايوس ٿيڻ نه ڏينداسين

اسلام آباد (اي پي پي) ڪشمير ۽ گلگت بلتستان ۽ سيفران واري وفاقي وزير انجنيئر امير مقام ڀارت جي آبي اگرائيءَ کي سخت مذمت ڪندي چيو آهي ته پاڪستان آخري حد تائين وڙهڻ لاءِ تيار آهي. ڪشميري پاڪستان جي نظرياتي سرحدن جا محافظ آهن. آزاد ڪشمير ۾ مسلم ليگ (ن) کي مضبوط ۽ منظم ڏسي خوشي ٿي آهي ڪالهه اسلام آباد ۾ مسلم ليگ (ن) آزاد ڪشمير جي مرڪزي قيادت سان گڏ پريس ڪانفرنس ڪندي هن چيو ته ... پليڪار چٽون ٿا، اسان سڀ هڪ آهيون. اسان جو قائد ميان محمد نواز شريف آهي جيڪڏهن ڪشمير جي عوام مينڊيٽ ڏنو ته (ن) ليگ ڪين مايوس نه ڪندي هن چيو ته ڪشمير جي حوالي سان (ن) ليگ جي پاليسي سڀني آڏو آهي ڪشميري بنا پگهار جي پاڪستان جا محافظ آهن. ڪنهن به منصوبي ۾ ڪشميري عوام پوئتي ناهي رهيو هن چيو ته ڪشميري سالن کان ڀارت خلاف جدوجهد ۾ مصروف آهن دنيا چاهي ٿي ته هاڻ اهو مسئلو حل ٿئي ان موقعي تي پي ٽي آءِ آزاد ڪشمير جي اسيمبلي ميمبر سردار مير اڪبر خان (ن) ليگ ۾ شامل ٿيو سردار مير اڪبر خان (ن) ليگ ۾ شموليت تي باضابطه تقريب منعقد ٿي ان موقعي تي آزاد ڪشمير جي اڳوڻي وزيراعظم راجا فاروق خان پنهنجي خيالن جو اظهار ڪيو ته سردار مير اڪبر کي (ن) ليگ ۾ پليڪار چٽون ٿا، مير اڪبر اسان سان ٿي گڏ هو مير اڪبر خان جي شموليت سان باغ ضلعي ۾ پارٽي مضبوط ٿيندي هن چيو ته ايندڙ چونڊن ۾ آزاد ڪشمير ۾ (ن) ليگ جي حڪومت هوندي

حوالي سان رابطو ڪرڻ تي پي ٽي آءِ جي سيڪريٽري اطلاعات شيخ وقاص اڪرم چيو ته احتجاجي تحريڪ جي پاليسي سڄو سنٽون پارٽي قائد عمران خان طرفان آئي آهي انهي ڪري اهائي لاڳو ٿيندي هن چيو ته محمود خان اڇڪزئي ڳالهين سميت پنهنجون سياسي سرگرميون جاري رکي سگهن ٿا پر پي ٽي آءِ قيادت عمران خان جي تازي هدايتن جي پابند آهي شيخ وقاص اڪرم موجب عمران خان خيبرپختونخواهه جي وڏي وزير کي هدايت ڏني آهي ته اهو قانون جي حڪمراني ۽ آئين جي بالادستي لاءِ احتجاجي تحريڪ جي تياري ڪري. اپوزيشن اتحاد طرفان گذريل ڏينهن منعقد ڪيل قومي ڪانفرنس ۾ اتحاد جي سربراهه محمود خان اڇڪزئي چيو هو ته آئين کي ٽڪرن ۾ تبديل ڪيو ويو آهي انهي نازڪ مرحلي تي هن اڳوڻي وزيراعظم نوازشريف ۽ جمعيت علماءِ اسلام جي سربراهه مولانا فضل الرحمان کي اپيل ڪئي آهي ته اهو اڳيان اچي ۽ ملڪ کي بحران مان ڪڍڻ لاءِ ڳالهين جي شروعات ڪري انهي ڏينهن عمران خان طرفان ايڪس تي جاري بيان ۾ نه صرف فيلڊ مارشل کي تنقيد جو نشانو بڻايو ويو پر خيبرپختونخواهه جي وڏي وزير سهيل آفريدي کي احتجاجي تحريڪ جي هدايت ...

Oil & Gas Development Company Limited

ogdc the energy

INVITATION TO E-BID
THROUGH SAP ARIBA DISCOVERY

E-Bids are invited through **SAP-Ariba Discovery** for the service/material given below under competitive bidding procedure as per Public Procurement Regulatory Authority (PPRA) rules:

SR #	TENDER NUMBER	DESCRIPTION	CLOSING DATE & TIME
1.	OGDC-SCM-SERVICES-CB-CSR-307046758-2025	SUPPLY OF UTILITY WATER	12.01.2026 AT 1030 HRS
2.	OGDCL-SCM-LBT-PT-CESS-306173988-2025	CONSTRUCTION OF BOX CULVERT	12.01.2026 AT 1130 HRS
3.	OGDCL-SCM-SERVICES-CB-PROD-306774546-2025	ACQUIRING SLICK LINE SERVICES	13.01.2026 AT 1030 HRS
4.	OGDCL-SCM-LBT-PT-CESS-306379564-2025	CONSTRUCTION OF TWO WASHROOMS WATER TANK, AND SANITARY FITTING WITH WATER SUPPLY PUMP	13.01.2026 AT 1130 HRS
5.	OGDCL-SCM-SERVICES-CB-PROD-306814273-2025	ACQUIRING SLICK LINE SERVICES	14.01.2026 AT 1030 HRS

EXTENSION NOTICE
BID CLOSING & OPENING DATE

2. Reference our Tender Notice(s) published in newspapers on **24.11.2025, and 29.11.2025**, it is notified that the bid submission/opening dates of the following cases are extended as follows:

SR #	TENDER NO.	DESCRIPTION	REVISED CLOSING DATE & TIME
1.	OGDCL-SCM-FA-CB-DS-302853318-2025	XANTHAN GUM	31.12.2025 AT 1100 HRS
2.	OGDCL-SCM-SERVICES-CB-EXPL-304769944-2025	SERVICES FOR ACQUISITION, PROCESSING AND INTERPRETATION OF GRAVITY AND MAGNETIC SURVEYS	02.01.2026 AT 1030 HRS

3. Bidders who have already submitted/ sent their proposals (bids) may take them back and re-submit the same before the revised closing date and time mentioned above.
4. All bids will be opened 30 minutes after the bids closing date/ time.
5. Tender Notice/ detailed instructions are available on Public Procurement Regulatory Authority (PPRA) website at **www.ppra.org.pk**.
6. Tender documents are available online and bids are also required to be submitted online through e-procurement portal at **https://ogdcl.com/sap-ariba-tenders** or **discovery.ariba.com/profile/AN01562899621**. For details see "Instruction for Bidders Section" of the tender documents.
7. OGDC reserves the right to accept or reject any bid and to annul the bidding process and reject all the bids as per Public Procurement Regulatory Authority (PPRA) Rule-33.

General Manager
(Supply Chain Management)
Oil & Gas Development Company Limited
OGDC Headquarters, Plot No. 03, Jinnah Avenue

CLASSIFIED ADVERTISMENT

ڪورٽ نوٽيس

سول / فيملي جج اينڊ جي ايم ميرپورخاص
(روبرو جناب مريم صبا)
گارڊين درخواست نمبر 19 سال 2025
عبدالغني ولد پير بخش ذات خاصخيلي رهندڙ ڳوٺ مير شير محمد خان ٽالپر ضلعو ميرپورخاص ....اپليڪينٽ...خلاف: (1) مسمات ثانيه زال سهيل ڌيءُ منظور علي ذات خاصخيلي رهندڙ ڳوٺ جمن ميرواهه گورچاڻي تعلقو شجاع آباد ضلعو ميرپورخاص (2) مسمات بشيران زال منظور علي ذات خاصخيلي رهندڙ ڳوٺ مير شير محمد خان ٽالپر ضلعو ميرپورخاص....اپوننٽس (2) سجاد ولد عبدالغني عمر 04 سال ...مائنر
نالي مٿين اپوننٽس ڏانهن:
جيئن ته مٿين اپليڪينٽ گارڊين درخواست زير قلم 7.10.25 گارڊين اينڊ وارڊ ايڪٽ تحت درخواست داخل ڪئي آهي صغيرن جي گارڊين جي مقرري لاءِ ته جيئن انهن جي تعليم ۽ تربيت تي خرچ ڪري سگهجي. تنهنڪري توهان کي هن اخبار جي اشاعت ذريعي آگاهه ڪجي ٿو ته تاريخ 24-12-2025 تي وقت 8.30 بجه صبح جو توهان پاڻ يا ڪنهن وڪيل جي معرفت هن ڪورٽ ۾ حاضر رهي پنهنجا جواب داخل ڪندا. توهانجي غير حاضر رهڻ جي صورت ۾ ڪيس کي هڪطرفو ٻڌي قانون موجب فيصلو ڪيو ويندو
سول / فيملي جج اينڊ جي ايم ميرپورخاص

ڪورٽ نوٽيس

سول/فيملي جج، جي ايم-4th حيدرآباد
فيملي سوٽ نمبر 2425 سال 2024
مسمات حاجران ڌيءُ حاجي عمر....پلينٽف...خلاف: ذوالفقار سومرو پٽ غلام اصغر سومرو بالغ مسلم رهندڙ شورو وليج ويجهو اسپيشل فلور مل لاشاري چوڪ تعلقو قاسم آباد ضلعو حيدرآباد...ڊفينڊنٽ
نالي مٿين ڊفينڊنٽ ڏانهن:
جيئن ته مٿين پلينٽف توهان جي خلاف سوٽ فار مينٽيننس، ريڪوري آف داوري آرٽيڪلز داور امائونٽ لاءِ دعويٰ داخل ڪئي آهي. تنهنڪري توهان کي هن اخبار جي اشاعت ذريعي آگاهه ڪجي ٿو ته تاريخ 06-01-2026 تي وقت 8.30 بجه صبح جو توهان پاڻ يا ڪنهن وڪيل جي معرفت هن ڪورٽ ۾ حاضر رهي پنهنجا جواب داخل ڪندا. توهانجي غير حاضر رهڻ جي صورت ۾ ڪيس کي هڪطرفو ٻڌي قانون موجب فيصلو ڪيو ويندو
سول/فيملي جج، جي ايم-4th حيدرآباد

ڪورٽ نوٽيس

سول/فيملي جج اينڊ جي ايم-I ڪوٽ غلام محمد
فيملي سوٽ نمبر 91 سال 2025
...

روزاني عبرت

ايڊيٽوريل

تحريڪ تحفظ آئين پاران ڪوٺايل قومي ڪانفرنس!
صفحو 4

مير اعظم علي ٽالپر
ڪجهه سرد ته ڪجهه گرم ڊسمبر 2025ع
صفحو 4

ايڊووڪيٽ عبيدالله چڇڙ
20 ماڻهو اغوا وارو واقعو پوليس لاءِ خطرناڪ پيغام!
صفحو 4

رسول بخش رئيس
قيمتي سرمايو
صفحو 4

حڪومت طرفان هارين جي زرعي قرضن تائين ڊجيٽل رسائي ۽ سهولتن لاءِ نئون ڊجيٽل ايپ ”زرخيز“ متعارف

فنانس ڊويزن، اسٽيٽ بينڪ آف پاڪستان ۽ پاڪستان بينڪس ايسوسيئيشن جي سهڪار سان ڊجيٽل پليٽ فارم جو آغاز

هاري زرعي ايپ جي ذريعي سڌو سنئون درخواست ڏئي سگهندا ۽ آن لائين طريقي سان قرض حاصل ڪري سگهندا

هارين جي سهولت لاءِ لون مينيجمينٽ انفارميشن سسٽم (LIMS) ذريعي زرعي مشاورتي سهولتون به ڏنيون وينديون

زرخيز ايپ مالي شموليت کي هٿي ڏيڻ لاءِ هڪ اهم قدم آهي جيڪو هارين کي جديد ۽ آسان زرعي مالي خدمتون مهيا ڪندو: وفاقي وزير خزانه

هي پليٽ فارم هارين کي جديد زرعي طريقن ۽ ٽيڪنالاجي تائين رسائي فراهم ڪندو، وقت، خرچ ۽ غير ضروري رڪاوٽن ۾ گهٽتائي ايندي: گورنر اسٽيٽ بينڪ

اسان اسٽيٽ بينڪ ۽ حڪومت سان گڏجي هارين کي جديد، شفاف ۽ آسان مالي سهولتون فراهم ڪرڻ لاءِ ڪم ڪري رهيا آهيون: چيئرمين پي بي اي

اسلام آباد(پ ر) پاڪستان حڪومت جي فنانس ڊويزن، اسٽيٽ بينڪ آف پاڪستان ۽ پاڪستان بينڪس ايسوسيئيشن (PBA) جي سهڪار سان زرعي شعبي ۾ انقلاب آڻڻ لاءِ هڪ جديد ڊجيٽل پليٽ فارم ”زرخيز“ جو آغاز ڪيو آهي هن قدم جو مقصد زرعي قرضن جي فراهمي کي آسان بڻائڻ آهي جتي هاري زرعي ايپ جي ذريعي سڌو سنئون درخواست ڏئي سگهندا ۽ آن لائين طريقي سان قرض حاصل ڪري سگهندا. درخواست جمع ڪرائڻ کان پوءِ ضروري تصديق ڪانپوءِ زرعي قرض هاري جي بئنڪ اڪائونٽ ۾ منتقل ڪيو ويندو. هن منصوبي تحت 75 سيڪڙو تائين حصيداري زرعي مالياتي سهولت فراهم ڪئي ويندي خريداري لاءِ منظور ٿيل زرعي وينڊرز جي ذريعي ادائيگي جي سهولت پڻ لاءِ لون مينيجمينٽ انفارميشن سسٽم (LIMS) ذريعي زرعي مشاورتي سهولتون به ڏنيون وينديون جنهن سان جديد زرعي ٽيڪنالاجي، ٻج، ڀاڻ ۽ ٻين زرعي شين تائين رسائي ممڪن بڻجي سگهندي ننڍن هارين لاءِ خاص طور تي 10 سيڪڙو حصيداري سبسڊي پڻ مهيا ڪئي وئي آهي. ان کان علاوه، فصل جي نقصان، قدرتي آفتن ۽ ٻين خطري جي حالتن ۾ اضافي مالي تحفظ لاءِ زرعي انشورنس جي سهولت پڻ فراهم ڪئي وئي آهي وفاقي وزير خزانه ۽ اقتصادي معاملن پنهنجي بيان ۾ چيو ته ”زرخيز ايپ مالي شموليت کي هٿي ڏيڻ لاءِ هڪ اهم قدم آهي، جيڪو هارين کي جديد ۽ آسان زرعي مالي خدمتون مهيا ڪندو هي قدم حڪومت جي ڊجيٽل پاڪستان ۽ زرعي ترقي واري گورنر اسٽيٽ بينڪ آف پاڪستان چيو ته ”زرخيز ايپ ذريعي هارين کي قرض حاصل ڪرڻ جو عمل ڊجيٽل بڻايو ويو آهي جنهن سان وقت، خرچ ۽ غير ضروري رڪاوٽن ۾ گهٽتائي ايندي هي پليٽ فارم هارين کي جديد زرعي طريقن ۽ ٽيڪنالاجي تائين رسائي فراهم ڪندو“ پاڪستان بينڪس ايسوسيئيشن جي چيئرمين چيو ته ”بينڪنگ انڊسٽري زرعي ايپ جي ڪامياب نفاذ لاءِ پرعزم آهي اسان اسٽيٽ بينڪ ۽ حڪومت سان گڏجي هارين کي جديد، شفاف ۽ آسان مالي سهولتون فراهم ڪرڻ لاءِ ڪم ڪري رهيا آهيون“ زرخيز ايپ گوگل پلي اسٽور ۽ ايپل ايپ اسٽور تي دستياب آهي، جتي هاري ان کي ڊائون لوڊ ڪري پنهنجي ويجهي بئنڪ سان به رابطو ڪري سگهن ٿا.

دادو واسي پ پ اميدوار سامهون اليڪشن وڙهڻ سبب 9 سالن کان انتقامي ڪاررواين جو شڪار

جام شاهد علي حيدري ٻاٽ جي انتقامي ڪاررواين ۽ نالو مسلسل فورٿ شيڊول ۾ داخل ڪرائڻ خلاف بک هڙتال

سال 2013 جي عام چونڊن ۾ اين اي 232 ۽ پي ايس 74 تي پ پ اميدوار خلاف اليڪشن وڙهي: جام شاهد علي حيدري ٻاٽ

پ پ وارن منهنجي خلاف ملڪ سان بغاوت ڪرڻ سوڌو قتل جون ايف آءِ آرون داخل ڪرائڻ شروع ڪري ڇڏيون آهن

حيدرآباد(اسٽاف رپورٽر) دادو واسي پ پ اميدوار سامهون اليڪشن وڙهڻ سبب 9 سالن کان انتقامي ڪاررواين جو شڪار، نالو فورٿ شيڊول ۾ داخل قومي شناختي ڪارڊ بلاڪ، حيدرآباد ۾ احتجاج، دادو جي ڳوٺ جام خان ٻٽ جو رهواسي ۽ 2013 جي عام اليڪشن ۾ ارباب رحيم جي ٽڪيٽ تي چونڊن ۾ حصو وٺندڙ جام شاهد علي حيدري ٻاٽ پ پ اميدوارن جي انتقامي ڪاررواين ۽ نالو مسلسل فورٿ شيڊول ۾ داخل ڪرائڻ خلاف ڪالهه حيدرآباد پريس ڪلب سامهون احتجاجي مظاهرو ڪري علامتي بک هڙتال ڪئي. ان موقعي تي هن چيو ته سال 2013 جي عام چونڊن ۾ اين اي 232 ۽ پي ايس 74 تي سنڌ جي اڳوڻي وڏي وزير ارباب غلام رحيم جي پارٽي پيپلز مسلم ليگ جي ٽڪيٽ تي پ پ اميدوارن خلاف فارم ڀرائي اليڪشن وڙهي جنهن تي پ پ اميدوارن منهنجي خلاف رنڊ ٻاري ڇڏيو ۽ نه کٽڻ واري انتقامي ڪاررواين جو سلسلو شروع ڪري ڇڏيو ۽ منهنجي خلاف ملڪ سان بغاوت ڪرڻ سوڌو قتل جون ايف آءِ آرون داخل ڪرائڻ شروع ڪري ڇڏيون ۽ فورٿ شيڊول ۾ نالو وجهي ڇڏيو جنهن تحت ڪوڙا ڪيس داخل ڪرائڻ جو سلسلو جاري آهي. هن چيو ته فورٿ شيڊول تحت منهنجو قومي شناختي ڪارڊ بلاڪ آهي مان ڪاڏي نڪري نٿو سگهان، بيماري توڙي گهريلو مسئلن سبب حد جي ٿاڻي کي اطلاع ڏيڻ باوجود منهنجي خلاف پوليس ڪيس داخل ڪري ڇڏي ٿي. هن چيو ته فورٿ شيڊول جي معياد 3 سال هوندي آهي پر منهنجي خلاف 11مئي 2013کان جاري فورٿ شيڊول اڄ تائين جاري آهي جيڪا پوليس جي سياسي ملي ڀڳت ۽ جمهوري پارٽي سڏائيندڙ پيپلز پارٽي جي وحشياڻي انتقامي ڪارروائي جو کليل ثبوت آهي. هن چيو ته پيپلزپارٽي چونڊيل اميدوارن پاران جاري انتقامي ڪاررواين مون سميت منهنجي خاندان کي مشڪلات ۾ وجهي ڇڏيو آهي جيڪا انساني حقن جي کليل خلاف ورزي آهي. هن چيف جسٽس سنڌ هائي ڪورٽ ۽ انساني حقن جي تنظيمن کي اپيل ڪئي ته سندس جو نالو فورٿ شيڊول مان ڪڍرائي آزاد ڪيو وڃي ۽ انتقامي ڪارروايون ڪندڙ پ پ اميدوارن ۽ پوليس خلاف ڪارروائي ڪري انصاف ۽ تحفظ ڪيو وڃي

حيدرآباد دادو جو رهواسي مطالبن جي مڃتا لاءِ احتجاج ڪندي

وڳڻ ۾ حدخلين ۽ ناجائز اڏاوتن روڊ سوڙها ڪري ڇڏيا، ٽريفڪ جام روز جو معمول بڻيل

ڪلاڪن جا ڪلاڪ روڊن تي گاڏين جون قطارون، ٽريفڪ کي منظم ڪرڻ لاءِ اهلڪار مقرر نه ٿي سگهيا

ڏورانهن علائقن کان ايندڙ مسافر، مريض، شاگرد ۽ ڪاروباري ماڻهو شديد ڏکيائين کي منهن ڏيڻ تي مجبور

ايمرجنسي حالتن ۾ به رستا بند هئڻ سبب قيمتي وقت ضايع ٿي رهيو آهي، جيڪو ڪنهن به وڏي حادثي جو سبب بڻجي سگهي ٿو: شهري

وڳڻ(ن ع) وڳڻ شهر ۾ ٽريفڪ جام جو مسئلو سنگين صورت اختيار ڪري ويو آهي جتي ڪلاڪن جا ڪلاڪ روڊن تي گاڏين جون قطارون لڳل رهنديون آهن پر افسوس جو مقام آهي ته ٽريفڪ کي منظم ڪرڻ لاءِ ڪو به پوليس عملدار يا ٽريفڪ اهلڪار وارڊن مقرر نظر نٿو اچي. شهري حلقن موجب ٽريفڪ جام جو وڏو سبب غيرقانوني انڪروچمينٽ، حدخلين روڊن تي بي ترتيب ريڙهيون، دڪانن جو سامان ۽ بي ضابطه پارڪنگ آهي جنهن سبب عام رستا سوڙها ٿي ويا آهن. انتظاميه جي خاموشي صورتحال کي وڌيڪ خراب بڻائي ڇڏيو آهي. ٽريفڪ جام سبب نه رڳو شهري، پر ڏورانهن علائقن کان ايندڙ مسافر، مريض، شاگرد ۽ ڪاروباري ماڻهو شديد ڏکيائين کي منهن ڏئي رهيا آهن ايمرجنسي حالتن ۾ به رستا بند هئڻ سبب قيمتي وقت ضايع ٿي رهيو آهي، جيڪو ڪنهن به وڏي حادثي جو سبب بڻجي سگهي ٿو شهري مهراڻ مستان وڳڻ لا لا عبدالحفيظ پٺاڻ ڪامران پنهور مطالبو ڪيو آهي ته ڊپٽي ڪمشنر قمبر شهدادڪوٽ اسسٽنٽ ڪمشنر وارهه ۽ ٽائون انتظاميه وڳڻ پوليس جي اعليٰ اختيارين کان مطالبو ڪيو آهي ته فوري طور تي انڪروچمينٽ خلاف آپريشن ڪري، ٽريفڪ پوليس کي فعال بڻايو وڃي، وزا تي ويل اهلڪارن خلاف سخت ڪارروائي ڪئي وڃي جيئن وڳڻ شهر کي هن عذاب مان ڇوٽڪارو ملي سگهي.

سعودي عرب ۾ جده واڪ 2 انيشيئيٽو جي شروعات 25 ڊسمبر تي ٿيندي

جده(آءِ پي پي) سعودي عرب جي جده ڪمشنري جي سياري جي موسم جي ايڊيشن تحت جده واڪ 2 انيشيئيٽو جي شروعات 25 ڊسمبر کان ٿيندي، اها چار هفتا جاري رهندي پرڏيهي ميڊيا موجب ريجنل ميونسپالٽي جو چوڻ آهي ته جده واڪ کو قدم صحت ۽ رانديڪن واري وزارتن جي سهڪار سان ڪيو ويندو جنهن تي عمل واڪنگ چيلنج ايپ جي شراڪت سان ٿيندو واڪنگ چيلنج ايپ تحت کنيل اهو قدم هفتي جا ڪي ڏينهن خميس، جمعي ۽ ڇنڇر تي شهر جي مختلف واڪنگ ٽريڪس تي ٿيندو جنهن جو مقصد زندگي جي معيار کي بلند ڪرڻ ۽ صحت منداڻي طرز عمل کي اختيار ڪرڻ آهي ميونسپالٽي واڪنگ انيشيئيٽو ۾ دلچسپي رکندڙن کي هدايت ڪئي آهي ته هو ايپ تحدي المشي (واڪنگ چيلنج) پروگرام ۾ پاڻ کي رجسٽر ڪرائين

شام پاران سعودي عرب ڏانهن منشيات اسمگل ڪرڻ جي وڏي ڪوشش ناڪام

دمشق (آءِ پي پي) شام سعودي عرب ڏانهن منشيات اسمگل ڪرڻ جي وڏي ڪوشش ناڪام بڻائي ڇڏي آهي پرڏيهي ميڊيا موجب شام جي گهرو وزير چيو ته 26 هزار نشي واريون گوريون (ڪيپٽاگون) سعودي عرب ڏانهن اسمگل ڪرڻ جي ڪوشش ناڪام بڻائي ڇڏي آهي وزارت جاري ڪيل بيان ۾ چيو آهي ته حما شهر ۾ هڪ بس اسٽيشن جي گيراج ۾ هڪ ميٽل بيڊ ۽ ڪاٺ جي هڪ ڪور اندر منشيات وڏي مهارت سان لڪائي وئي هئي بيان ۾ چيو ويو آهي ته ضروري قانوني ڪارروائي ڪئي جنهن ۾ منشيات جي ضبطگي شامل آهي ملزمن جي سڃاڻپ ۽ گرفتاري لاءِ جاچ جاري آهي وزارت موجب منشيات جي اسمگلنگ جي نيٽ ورڪس پاران استعمال ڪيل ڊوڪو ڏيڻ جي طريقن باوجود سيڪيورٽي فورسز انهن سرگرمين جو پتو لڳائڻ ۽ ان کي ناڪام بڻائڻ ۾ اعليٰ سطح جي تياري ۽ ڪارڪردگي جو مظاهرو ڪيو ان کان علاوه اردن جي بارڊر فورسز ڏاکڻي علائقي ۽ اولهندي سرحد ويجهو پڻ ڊرون ذريعي منشيات اسمگل ڪرڻ جي ڪوشش ناڪام بڻائي ڇڏي بارڊر فورسز سرحدي علائقي جي نگراني دوران منشيات سان ڀريل هڪ ڊرون جي نگراني ڪئي ۽ ان کي اردن جي علائقي ۾ ڪيرايو ويو

سعودي عرب مصنوعي ذهانت لاءِ حڪومتي تياري جي انڊيڪس ۾ سرفهرست

رياض(آءِ پي پي) سعودي عرب آڪسفورڊ انسائيٽس اداري طرفان جاري ڪيل ”گورنمينٽ اي آءِ ريڊينس انڊيڪس 2025ع“ ۾ وچ اوڀر ۽ اتر آفريقا جي خطي ۾ پهرين پوزيشن حاصل ڪري ورتي آهي. پرڏيهي ميڊيا مطابق گورنمينٽ اي آءِ ريڊينس انڊيڪس هڪ مخصوص عالمي اهڃاڻ آهي جيڪو عوامي پاليسين ۽ حڪومتي خدمتن ۾ مصنوعي ذهانت کي استعمال ڪرڻ جي صلاحيت جي پيمائش ڪري ٿو ان انڊيڪس ۾ سڄي دنيا جي 195 ملڪن جو جائزو ورتو ويندو آهي جنهن جو بنياد بهتر حڪمراني، بنيادي ڍانچي ۽ ادارجاتي رضامندي جهڙن معيارن تي هوندو آهي. اهو انڊيڪس جديد ٽيڪنالاجي جي شعبي ۾ ملڪن جي تنظيمي رٿابندي ۽ فيصلا سازي لاءِ اهم ترين عالمي حوالن مان هڪ سمجهيو ويندو آهي. سال 2025ع جي ان انڊيڪس ۾ سعودي عرب پاران پهرين پوزيشن حاصل ڪرڻ ان شعبي ۾ مملڪت جي قومي تجربي جي پختگي ظاهر ڪري ٿو

پ پ تعلقه شهدادڪوٽ جي هڪ اهم گڏجاڻي

شهيد راڻي محترمه بينظير ڀٽو جي ورسي جي متعلق ويچار

ورسي جي مکيه تقريب گڙهي خدا بخش ڀٽو ۾ پارٽي جا ورڪر ڀرپور شرڪت ڪندا: اڳواڻ

شهدادڪوٽ(ٻ ر) پ پ پ تعلقه شهدادڪوٽ جي هڪ اهم گڏجاڻي تعلقه صدر مير آصف لغاري جي صدارت هيٺ منعقد ٿي گذري جنهن ۾ شهيد راڻي محترمه بينظير ڀٽو جي ورسي جي متعلق ويچاريو ويو گڏجاڻي ۾ نائب صدرن مير دريا خان مستوئي، غلام رسول بروهي، رئيس عبدالخالق چانڊيو، مير ڪجلو خان مغيري، محمد نواز لغاري، ميرمنظور ڪوسو پنهل وڏو ۽ تعلقه ڪائونسل جي ميمبرن چونڊيل نمائندن ذيلي تنظيم جي نمائندن پارٽي ورڪرن جي هڪ وڏي انگ شرڪت ڪئي گڏجاڻي ۾ فيصلو ڪيو ويو ته ماضي جيان شهيد راڻي جي ورسي جي مکيه تقريب گڙهي خدا بخش ڀٽو ۾ پارٽي جا ورڪر ڀرپور شرڪت ڪندا ورسي جي تقريب ۾ شرڪت لاءِ سوين گاڏين جا قافلا روانا ٿيندا ان موقعي تي گڏجاڻي ۾ شهيد راڻي سميت پ پ پ جي شهيدن ۽ پارٽي جي فوتي ڪارڪنن جي ثواب لاءِ فاتحه پڙهي وئي

شهدادڪوٽ پ پ جي منعقد گڏجاڻي جو ڏيک

سيف اسٽڊي هاءِ اسڪول جمال فقير خاصخيلي ۾ ثقافتي تقريب

ثقافت، فن ۽ سماجي موضوعن تي مبني دلچسپ ۽ پر معنيٰ ٽيبلوز پيش

قومون پنهنجي ٻولي، ثقافت، محبت ۽ پاڻيچارو ياد رکنديون آهن: اڳواڻ

شهدادپور(ن ع) شهدادپور جي علائقي ويجهو سيف اسٽڊي هاءِ اسڪول جمال فقير خاصخيلي ۾ هڪ رنگين ۽ دلڪش ثقافتي تقريب جو منعقد ڪيو ويو جنهن ۾ اسڪول جي استادن شاگردن معزز شخصيتن ۽ صحافين وڏي تعداد ۾ شرڪت ڪئي تقريب جي شروعات ۾ شاگردن ۽ شاگردياڻين طرفان سنڌ جي روايتي ثقافت، فن ۽ سماجي موضوعن تي مبني دلچسپ ۽ پر معنيٰ ٽيبلوز پيش ڪيا ويا، جيڪي حاضرين جي دل کي ڇهي ۾ ولي ويا ان کان علاوه تقرير جي مقابلي پڻ ڪرايو ويو جنهن ۾ شاگردن پنهنجي صلاحيتن جو مظاهرو ڪيو مقررين اڳوڻي ايم پي اي فقيرمحمد بخش خاصخيلي اسڪول باني بابر ميمڻ سنئير استاد رحمت الله خاصخيلي سنئير صحافي مهدي حسن پنهور اسلم آزاد خاصخيلي چيو ته سنڌ جي هزارين سالن تي مشتمل قديمي عظيم ثقافت جي اهميت کي اجاگر ڪندي چيو ته زنده قومون پنهنجي ٻولي، ثقافت، محبت، پاڻيچارو مهمانوازي، ادب ۽ اخلاق جي ڪري ئي پنهنجي الڳ سڃاڻپ قائم رکنديون آهن. ان موقعي تي گلزار خاصخيلي، اياز عمراڻي امتياز خاصخيلي خطاب ڪندي چيو ته ٻهراڙيءَ جي اسڪولن ۾ سهولتن جي تمام گهڻتائي ۽ وسيلن جي اڻهوند هجڻ باوجود شاگردن ۽ شاگردياڻين ۾ وڏي صلاحيت ۽ خود اعتمادي موجود آهي سندن مطابق اڄ جي جديد دور ۾ جن ملڪن ترقي ڪئي آهي، اها تعليم جي ذريعي ئي ڪئي آهي. تنهنڪري اسان کي پڻ پنهنجي اسڪولن ۽ تعليمي نظام کي مضبوط بنيادن تي استعمال ڪرڻو پوندو تعليم جي ذريعي ئي اسان پنهنجي ثقافت ۽ ٻولي جي خدمت ڪري سگهون ٿا.

شهدادپور سيف جي اسڪول ۾ ثقافتي تقريب ۾ ٽيبلوز پيش ڪيو پيو وڃي

نئون ڳوٺ نئون ڳوٺ پرسان هر سال جيان 2 روزا مفت اکين جي ڪئمپ ۾ علاج ڪيو پيو وڃي

نئون ڳوٺ پرسان هر سال جيان 2 روزا مفت اکين جي علاج جي ڪئمپ

مفت اکين جي ڪئمپ ۾ 3100 ماڻهن جي چڪاس ڪري آپريشن ڪيا ويا

مفت اکين جي ڪئمپ مان ڪيترن ئي بي پهچ ماڻهن فائدو ورتو آهي: اڳواڻ

نئون ڳوٺ(ن ع) نئون ڳوٺ پرسان هر سال جيان 2 روزا مفت اکين جي نائين ڪئمپ راڌڻ ۾ دي سوسائٽي نور دي پريونشن اينڊ ڪيور آف بلائينڊنس جي تعاون سان مرحوم خان محمد شيخ جي رائيس ملز ۾ لڳائي وئي جنهن ڪئمپ جي نگراني ڊاڪٽر عبدالڪريم شيخ ڪئي ان مفت اکين جي ڪئمپ ۾ 3100 ماڻهن جي اکين جي چڪاس ڪئي وئي جنهن مان 510 ماڻهن جا آپريشن ڪيا ويا آپريشن ۾ سنڌ جا نالي وارا اکين جا ماهر ڊاڪٽر موجود رهيا جن غريب بي پهچ مردن عورتن ۽ ٻارڙن جا آپريشن ڪري مفت ۾ لائنس مفت ۾ دوائون مفت ۾ چشما ڏنا ويا ان مفت اکين جي ڪئمپ ۾ آس پاس جي مريضن لاءِ ماني سان گڏ رهائش جو پڻ پروگرام رکيل هو ان مفت اکين جي ڪئمپ مان ڪيترن ئي بي پهچ ماڻهن فائدو ورتو ڪئمپ ۾ آيل ماڻهن ۽ سجاڳ ذرين ان عمل تي ڊاڪٽر عبدالڪريم شيخ سميت سموري ٽيم کي دعائون پڻ ڪيون ۽ ساراهه پڻ ڪئي ۽ چيو ته هن مهانگائي جي دور ۾ اهڙيون ڪئمپون لڳڻ گهرجن جيئن بي پهچ غريب ماڻهن کي سهولتون ملي سگهن

مٽياري ويجهو پليجاڻي جي ڳوٺ محمد صديق ميمڻ ۾ مچ ڪچهري

مچ ڪچهري دوران شاعر سڪندر شر پنهنجي شاعري سان محفل کي خوب سينگاريو

سڪندر گل ٽگڙ آزاد نظمن سميت بهترين شاعري پيش ڪري سامعين کان داد حاصل ڪيو

مٽياري(ڊ ر) مٽياري ويجهو پليجاڻي جي ڳوٺ محمد صديق ميمڻ ۾ ادبي ۽ ثقافتي رنگن سان سجايل مچ ڪچهري پروگرام منعقد ڪيو ويو جنهن ۾ علائقي جي اديبن شاعرن ۽ سماجي شخصيتن وڏي انگ ۾ شرڪت ڪئي مچ ڪچهري پروگرام جي اڳواڻي قادر ميمڻ شاهد علي ميمڻ سردار عامر ٽگڙ ممتاز علي بروهي، خالد حسين ميمڻ زاهد علي ميمڻ ۽ زمان ٽگڙ ڪئي جڏهن ته پروگرام ۾ ادبي سنگت جي نگراني پڻ شامل رهي. پروگرام ۾ مهمان خاص طور حاجي گل حسين ٽگڙ تاج محمد ميمڻ عبد الستار ميمڻ حافظ سجاد ميمڻ محمد نواز شر، سيد پنيال شاهه مصطفيٰ ميمڻ مهتاب ڏيٿو سميت ڪوڙ سارا ادبي دوست شريڪ ٿيا. مچ ڪچهري دوران شاعر سڪندر شر پنهنجي شاعري سان محفل کي خوب سينگاريو جڏهن ته سڪندر گل ٽگڙ آزاد نظمن سميت بهترين شاعري پيش ڪري سامعين کان داد حاصل ڪيو شرڪت ڪندڙن جو چوڻ هو ته اهڙيون ادبي گڏجاڻيون سنڌي ادب، ٻولي ۽ ثقافت جي واڌ ويجهه لاءِ اهم ڪردار ادا ڪن ٿيون ۽ مستقبل ۾ به اهڙن پروگرامن جي تسلسل کي جاري رکيو ويندو

مٽياري ويجهو پليجاڻي جي ڳوٺ محمد صديق ميمڻ ۾ مچ ڪچهري جو ڏيک

ماتلي ۾ اڪرم ڪينال تي هڪ سال کان ٽٽل پُل جو معاملو عدالت پهچي ويو

گذريل هڪ سال کان پُل تباهه حال هجڻ خلاف باقائده قانوني جنگ جو آغاز ڪيو ويو

علي رضا سوڍو پاران ايڊووڪيٽ محمد فياض آرائين معرفت هاءِ ڪورٽ حيدرآباد ۾ پٽيشن داخل

ماتلي(ن ع) ماتلي ۾ اڪرم ڪينال تي هڪ سال کان ٽٽل پُل جو معاملو هاءِ ڪورٽ پهچي ويو حيدرآباد کي ڏگڙي، ملي ۽ ٿرپارڪر سان ڳنڍيندڙ اڪرم ڪينال تي ماتلي ۾ واقع پل گذريل هڪ سال کان تباهه حال هجڻ خلاف قانوني جنگ جو آغاز ڪيو ويو آهي ۽ ”دي انسرچ هيومن رائٽس“ جي ضلعي صدر علي رضا سوڍو پاران نالي واري وڪيل محمد فياض آرائين معرفت هاءِ ڪورٽ حيدرآباد ۾ پٽيشن داخل ڪرائي جنهن ۾ سنڌ سرڪار ۽ چيف سيڪريٽري سنڌ سيڪريٽري ورڪس اينڊ سروسز چيف انجنيئر ۽ سپرنٽينڊنٽ انجنيئر روڊز حيدرآباد، ايڪسين روڊز بدين ۽ ڊپٽي ڪمشنر بدين کي ڌر بڻايو ويو آهي ڪروڙين روپين جا ٽينڊر جاري ٿيڻ باوجود هڪ سال کان وڌيڪ عرصو گذري ويو آهي

ماتلي ٽٽل پل معاملي تي عدالت ۾ درخواست داخل ڪندڙ وڪيل سوشل ورڪرن جو فوٽو

ٽرجي 47 ليڊي هيلٿ ورڪرن کي پڪو نه ڪرڻ خلاف احتجاج

پڪو نه ڪرڻ ۽ 8 مهينن جون رهيل پگهارون نه ملڻ خلاف احتجاج ڪيو ويو

اسان جون رهيل پگهارون ڏيئي فاقه ڪشي کان بچايو وڃي: ليڊي هيلٿ ورڪرز

ملي (ڊ ر) ٽرجي جي 47 ليڊي هيلٿ ورڪرن کي پڪو نه ڪرڻ ۽ 8 مهينن جون رهيل پگهارون نه ملڻ خلاف گذريل ڏينهن نيلم ڪماري، هاجره ٿيبو ۽ ٻين جي اڳواڻي ۾ 30 ليڊي هيلٿ ورڪرن وارثن سوڌو ڦانگاريو بائي پاس روڊ تي ڌرڻو هڻي روڊ بلاڪ ڪري پنهنجو احتجاج رڪارڊ ڪرايو ۽ هنن ڊي سي ٿرپارڪر ۽ ڊي ايڇ او ٿرپارڪر کان مطالبو ڪيو آهي ته اسان جون رهيل پگهارون ڏيئي فاقه ڪشي کان بچايو وڃي

ملي ليڊي هيلٿ ورڪرس پاران پگهارون نه ملڻ ۽ پڪو نه ڪرڻ خلاف احتجاجي ڌرڻو هڻي ويٺل آهن

الخدمت فائونڊيشن سڪرنڊ پاران سرٽيفڪيٽ ڏيڻ جي تقريب

الخدمت سماجي خدمتن جي حوالي سان صف اول ۾ شامل آهي: اڳواڻ

ايئن چئي سگهجي ٿو ته الخدمت پنهنجي نالي جو ڀرم رکي ڪم ڪري رهي آهي

سڪرنڊ (ن ع) الخدمت فائونڊيشن سڪرنڊ پاران شاهين آئي ٽي حب سڪرنڊ ۾ ڪمپيوٽر جي تعليم پرائيندڙ شاگردياڻين کي ڪورس مڪمل ڪرڻ تي مجتبا سرٽيفڪيٽ ڏيڻ جي شاندار تقريب شاهين آئي ٽي سينٽر تي منعقد ڪئي وئي جنهن ۾ مختلف مڪتب فڪر جي شخصيتن شرڪت ڪئي جن ۾ الخدمت جو ضلعي صدر ڊاڪٽر عمران باجوه سڪرنڊ پريس ڪلب جو جنرل سيڪريٽري غلام حيدر سولنگي شهري اتحاد جو صدر سانول ڪيريو علي رضا ماجوٺو تعليمي شخصيتون محمد ارشد آرائين انجنيئر احمد علي انصاري استاد اشرف آرائين ڏبير منصوري، حافظ رضوان احمد ۽ محمود مصطفيٰ مگسي سميت ڪئي شخصيتون شريڪ ٿيون جڏهن ته ٽائون ڪاميٽي سڪرنڊ جي چيئرمين سيد عذير اختر شاهه مهمان خاص طور ۽ سينيئر صحافي اڪرم شهزاد اعزازي مهمان طور شرڪت ڪئي جن الڳ الڳ ڳالهائيندي چيو ته الخدمت سماجي خدمتن جي حوالي سان صف اول ۾ شامل آهي جنهن لاءِ ايئن چئي سگهجي ٿو ته الخدمت پنهنجي نالي جو ڀرم رکي ڪم ڪري رهي آهي اڄوڪي پروگرام ۾ يتيم نياڻين کي مفت ليپ ٽاپ ڏيڻ سندن بهترين ڪارنامو آهي ان ڪري اسين ڪين يقين ٿا ڏياريون ته اسان جو ساٿ ۽ سهڪار الخدمت سان هميشه جيان رهندو هن وڌيڪ چيو ته فلاحي ڪم ڪرڻ رياست جي ذميواري آهي پر جڏهن رياستون ناڪام ٿينديون آهن يا پنهنجون ذميواريون پوريون نه ڪنديون آهن ته پوءِ سماجي تنظيمون عوام جي ڀرگهور لهنديون آهن جنهن ۾ الخدمت پنهنجو ڀرپور ڪردار ادا ڪري رهي آهي پروگرام جي پڄاڻي تي الخدمت جي صوبائي اڳواڻ ڪنور راشد مڪرم مهمانن جو شڪريو ادا ڪيو ۽ پروگرام سميت الخدمت تي تفصيلي ڳالهايو ان موقعي تي شاهين آئي ٽي حب جي ايم ڊي ڪنور حسان راشد ٻڌايو ته شاهين آئي ٽي سينٽر ۾ ڪمپيوٽر جي تعليم پرائيندڙ 20 نياڻين کي ڪورس مڪمل ڪرڻ تي مجتبا سرٽيفڪيٽ ڏئي رهيا آهيون جڏهن ته 6 يتيم نياڻين کي الخدمت پاران مفت ليپ ٽاپ پڻ ڏئي رهيا آهيون هن وڌيڪ ٻڌايو ته شاهين آئي ٽي سينٽر ۾ تعليم حاصل ڪندڙ يتيم نياڻين کي 50 سيڪڙو رعايت ڪئي ويندي آهي ۽ 50 سيڪڙو الخدمت ادا ڪندي آهي ان کان اڳ الخدمت سڪرنڊ جي جنرل سيڪريٽري انجنيئر نثار احمد راجپوت آيل مهمانن کي آجيڪار پيش ڪيو پروگرام ۾ حيدر خانزادو، شرافت شيخ عبدالقادر گبول رضا محمد سيال انوار احمد راجپوت خليل احمد راجپوت ۽ قاضي جاويد سنائي پڻ موجود هئا آخر ۾ ليپ ٽاپ ۽ سرٽيفڪيٽ وصول ڪندڙ شاگردياڻين پنهنجي الڳ الڳ خطاب ۾ الخدمت ۽ شاهين آئي ٽي جي انتظاميه جو شڪريو ادا ڪيو

هالا سول سوسائٽي اڳواڻ اڳوڻو سعودي ڪنسلٽنٽ عنايت الله ميمڻ جي پٽ جي شادي تقريب ۾ اهم سياسي سماجي اڳواڻ شريڪ آهن

پ پ سنڌ جي ماڻهن جي محبوب پارٽي آهي، بلاول ڀٽو کي وزيراعظم بڻجندو: گل محمد جکراڻي

جنرل ضياءَ جي دور ۾ 5 سال جيل ۾ گذاري چڪو آهيان، ڪيترائي ڪيس داخل ڪيا ويا، عدالت ۾ ڪوڙا ثابت ٿيا

پڙهائي جي دور ۾ اسٽوڊنٽ فيڊريشن جو حصو به رهي چڪو آهيان، زندگيءَ جو گهڻو وقت جيل ۾ گذريو آهي

پنهنجي علائقي ۾ راڄن جا فيصلا ڪندو آهيان، ڪوشش ڪري اهڙو فيصلو ڏيندو آهيان جنهن ۾ ٻئي ڌريون راضي هجن: ميڊيا سان ڳالهيون

مسو ڀرڳڙي(ن ع) اڳوڻي ايم اين اي ۽ پ پ ڪشمور جي صدر، ضلعي ڪائونسل چيئرمين گل محمد جکراڻي ۽ اڳوڻي جيل سپرنٽينڊنٽ شاهنواز ساند پريس ڪلب مسو ڀرڳڙي جو دورو ڪيو ان موقعي تي پ پ اڳواڻ گل محمد جکراڻي صحافين سان ڳالهائيندي چيو ته منهنجي بابا هميشه حق ۽ سچ جو ساٿ ڏيڻ سيکاريو آهي آئون ڪشمور ۾ پيدا ٿيو آهيان. مون ڪشمور مان شروعاتي تعليم حاصل ڪئي. 1974 کان اسڪول جي دور کان اليڪشن ۾ حصو وٺڻ جي شروعات ڪئي. اسڪول جي دور ۾ جنرل ڪيڊان جي اليڪشن ۾ حصو ورتو جيڪا مون کٽي هئي انهي ڪانپوءِ 1976 ۾ ڊگري ڪاليج سکر ۾ اعليٰ تعليم لاءِ داخلا ورتي، پڙهائي جي دور ۾ اسٽوڊنٽ فيڊريشن جو حصو به رهي چڪو آهيان زندگيءَ جو گهڻو وقت جيل ۾ گذريو جنرل ضياءَ جي مارشل لا جي دور ۾ 5 سال جيل ۾ گذاري چڪو آهيان ڪيس داخل ڪيا ويا جن کي ڪورٽ ڪوڙو ثابت ڪيو هو مير گل محمد جکراڻي ٻڌايو ته جيل کاتي جو وزير به رهي چڪو آهيان آئون پنهنجي علائقي ۾ مختلف راڄن جا فيصلا ڪندو آهيان ڪوشش ڪري اهڙو فيصلو ڏيندو آهيان جنهن ۾ ٻئي ڌريون راضي هجن پارليامينٽري سيڪريٽري ايجوڪيشن ۽ پارليامينٽري ڊفينس به رهيو چڪو آهيان پيپلز پارٽي سنڌ جي ماڻهن جي دلين جي پارٽي آهي مخالف ڪيتري به سازشون ڪن پر عوام اڄ به بي بي بينظير ۽ ان جي خاندان سان محبت ڪري ٿو ۽ عوام به اهو چاهي ٿو ته مستقبل جو وزير اعظم بلاول ڀٽو زرداري ٿئي اهو وقت پري ناهي انشاالله تمام جلد اڪثريت ليڊر پ پ چيئرمين بلاول ڀٽو زرداري کي وزير اعظم ڪنداسين ان موقعي تي پريس ڪلب مسو ڀرڳڙي جي صدر نور محمد ترڪ مير گل محمد خان جکراڻي ۽ اڳوڻي جيلر شاهنواز ساند کي پريس ڪلب اچڻ تي ڪي سنڌ جي ثقافت اجرڪون اوڍائي آڌر ڀاءُ ڪيو جڏهن ته چيئرمين محمد بخش وگهيو سنئير نائب صدر شوڪت ٽونڊائي محبوب خاصخيلي، معشوق وگهيو ۽ ٻين آيل مهمانن کي سنڌ جي ثقافت اجرڪون اوڍائي آڌر ڀاءُ ڪيو

مسو ڀرڳڙي ضلعي ڪائونسل چيئرمين گل محمد جکراڻي ۽ اڳوڻي جيل سپرنٽينڊنٽ شاهنواز ساند پريس ڪلب جو دورو ڪندي

مٽياري ضلع انتظاميه جو غيرقانوني طور هلندڙ پيٽرول پمپن ۽ يونٽن خلاف ايڪشن

شاهپور پليجاڻي چوڪ الهڏنو ساند ۽ ڀرپاسي وارن علائقن ۾ اسسٽنٽ ڪمشنر مٽياري جا اوچتا ڇاپا

الهڏنو ساند چوڪ تي مقيم شاهه پيٽروليم سروس ۽ ڪوٽ حاجي عرس سوهو پرسان هلندڙ پيٽروليم سروس سيل

اهي يونٽ بنا اجازت ۽ مقرر قانوني معيارن جي هلندڙ هئا، جيڪي عوامي تحفظ لاءِ خطرو بڻيل هئا: اي سي مٽياري

مٽياري(ڊ ر) مٽياري لڳ شاهپور پليجاڻي چوڪ الهڏنو ساند ۽ ڀرپاسي وارن علائقن ۾ غيرقانوني طور هلندڙ پيٽرول پمپن ۽ يونٽن خلاف ضلعي انتظاميا سخت قدم کڻي ورتا آهن اسسٽنٽ ڪمشنر مٽياري عبدالستار شيخ ۽ مختيارڪار مٽياري سجاد لغاري جي اڳواڻي ۾ الهڏنو ساند، شاهپور پليجاڻي چوڪ ۽ ٻين علائقن ۾ اوچتا ڇاپا هنيا ويا، جن دوران ڪيترن ئي غيرقانوني پيٽرول يونٽن کي سيل ڪيو ويو انتظامي ڪارروائي دوران الهڏنو ساند چوڪ تي مقيم شاهه پيٽروليم سروس ۽ ڪوٽ حاجي عرس سوهو پرسان هلندڙ پيٽروليم سروس کي غيرقانوني قرار ڏئي سيل ڪيو ويو اختيارين موجب اهي يونٽ بنا اجازت ۽ مقرر قانوني معيارن جي هلندڙ هئا جيڪي عوامي تحفظ لاءِ خطرو بڻيل هئا اي سي مٽياري عبدالستار شيخ جي اڳواڻي ۾ تشڪيل ڏنل ٽيم جي ڇاپا مار ڪارروائي جي خبر ملندي ئي ڪيترن ئي ٻين غيرقانوني پيٽرول يونٽن مالڪن پنهنجا يونٽ پاڻمرادو بند ڪري ڇڏيا، انتظاميا واضح ڪيو آهي ته غيرقانوني ڪاروبار خلاف ڪارروائي جو سلسلو جاري رهندو ۽ ڪنهن سان به رعايت نه ڪئي ويندي

مٽياري ضلع انتظاميه غيرقانوني طور هلندڙ پيٽرول پمپن ۽ يونٽن خلاف ڪارروائي ڪئي پئي وڃي

ملي ويجهو ڳوٺ ويڄهيار ۾ پابندي پيل گيم سينچري ايريا ۾ غير قانوني شڪار

پابندي پيل گيم سينچري ايريا ۾ غير قانوني شڪارين بندوق جا فائر ڪري 7 تتر ماري ڇڏيا

ڳوٺاڻن مڙسي ڪري وائلڊ لائف کاتي کي اطلاع ڪيو، شڪارين تي اعتراض ڪري وڊيو پري وائرل

شڪارين خلاف جانچ ڪري مڙس گناهه نمبر 7/2025 قلم 1/9 ۽ 21 تحت ڪيس داخل ڪيو ويو

ملي (ڊ ر) ڪالهه شام ملي جي ڳوٺ ويڄهيار پرسان جهنگ ۾ شڪارين خميسو سوسرو مقامي ڳوٺاڻو عثمان سوسرو مختيار ملاح هڪ گاڏي نمبر ڪي ايس 6777 سنوار ٿي پابندي پيل علائقي ۾ شڪار ڪندي 7 تتر ماري ڇڏيا آهن گيم کاتي جي ٽيم واقعي واري هنڌ پهچي ڳوٺاڻن جا اعتراض وارا بيان وٺي شڪارين خلاف جانچ ڪري مڙس گناهه نمبر 7/2025 قلم 1/9 ۽ 21 تحت ڪيس داخل ڪيو ويو آهي جوابدارن ڏوهه جو اعتراف ڪري ورتو آهي

سڪرنڊ ۾ هشو ڪيولراماڻي کي ڀيٽا پيش ڪرڻ لاءِ فڪري ويهڪ

سڪرنڊ (ن ع) جيئي سنڌ محاذ پاران سنڌ جي امر ڪردار هشو ڪيولراماڻي کي ڀيٽا پيش ڪرڻ لاءِ جسم جي سرڪري چيئرمين عبدالخالق جوڻيجو جي صدارت هيٺ سڪرنڊ لڳ ڳوٺ ايڪيهه ڌڻ ۾ سندس 111 هين جنم ڏينهن جي حوالي سان فڪري ويهڪ رکي وئي جنهن ۾ اديبن شاعرن صحافين ۽ قومي ڪارڪنن شرڪت ڪئي جن هشو ڪيولراماڻي جي ڪردار ۽ سندس سنڌ سان عشق تي الڳ الڳ ويچار ونڊيا جنهن ۾ صدارتي خطاب ڪندي جيئي سنڌ محاذ جي چيئرمين عبدالخالق جوڻيجو چيو ته هشو سنڌ ۽ هند جو وڏو مهان انسان هو سائين جي ايم سيد ۽ هشو هڪ ٻئي کي استاد چوندا هئا سائين جي ايم سيد شروعات ۾ مذهبي سياست ڪئي جنهن بعد سياست جو رخ تبديل ڪيو جيڪڏهن هشو ڪيس ڀيرپان ملي ها ته ڪافي سنڌ جا سور گهٽجن ها هن چيو ته اڄ سنڌ جي صورتحال ڳڻتي جوڳي آهي ان ڪري سنڌ جي نوجوانن کي سجاڳ ٿيڻو پوندو سنڌ تي مختلف پاسن کان ڪاهون ٿيون ۾ مزاحمت جي ڪري سنڌ قائم آهي جيڪڏهن هيئنر اسان مزاحمت نه ڪئي ته تاريخ ۾ اسان کان پڇاڻو ڪيو ويندو سنڌ ٿنڪرس فورم جي چيئرمين سيد محمد منير شاهه چيو ته حشو هڪ ڪردار جو نالو هو جنهن پنهنجي ڌرتيءَ سان نڀايو اهو ڪردار مري نٿو سگهي اسان کي به اهڙو ئي ڪردار ادا ڪرڻو پوندو آزاد سمون چيو ته حشوءَ کي زبردستي جيل ۾ وجهي سنڌ بدر ڪيو ويو سندس آخري وقت ۾ لاش به نه مليو سسئي وانگي سنڌ کي ياد ڪندي رڻ ۾ دفن ٿي ويو. سائل پيرزادي چيو ته حشو جو وطن ڇڏڻ جڻ ته سسيءَ جي پنهور کي آخري ڇمي هجي جيئن حشوءَ کان زمين کسي وئي اسان کي به سوچڻ گهرجي ته ايئن نه ٿئي جو اسان کان به ائين ئي زمين کسي نه وڃي. جهانگير ڏاهري چيو ته سنڌي قوم اڄ به ورهاڱي واري سانحي ۾ قاتل آهي ماڻهن کي تلوار سان وڍيو ويو آهي حشوءَ کي سنڌ مان ته ڪڍيو ويو پر سندس کي هندستان به پنهنجو نه ڪيو اعجاز سنڌو چيو ته اسان کي پنهنجي وطن جي مالڪي ڪرڻي پوندي آيندڙ نسل کي ڪتاب پڙهايو ته جيئن ڌرتي کي ويجها ٿين ان موقعي تي ضلعي صدر مقصود انڙ. سائين بخش انڙ. سرتاج انڙ سميت ٻيا مهمان پڻ موجود هئا آخر ۾ حشو جي 111 هين جنم ڏينهن جي حوالي ڪيڪ پڻ ڪٽيو ويو

حيدرآباد ۾ پوڙهيت مبينا طور 4 ڏينهن کان پراسرار گم

پوليس پاران لاعلمي جو اظهار، زال جو مڙس جي هٿ ڪري نه ڏيڻ خلاف احتجاج

مڙس جو ڪنهن به سياسي پارٽي سان ڪڏهن به ڪو واسطو نه رهيو آهي: ثمينا شيخ

حيدرآباد(اسٽاف رپورٽر) حيدرآباد ۾ پوڙهيت مبينا طور 4 ڏينهن کان پراسرار گم. پوليس پاران لاعلمي جو اظهار. زال جو مڙس جي هٿ ڪري نه ڏيڻ خلاف احتجاج. حيدرآباد سائٽ جي گجو لڪر واري علائقي مان پراسرار گم ٿيل پوڙهيت جي زال ثمينا شيخ ڪالهه حيدرآباد پريس ڪلب سامهون احتجاج ڪيو. ان موقعي تي هن دانهيندي چيو ته 19ڊسمبر ڏهاڙي شام ڌاري منهنجو مڙس ايوب شيخ گهران ٻاهر ڪير وٺڻ نڪتوجيڪو 4ڏينهن گذرڻ باوجود گهرڻ موٽيو آهي. هن چيو ته سندس مڙس ايوب شيخ بجلي جوڪم ڪري گهر جو گذرسفر ڪندو آهي مڙس جو ڪنهن به سياسي پارٽي سان ڪڏهن به ڪو واسطو نه رهيو آهي نه ئي ڪنهن سان دشمني آهي. هن چيو ته مڙس جي ڳولا جي سلسلي ۾ سائٽ ٿاڻي سوڌو شهر جا مختلف ٿاڻا ڳوليا آهن پر پوليس لاعلمي جو اظهار ڪري رهي آهي. هن چيو ته اطلاع ڏيڻ باوجود پوليس مڙس جي ڳولا ۾ مدد نه ڪري رهي جنهن سبب گهر ۾ روڄ راڙو متل آهي. هن ڊي آءِ جي حيدرآباد، ايس ايس پي حيدرآباد کي اپيل ڪئي ته مڙس جي ڳولا ۾ مددڪري انصاف ڪيو وڃي

حيدرآباد گجو لڪر جي رهواسي عورت پنهنجي مڙس جي گمشدگي خلاف احتجاج ڪندي

ٽنڊوڄام ۾ او جي ڊي سي ايل جي سهڪار سان مفت ڪئمپ

رورل هيلٿ سينٽر ۾ اکين جي بيمارين جي علاج لاءِ مفت ڪئمپ لڳائي وئي

ان جو مقصد غريب ۽ بي پهچ ماڻهن کي مفت علاج جي سهولت فراهم ڪرڻ آهي: امام علي عباسي

ٽنڊوڄام (ٽ ر) ٽنڊوڄام ۾ او جي ڊي سي ايل جي سهڪار سان مفت اکين جي علاج جي ڪئمپ لڳائي وئي. خبر موجب آئل اينڊ گيس ڊيولپمينٽ ڪمپني لميٽيڊ او جي ڊي سي ايل جي سهڪار سان ٽنڊوڄام جي رورل هيلٿ سينٽر ۾ اکين جي بيمارين جي علاج لاءِ مفت ڪئمپ لڳائي وئي. ڪئمپ جو افتتاح ريجنل ڪوآرڊينيٽر حيدرآباد ريجن امام علي عباسي، سينيئر سي ايس آر آفيسر برڪت علي سوهو ۽ ايڊمنسٽريٽر هيلٿ سينٽر ظفر ڏاريجو ڪيو. ڪئمپ ۾ ٽنڊوڄام ۽ ان جي ڀرپاسي جي سوين مريضن جي اکين جي مفت چڪاس ڪئي وئي ۽ ٽيسٽون ڪيون پڻ ڪيون ويون جڏهن ته ڪيترن ئي مريضن جا آپريشن پڻ ڪيا ويا. انهي موقعي تي او جي ڊي سي ايل جي آر سي امام علي عباسي ۽ ٻين جو چوڻ هو ته او جي ڊي سي ايل پاران هر سال آئل فيلڊس ۽ ٽنڊوڄام ۾ ڪئمپون لڳايون وڃن ٿيون جنهن جو مقصد غريب ۽ بي پهچ ماڻهن کي مفت علاج جي سهولت فراهم ڪرڻ آهي. هنن چيو ته او جي ڊي سي ايل جي لڳائيندڙ ڪئمپن ۾ ملڪ جا ماهر ڊاڪٽر مريضن جو علاج ڪن ٿا. هنن چيو ته نظر کان محروم ماڻهن کي ٻيهر روشني فراهم ڪرڻ انساني خدمت جي اعليٰ مثال آهي جنهن لاءِ او جي ڊي سي ايل جون ڪوششون جاري رهنديون.

ٽنڊوڄام او جي ڊي سي ايل پاران مفت ميڊيڪل ڪئمپ ۾ مريضن جي چڪاس ڪئي پئي وڃي

سوئي گيس کان هنگورجا تائين لنڪ روڊ جو مرمتي ڪم شروع

صوبائي وزير ورڪس اينڊ سروسز سنڌ پاران روڊ جي ڪم جو جائزو ورتو

اهم لنڪ روڊ جي مرمتي ڪم شروع ٿيڻ تي علائقي واسين پاران خوشي جو اظهار

ٺري ميرواهه (ن ع) سوئي گيس سيڊارجا هنگورجا کي ملائيندڙ اهم لنڪ روڊ سوين ڳوٺن سميت مهراڻ نيشنل هاءِ وي ۽ قومي شاهراهه هنگورجا کي ملائي ٿو گذريل 30 سالن کان هن روڊ جي ڪا به مرمت نه ٿي هئي جنهن سبب روڊ مڪمل طور ڪنڊارت جو شڪار بڻيل هو ۽ سفر ڪرڻ جي قابل نه هو ماڻهون سخت تڪليفن کي منهن ڏيڻ تي مجبور هئا پير آف هنگورجا سينيٽر سيد ڪاظم علي شاهه لکياري صوبائي وزير ورڪس اينڊ سروسز حاجي علي حسن زرداري کي روڊ جي خراب حالت متعلق آگاهي ڏني هئي جنهن تي صوبائي وزير پاڻ روڊ جو دورو ڪري جائزو ورتو ۽ فوري طور مرمتي ڪم شروع ڪرائي ڇڏيو آهي لنڪ روڊ جي مرمتي ڪم شروع ٿيڻ تي علائقي واسين خوشي جو اظهار ڪيو آهي ۽ پيپلز پارٽي جي حڪومت، صوبائي وزير حاجي علي حسن زرداري ۽ سينيٽر سيد ڪاظم علي شاهه لکياري جو شڪريو ادا ڪيو آهي جن 30 سالن ڪانپوءِ هڪ وڏو مسئلو حل ڪري عوام کي وڏي تڪليفن کان نجات ڏيارڻ ۾ اهم ڪردار ادا ڪيو آهي ۽ سفري سهولت فراهم ڪئي آهي

هالا جي سول سوسائٽي اڳواڻ انجنيئر عنايت ميمڻ جي پٽ جي شادي تقريب

هالا(ن ع) هالا جي سول سوسائٽي اڳواڻ سعودي ڪنسلٽنٽ انجنيئر عنايت ميمڻ جي پٽ انجنيئر ثناءَ ميمڻ جي شادي تقريب ۾ سعودي اليڪٽرڪ سٽي ڪنسلٽنٽ انجنيئر اڪبر برهماڻي سعودي ڪنسلٽنٽ سميع ميمڻ سيف جان، پي پي اڳواڻ حاجي بدر ميمڻ نواز ليگ صوبائي اڳواڻ نصير ميمڻ سنڌ آبادگار بورڊ اڳواڻ خالد دوداڻي ميمڻ ڪي اي ايس سي اڳوڻو چيف انجنيئر عبدالجبار ڏهر، سابق چيف انجنيئر آبپاشي عزيز قادرميمڻ، اڳوڻو چيف ايگزيڪيوٽو حيسڪو عبدالحق ميمڻ ڊي جي ايم سوئي صدرن گيس منظور ميمڻ، اڳوڻو پروفيسر ڊاڪٽر عبدالغني لنجار، رٽائرڊ ڊي جي اظهر قادر ميمڻ سابق ڊائريڪٽر انور قادن ڊاڪٽر اصغر قادن ايڊووڪيٽ اظفر بهزاد، چيرمين سول سوسائٽي سيد گلفام شالم ڪاظمي، آبادگاربورڊ اڳواڻ منظور مصراڻي ميمڻ اينٽي ڪرپشن ڊائريڪٽر فهيم. ڊائريڪٽر پاپيوليشن شهاب ميمڻ فرحان ميمڻ سپريڊنٽ جيل حيدرآباد عبدالڪريم عباسي حماد آخوند، اڳوڻو انجنيئر آبپاشي عزيزالله سينيئر صحافي محمد افتخارميمڻ، عبدالرحيم ميمڻ، عمير ميمڻ ۽ ٻين وڏي تعداد ۾ شرڪت ڪئي

The largest circulated amongst regional dailies of Pakistan

ABC CERTIFIED

متحده عرب امارات ۾ قيمت 2 درهم - سعودي عرب ۾ 2 ريال

روزاني عبرت

ايڊيٽر انچيف ۽ پبلشر: قاضي اسد عابد

هي اخبار پرنٽر ناصر جمال سومرو پبلو پرنٽرز مان ڇپرائي عبرت گروپ آف پبليڪيشنز جي تحت عبرت بلڊنگ گاڏي کاتو حيدرآباد مان جاري ڪئي

روزانه عبرت علائقائي اخبارن ۾ باقائده تصديق ٿيل سڀ کان وڌيڪ اشاعت رکندڙ اخبار آهي

Hyd. Ph: 2728703-4, 2728571-2 Fax: 2781879, 2784300 Isld. Ph: 2823277

Khi. Ph: 4538862-3, 2639617 Fax: 4543839-2639492, Lhr. Ph: 7236191

Reach us at www.dailyibrat.com, E-mail: ibratg@yahoo.com, ibrat@hydwol.com.pk

آڱارو 23 ڊسمبر 2025ع

تحريڪ تحفظ آئين پاران ڪوٺايل قومي ڪانفرنس!

اسلام آباد ۾ ٿيل قومي ڪانفرنس، جنهن جو اهتمام تحريڪ تحفظ آئين ڪيو، ملڪ جي سياسي منظرنامي ۾ هڪ اهم علامتي ۽ فڪري موڙ طور ڏٺي وڃي ٿي. هيءَ ڪانفرنس ان وقت ٿي آهي، جڏهن ملڪ اندر سياسي بيچيني، معاشي دٻاءُ ۽ رياستي ادارن بابت عوامي سوال پنهنجي انتها تي پهتل آهن. اهڙي ماحول ۾ مختلف سياسي، قومي ۽ فڪري ڌرين جو هڪ ئي ڇت هيٺ گڏ ٿيڻ پاڻ ۾ هڪ پيغام آهي، جيڪو حڪومت توڙي طاقتور حلقن لاءِ نظرانداز ڪرڻ آسان نه هوندو. سوال اهو ناهي ته ڪانفرنس ۾ ڪنهن ڇا چيو، اصل سوال اهو آهي ته ان گڏجاڻيءَ جو رياست ۽ حڪومت تي ڪيترو اثر پوندو. پاڪستان جي سياسي تاريخ شاهد آهي ته اهڙيون ڪانفرنسون گهڻو ڪري يا ته نظرانداز ڪيون ويون آهن يا پوءِ وقت گذرڻ سان انهن جو اثر گهٽجي ويو آهي. پر موجوده حالتن ۾ صورتحال ڪجهه مختلف نظر اچي ٿي. ملڪ اندر سياسي صورتحال، معاشي بدحالي ۽ انتظاميا تي اعتماد جي گهٽتائي اهڙي سطح تي پهچي چڪي آهي، جتي ڪنهن به منظم سياسي آواز کي مڪمل طور دٻائڻ هاڻي ايترو سولو ناهي. هيءَ ڪانفرنس حڪومت لاءِ هڪ سنجيده سڏ آهي ته آئين، بنيادي حقن ۽ وفاقي ڍانچي بابت وڌندڙ خدشن کي رڳو سياسي بيانن سان ٽارڻ نه گهرجي. جيڪڏهن حڪومت هن گڏيل آواز کي صرف اپوزيشن جو سياسي دٻاءُ سمجهي نظرانداز ڪندي ته اهو عمل رياست ۽ عوام وچ ۾ موجود فاصلي کي وڌيڪ وڌائيندو. رياست جي طاقت جو دارومدار صرف انتظامي قدمن يا قانوني جبر تي ناهي، پر عوامي قبوليت ۽ اعتماد تي آهي، جيڪو هن وقت تيزيءَ سان ڪمزور ٿي رهيو آهي. ڪانفرنس جو هڪ وڏو اثر اهو به آهي ته هن مختلف سياسي ڌرين کي هڪ اخلاقي ۽ آئيني نڪتي تي گڏ ڪيو. اهو اتحاد جيڪڏهن برقرار رهي ٿو ته حڪومت لاءِ سياسي ميدان ۾ چئلينج وڌي سگهي ٿو خاص طور تي جڏهن عوام اڳ ئي مهانگائي، بي روزگاري ۽ عدم تحفظ جهڙن مسئلن سبب مايوس هجي. تڏهن آئين ۽ حقن جي ڳالهه هڪ وسيع سماجي اپيل بڻجي سگهي ٿي. حڪومت کي سمجهڻ گهرجي ته اهڙي اپيل کي محض ’سياست‘ جو نالو ڏئي رد ڪرڻ حڪمت عملي نه پر سياسي شارٽ ڪٽ هوندو.

حڪومت جي سنجيدگيءَ جو اصل امتحان لفظن ۾ نه پر عمل ۾ ٿيندو. ڇا حڪومت سياسي قيدين بابت سوچيندي؟ ڇا ميڊيا، عدالتن ۽ پارليمان کي پنهنجو ڪردار ادا ڪرڻ جي آزادي ملندي؟ ڇا صوبن جي خدشن کي واقعي ٻڌو ويندو؟ جيڪڏهن انهن سوالن جا جواب منفي رهيا ته اهڙيون ڪانفرنسون رڳو هڪ ڏينهن جو واقعو نه رهنديون پر مستقبل جي سياسي تحريڪن جو بنياد بڻجي سگهن ٿيون. ٻئي پاسي حڪومت لاءِ اهو به هڪ موقعو آهي ته اها صورتحال کي سمجهي هڪ سنجيده سياسي ڊائلاگ جي شروعات ڪري. پاڪستان جي تاريخ ٻڌائي ٿي ته طاقت جي زور تي سياسي مسئلا حل ڪرڻ هميشه وڌيڪ بحرانن کي جنم ڏنو آهي. جيڪڏهن حڪومت واقعي ملڪ ۾ استحڪام چاهي ٿي ته اختلاف ڪندڙ آواز کي دشمن سمجهڻ بدران شريڪِ گفتگو بڻائڻو پوندو. اهو به ذهن ۾ رکڻ گهرجي ته عالمي سطح تي به پاڪستان جي سياسي صورتحال تي نظر رکي پئي وڃي. سياسي بيچيني، انساني حقن بابت سوال ۽ آئيني بحران معاشي لاڳاپن ۽ سفارتي اعتماد تي سڌو اثر وجهن ٿا. اهڙي حالت ۾ حڪومت لاءِ ضروري آهي ته اها اندروني سياسي مسئلن کي سنجيدگيءَ سان حل ڪري نه ته هر نئين ڪانفرنس يا احتجاج ملڪ جي تصوير کي وڌيڪ ڌنڌلو ڪندو.

بهرحال تحريڪ تحفظ آئين جي قومي ڪانفرنس حڪومت لاءِ هڪ آئينو آهي، جنهن ۾ رياست جي ڪمزورين، عوامي ناراضگي ۽ سياسي بيچيني صاف نظر اچي ٿي. هاڻي اهو حڪومت تي دارومدار رکي ٿو ته اها آئينو ٽوڙي ڇڏي يا پاڻ کي سڌاري. جيڪڏهن سنجيدگي، ڳالهه ٻولهه ۽ آئيني رستي کي اختيار ڪيو ويو ته هي ڪانفرنس شايد هڪ مثبت موڙ ثابت ٿئي، پر جيڪڏهن روايتي نظراندازي ۽ جبر جو رستو ورتو ويو ته پوءِ اها گڏجاڻي مستقبل جي وڌيڪ وڏين سياسي تحريڪن جو اڳواٽ اشارو بڻجي سگهي ٿي.

آئيني جي اڳيان ’وقت جي تيزي ۽ ٽڪل وجود جو نوحو‘

حڪيم پريم چانڊائي

”دنيا ڏاڍو تيز هلي ٿي، / جندڙي ٿڪجي پوي ٿي“

سنڌ جي حساس ۽ انسان دوست شاعر پريم جون اهي ٻه سٽون سادي ٻوليءَ ۾ چيل محض لفظ ناهن پر هي ايڪويهين صديءَ جي ان انسان جو پيغام آهن جيڪو ترقيءَ جي بوڙ ۾ پنهنجو پاڻ وڃائي ويٺو آهي. اڄ جڏهن اسان هن شعر جي گهرائيءَ ۾ لهون ٿا ته اسان کي محسوس ٿئي ٿو ته شاعر اسان جي نسن ۾ بوڙندڙ ان بيچينيءَ کي، نبض تي هٿ رکي سڃاڻي ورتو آهي. جنهن جو علاج ڪنهن به طبيب وٽ ناهي برق رفتار زمانو ۽ ساهه جي گهٽ: انسان فطرت جي گود مان نڪري، جڏهن کان مشينن جي دنيا ۾ داخل ٿيو آهي، تڏهن کان وقت جي رفتار سان سندس جنگ جاري آهي. اڳي وقت گنرندو هو، هاڻي وقت ڊوڙي ٿو. اڳي ماڻهو ڪلاڪن جا ڪلاڪ ويهي ڪچهريون ڪندا هئا. ٻئين جا حال احوال اوريندا هئا، پر اڄ ڪنهن وٽ به ٻين لاءِ ته ڇا پر پنهنجي ذات لاءِ به وقت ڪونهي. اها ئي ته اها تيزي آهي، جنهن ڏانهن پريم شاعر اشارو ڪيو آهي. دنيا هڪ اهڙي ريل گاڏيءَ وانگر ٿي وئي آهي، جنهن جي نه ڪا منزل آهي ۽ نه وري ڪا بريڪ. اسان سڀ ان گاڏيءَ جا مسافر بڻجي ويا آهيون، جيڪي درين مان ٻاهر ڏسڻ جي بجاءِ، صرف پنهنجي سيٽ پڪي ڪرڻ جي فڪر ۾ غلطان آهيون. ٽيڪنالاجي، انٽرنيٽ ۽ سوشل ميڊيا جتي اسان کي دنيا سان ڳنڍي ڇڏيو آهي، اتي اسان کي پاڻ کان پري به ڪري ڇڏيو آهي. پل پل بدلجندڙ منظر، روز نيون خواهشون ۽ هر گهڙي اڳتي نڪري وڃڻ جي هڪ اڻ کٽ ڊوڙ انسان کي هڪ اهڙي مشين بڻائي ڇڏيو آهي، جنهن ۾ احساس جو پرزو خراب ٿي چڪو آهي.

جندڙي ٿڪجي پوي ٿي: هڪ وجودي بحران: شعر جي ٻي سٽ، جندڙي ٿڪجي پوي ٿي اصل ۾ هڪ الميو آهي. هي ٿڪ جسماني ناهي. جيڪڏهن هي جسماني ٿڪ هجي ها ته ننڊ ڪرڻ سان لهي وڃي ها، آرام ڪرڻ سان ٺيڪ ٿي وڃي ها. پر هي ٿڪ روح جو ٿڪ آهي. هي ٿڪ ان مسلسل ذهني ڇڪتاڻ جو نتيجو آهي، جيڪا اسان سڄو ڏينهن برداشت ڪريون ٿا. اسان جو اندر، اسان جي جندڙي، اصل ۾ فطرت جي سڪون جي طلبگار آهي. اها چاهي ٿي ته ڪنهن درياهه جي ڪپ تي ويهي پاڻيءَ جو آواز ٻڌجي. ڪنهن وڻ جي ڇانوَ ۾ ويهي پکين جون ٻوليون ٻڌجن يا وري ڪنهن پياري جي اکين ۾ ڏسي خاموشيءَ سان ساري ڪائنات جي حسناڪين کي محسوس ڪجي. پر جڏهن ٻاهر جي دنيا جو شور ۽ رفتار، اسان جي اندر جي رفتار سان ميل نٿي کائي ته پوءِ هڪ عجيب قسم جي پيچ ڏاهه اندر ۾ جنم وٺندي آهي اها توڙ ڦوڙ انسان کي ڊپريشن، بيچيني، اڪيلائپ ۽ وڇڙائپ جي اونهي کوهه ۾ ڌڪي ڇڏي ٿي. اڄ جو انسان بلند عمارتن ۾ رهي ٿو پر سندس من جو گهر خالي آهي. هن وٽ ٻوڙڻ لاءِ پڪا رستا آهن پر هلڻ لاءِ ڪو ساٿي ناهي. هو چنڊ تي قدم رکڻ جا خواب ڏسي ٿو پر ڌرتيءَ تي موجود گلن جي خوشبوءِ کان محروم آهي. اها محرومي ۽ اڪيلائيءَ ئي جندڙيءَ کي ٿڪائي وجهي ٿي. روح جيڪو ازل کان سڪون جو متلاشي آهي جڏهن ان کي مادي شين جي بوڙ ۾ گهليو وڃي ٿو ته هو رڙيون ڪري ٿو. پر دنيا جي گوڙ ۾ اها رڙ ڪير به نٿو ٻڌي. خواهشن جو سراب ۽ وقت جو جبر: هن تيز هلندڙ دنيا جي انجڻ خواهشون آهن. هڪ خواهش پوري ٿئي ٿي ته ٻي جنم وٺي ٿي سرمائيداري نظام اسان کي اهو يقين ڏيارڻ چاهيو آهي ته وڌيڪ حاصل ڪرڻ ئي زندگيءَ جو مقصد آهي. پر حقيقت ۾، جيترو اسان دنيا جي پويان ڀڄون ٿا، دنيا اوترو اسان کي پويان ڇڏيندي ٿي وڃي. اهو هڪ اهڙو سراب آهي، جنهن ۾ پاڻي نظر اچي ٿو پر اڳتي وڃڻ تي نٿي لڀي. پريم شاعر جي هن فڪر ۾ هڪ ڊيجارينڊڙ گهٽتي به آهي. هو اسان کي ياد ڏياري رهيو آهي ته انسان جي صلاحيتن ۽ طاقت جي هڪ حد آهي. اسان روبوٽ ناهيون. اسان جذبن، احساسن ۽ ساهه کڻندڙ وجود جا مالڪ آهيون. جيڪڏهن اسان هن بي مقصد تيز رفتاريءَ تي ضابطو نه آڻينداسين ته پوءِ نه صرف اسان جي جندڙي ٿڪجي پوندي، پر اسان جو اجتماعي شعور ۽ سماجي ڍانچو به پورو پورو ٿي ويندو.

سڪون جي تلاش: واپسيءَ جو رستو: هاڻي سوال اهو ٿو پيدا ٿئي ته ڇا ڪجي؟ ڇا دنيا کي ڇڏي ڏجي؟ بلڪل نه. پر دنيا جي رفتار سان هلڻ جي جنون ۾ پاڻ کي اُجاڙڻ يا وڃائڻ نه گهرجي. اسان کي پنهنجي زندگيءَ ۾ وقفو وٺڻ جي ضرورت آهي. اسان کي گهرجي ته ڪجهه گهڙيون هن تيز رفتار دنيا کان پري رهي ڪري، پنهنجي ذات لاءِ وقت ڪيون. پنهنجي رب سان روح جو رابطو بحال ڪيون. پنهنجي فطرت سان وڇڙڻ جي پيدا ڪريون ۽ انهن ننڍين خوشين کي ڳوليون، جيڪي وڏن بنگلن ۽ مهانگين گاڏين ۾ نه پر ڪنهن بارجي مرڪ ۾، ڪنهن بزرگ جي دعا ۾ ملن ٿيون. جندڙي تڏهن ٿڪجي پوي ٿي جڏهن اها پنهنجي اصل مرڪز کان پري ٿي وڃي ٿي ان ڪري ضرورت ان ڳالهه جي آهي ته اسان پنهنجي اندر جي آواز کي ٻڌون. رفتار ڀلي زماني جي هجي پر موسيقي اسان جي پنهنجي روح جي هئڻ گهرجي جيستائين اسان پنهنجي اندر ۾ سڪون پيدا نه ڪنداسين تيستائين ٻاهر جي دنيا اسان کي ائين ئي گهيليندي رهندي ۽ اسان ٿڪجي ٿڪي، ذرا ذرا ٿي وکري ويندا سين حاصل مطلب: شاعر جو هي شعر جديد دور جي نوحي سان گڏوگڏ هڪ نصيحت پڻ آهي. هي اسان کي درس ڏئي رهيو آهي ته بيهو، ساهه کڻو ۽ ڏسو ته توهان ڪيڏانهن وڃي رهيا آهيو؟ ڇا اها منزل واقعي ايتري اهم آهي جنهن لاءِ سڄو سفر ئي اذيتناڪ بڻجي وڃي؟ اڄ ته زندگيءَ کي جيئڻ سکون نه رڳو ان کي گذارڻ سکجي جو

ڪجهه سرد ته ڪجهه گرم ڊسمبر 2025ع

مير اعظم علي ٽالپر

ڊسمبر مهيني جي موسم به ڪجهه عجيب آهي، رات جو سيانڊو ته ڏينهن جو گرمي بشرط سج صاف نڪتل هجي ته اُن ۾ تپش محسوس ٿئي ٿي، جيتوڻيڪ ماضيءَ ۾ اڄ کان 50 يا 60 سال اڳ ڊسمبر سرد سياري وارو ٿي ويندو هو پر اڄڪلهه ماحولياتي ڦيرڦار سبب ڊسمبر به گهڻو بنا سرديءَ جي گذري وڃي، حالانڪ ڊسمبر جا هي آخري ڏينهن ڪجهه سرديءَ وارا ٿيندا آهن. پر ڊسمبر ۾ شام وارو وقت هڪ اداس وقت هوندو آهي، صبح جو دل اُٿڻ کان انڪاري هوندي آهي ته بنهيرن جو اُس وٺندي آهي. البته ڊسمبر کان شام جو سج (ڏينهن وڏا) لهڻ ۾ ڪجهه منٽ دير ڪندو آهي، ياد رهي ته برصغير جي ورهاڱي کانپوءِ 1947ع کان 1951ع (تقريبن 5 سال) تائين پاڪستان ۽ هندستان جو معياري وقت ساڳيو هڪڙو ئي هو، جيڪو پهرين گڏيل ملڪ ۾ هوندو هو. پر حسابن جي ماهر ۽ رياضيدان پروفيسر محمود انور کي پاڪستان جي معياري سيالڪوٽ (شڪر ڳڙهه) واري علائقي کان سج اُڀرڻ جي ڀرٿين ڪرٽي کي ڳڻڻ لاءِ چونڊيو ويو. جو ته بقول پروفيسر منير محمود انور ته پاڪستان ۾ سج اُڀرڻ جي شروعات اتان ٿئي ٿي، جنهن مطابق پاڪستان جو معياري وقت هندستان ۽ سريلنڪا کان اڌ ڪلاڪ پوئتي آهي. بهرحال پروفيسر منير اُئين وقت جو ٽاسڪ مڪمل ڪيو ۽ هاڻ ته ڊسمبر جي 20 ۽ 21 تاريخ (چنڇر ۽ آچر) گذري وڃڻ کانپوءِ ته سال جي ڊگهي ۾ ڊگهي رات جو به لٿاڪو گذري ويو. البته اها ٻي ڳالهه آهي ته اُن ڊگهي رات جي سمهي ننڊ ڪرڻ جو آرام بندن (ماڻهن) کي ڪيترو نصيب ٿيو ۽ سندن جسم جو سُور لٿو يا نه. جو ته 21 ڊسمبر تائين راتيون وڏيون ۽ ڏينهن ننڍا هوندا آهن. اهو سلسلو روزانو 80 سيڪنڊ گهٽ ڏينهن وار 21 ڊسمبر تائين هلڻ کانپوءِ 22 ڊسمبر (ڪالهه سومر) کان روزانو ڏينهن 45 سيڪنڊ وڌڻ شروع ٿي ويندو آهي، يعني سج 45 منٽ دير سان لهڻ لڳندو آهي، اُن ڪري چوندا آهن ته هڪ سج به پاڃا. اها ته قدرت جي طاقت آهي، جيڪا هيڏي ساري ڪائنات کي هلائي ٿي، خلقِ خدا کي ڪهڙي مجال آهي؟ قدرت ٿي سج، چنڊ، تارا اُڀاري ۽ لاهي ٿي، اُن ۾ انسان جو ڪهڙو وس آهي، ٻندو (ماڻهو) ته خود محتاج ۽ لاچار آهي، اُن ۾ ڪيترين ٿي پلي چڱاين ۽ خُوبيون هجن پر هو مجبورين ۽ خواهشن جي جار ۾ به قائل آهي، جنهن ۾ ذلت ۽ خواري به شامل آهي، اُن جو واضح مثال گذريل ٻن ٽن ڏينهن ۾ پاڪستان جا اڌ لک کان مٿي (60 هزار) پينو فقير دنيا جي مختلف ملڪن مان ڊي پورٽ ڪيا ويا آهن. جيڪي ايڪسپورٽ ڪوالٽي تحت پنڻ ۽ خيرات لاءِ ٻاهرين ملڪن ۾ دوري تي ويل هئا، پنڻ هڪ ڌنڌو ۽ فائدي وارو ڪاروبار ٿي ويو آهي. دنيا ۾ پنڻ هڪ فائدي واري صنعتڪاري آهي، جنهن ۾ جيڪو ڪجهه مليو نه مليو ته وري به خير آهي، ڪو به نقصان نه پوندو تازو ’ڏي ڙي بندا نالي الله جي‘ صدا ٻڌندي سعودي عرب مان 56 هزار، دبئيءَ مان 6 هزار، پاڪستاني فقيرن آذر بائيجان جهڙي ملڪ کي به بخش نه ڪيو، جتان تقريبن اڍائي هزار پاڪستان جا فقير واپس ملڪ موڪليا ويا، جڏهن ته ملڪ ۾ ٻندن جي چوري ۽ سينا زوري، ڌاڙيلن جون ڳالهيون ڪا نئين ڳالهه نه آهي، سڀ عام ڳالهيون آهن پر تڪڙو ۽ جلدي انصاف تازو لاهور ۾ به عدد صوف ۽ هيندو واش چوري ٿي وڃڻ تي جج صاحب فورن ڪارروائي ڪندي نامعلوم چورن کي ڦتافت سزا طور سزا ۽ ڏنڊ جو فيصلو ٻڌائي ڇڏيو جيتوڻيڪ صوفن ۽ هيندو واش جو چور هٿ نه آيو بهرحال ٻئي ڏينهن وري ڪورٽ اهو ڪيس ٿئي رد ڪري ڇڏيو هاڻ قانون ۽ انصاف جو ذڪر نڪتو آهي ته سنڌ ۾ اڄڪلهه هر طرف اِي چالان جو چرچو هلندڙ آهي، اِي چالان حادثا روڪڻ لاءِ ڪيترو موثر ثابت ٿيندو؟ سو ته ايندڙ وقت ٻڌائيندو. البته اِي چالان جو سچو نزلو صرف ڪارن ۽ موٽرسائيڪلن مٿان ڪِري رهيو آهي، ڪو به ڊمپر، ڪنٽينر، ڪوچ ۽ ڪوسٽر انهيءَ معزز چالان کان ٻاهر آهن، جڏهن ته ٻي انتهائي ڇڙواڳيءَ جي ڇُوٽ اسپيڊ سان آهي هلن ٿا ۽ ايڪسيڊنٽ به هنن جي تيز رفتاريءَ سبب ٿين ٿا، بهرحال وقت ظاهر ڪندو ته اِي چالان جو ڪيترو فائدو عوام کي پهتو يا هوٽل ۾ آيل اُن ڳراهڪ واري ٻل جيان بيرو پري کان بيهي دخل ٿي ويٺل سيٺ کي پڇيسَا وٺڻ لاءِ وڏي آواز ۾ چوندو ’ڪايا پيا ڪُجِ نهين، گلاس ٽوڙني کي صاحب سي پانچ روپئي لو‘ سو اُن وانگر اِي چالان به پريندي پريندي ڪارن ۽ اسڪوٽرن وارا هلندا رهندا، اُن کانپوءِ جڏهن هي قصو ماضيءَ جو داستان بڻجي ويندو ته واقعي اِي چالان صحيح هو. حادثن جي حوالي سان يا رڳو اُن وقت جي سرڪار عوام جا کِيسا خالي ڪري پنهنجو خزانو پريو هو. هاڻ جڏهن ڳالهه ٽرانسپورٽ جي حوالي سان نڪتي آهي ته هن وقت سنڌ ۾ ڊبل ڊيڪر بسون هلائڻ لاءِ چين ولائيت مان بسون ڪراچيءَ ۾ پهچي چُڪيون آهن ۽ هاڻي رڳو ’استاد ڊبل‘ جوڙڻ جي دير آهي، اُن کانپوءِ ڪراچيءَ ۾ ڊبل ڊيڪر بسون عرف ’لاريون‘ هلڻ شروع ٿي وينديون، ماضيءَ ۾ بس کي بس بدران ’لاري‘ چيو ويندو هو. ماضيءَ واري بس تان ياد آيو ته اڄڪلهه ڪراچيءَ ۾ پراڻي بليڪ اينڊ وائيٽ فلم کي سو به شرطيه نيو پرنٽ سان ڪلر ۾ نمائش لاءِ پيش ڪيو پيو وڃي، يعني ڊبل ٽيڪر رنگ برنگي بسون ڪراچي پهچي چُڪيون آهن ۽ روڊ جي زينت بڻجڻ لاءِ تيار بيٺيون آهن. پر 1970ع واري ڏهاڪي ۾ جڏهن راقم شاگرد هو ته حيدرآباد کان ميرپورخاص تائين ڪيترين ئي صبح کان شام تائين ڊبل ڊيڪر بسون هلنديون هيون. اُن کانسواءِ حيدرآباد شهر اندر به ڊبل ڊيڪر بسون هر روڊ ۽ رستي تي رواں دواں هونديون هيون، جن جا شهر ۾ مختلف اسٽاپ هوندا هئا، خاص ڪري گول بلڊنگ ويجهو ڪوٽڙي والا چيمبر وٽ پير جي وڻ هيٺان ڊبل ڊيڪر بس موجود هوندي هئي، جنهن کي ڀهراڙيءَ وارا وري ماڙي بس سڏيندا هئا ۽ مٿي چڙهي ويهي شهر جو نظارو ڏسندا هئا. اُن ئي زماني ۾ راقم کي بسن جو هاف ڪرايي وارو ڪارڊ بس ايسوسيئيشن اونرس جي جنرل سيڪريٽري سائين انعام الحق ميمڻ ناهي ڏنو هو، جنهن جو ميڊيڪل اسٽور ’انعام‘ نالي گاڏي کاتي ۾ اورينٽ هوٽل سامهون هو هاڻ جڏهن پراڻو زمانو نه ٿي سهي پر پراڻي دور جون ڊبل ڊيڪر بسون ڪراچيءَ ۾ موٽي آيون آهن ته اهي حيدرآباد ۾ به اچڻ گهرجن ۽ وري ڪراچيءَ ۾ ’ٽام‘ جي سروس کي به وري اُٿڻ گهرجي، جيڪا سستي سواري هوندي هئي، جيڪڏهن اهو سڀ ڪجهه اچي ويو آهي ته پوءِ وري نوجوان جيڪي اڳي وارن جا وڏا وڏا قلم رکندا هئا، ننڍيون قميصون پائيندا هئا ۽ شلوار جا وڏا وڏا پانچا رکرائي اُن تي ٻه عدد گلابي رنگ جا ڪُنڍڙا درزيءَ کان لهرائيندا هئا ۽ عورتون پڻ ننڍا چولا زيبِ تن ڪنديون هيون ته ڇا واقعي اهو ثقافتي رنگ به وري ڊبل ڊيڪر بسن جي آمد سان گڏ موٽي ايندو؟ دنيا ۾ ته بجليءَ جون گاڏيون هلن پيون پر هتي ڊبل ڊيڪر بسن جي واپسي ٿي رهي آهي، جيتوڻيڪ پاڪستان ۾ بجليءَ جي گاڏين جي اچڻ جو ذڪر هلي رهيو آهي پر واعدن جو ڪهڙو اعتبار.

ملڪ ۾ سولر جو واپار ڌام ڌوم سان ٿي رهيو هو ۽ ان مان پيدا ٿيندڙ بجلي جا مالڪ نه صرف وکرو ڪري رهيا هئا، پر پاڻ به استعمال ڪري رهيا هئا. پر هاڻي سرڪار حساب لڳايو ته اُن مان عوام کي فائدو ۽ اهو فائدو چو آهي، سو هاڻي سرڪار سولر پلانٽ جي بجلي 11 روپيا في يونٽ خريد ڪندي ۽ سرڪار واپسيءَ ۾ بجلي 50 روپيا يونٽ ڏيندي، مطلب ته ’جس ڪي لاٺي اُس ڪي ڀينس‘ سو هن وقت ملڪ ۾ بجليءَ جي گاڏين جي آمد پلي ٿئي پر پوءِ اُنهن کي چارج ڪرڻ لاءِ بجلي ۽ هيون ضرورتون ڪيئن پوريون ٿينديون؟ اڄڪلهه سنڌ جي اسڪولن ۾ سياري جون موڪلون آهن، حالانڪ هن وقت سياري جون موڪلون ناليٰ ۾ نيهال موڪلون آهن. جڏهن راقم اسڪول ۾ پڙهندو هو ته (1960ع کان) اُن زماني ۾ موڪلن جي شيڊيول کي ناتال جون موڪلون چوندا هئا، جيڪي هر سال 26 ڊسمبر کان 8 جنوريءَ تائين ٿينديون هيون (رڪارڊ موجب) پر هاڻ ته جمعو، جمعو اُٺ ڏينهن موڪلون ختم ٿي وڃن ٿيون. اُنهن موڪلن ۾ ڪئلينڊر ۾ هڪ موڪل لڪيل هوندي هئي، ”اسلامي مهينو صفر پون اربع عام موڪل“، اُن موڪل جي پس منظر جي تاحال ڪا خبر نه آهي ته پويون اربع صفر جو ڇو موڪل ٿيندي هئي، پر هاڻ اهڙي موڪلن جي ويڪيشن جي رونق ڪٿي آهي؟ بهرحال تازو سنڌ ۾ پيپلز پارٽيءَ جي وزيرن ۽ مشيرن هر ضلعي هيڊ ڪوارٽر ۾ کُلي ڪچهري ڪري عوام جا مسئلا معلوم ڪيا، حالانڪ جڏهن جاڳايل ماڻهو وزير يا ميمبر ٿيڻ لاءِ چونڊن ۾ بيٺا هئا ۽ هر هڪ ڳوٺ ۾ ورڪ تي آيا هئا ته عوام ڪين پنهنجي مسئلا ٻڌايا هئا، سو اُن ڪري ته وزير مشير نوان آهن ۽ نه ئي ڪو مسئلا نوان آهن. بس بيٺل پاڻيءَ ۾ ٽير هڻڻ سو هنيو ويو البته کُليل ڪچهرين مان حڪمران پارٽيءَ کي ڪو فائدو پهتو يا نه پر ڪيس عوام جي ٽيمپريچر (درجهءِ حرارت) جي خبر ضرور پئجي وئي هوندي، جڏهن ته عوام کي ڇا مليو يا نه مليو پر شهرن ۾ اُنهن ڪچهرين سان سياسي رونق ٿي وئي هئي، گهڻا سال اڳ وجوٽو ۾ هڪ سائنسي پروگرام ٿيو هو. اُن ۾ به هڪ کُلي ڪچهري ٿي هئي، جنهن ۾ هڪ پوڙهو يا جهونو شخص پنهنجي زمين تي اربابن پاران قبضي خلاف دانهن ڪئي اسٽيج تي پهتو ته جيستائين هو پنهنجو دردِ دل جگر چيري ٻڌائي، اُن کي انتظاميا ڪٽي وئي ۽ شام جو نماز وقت هُن راقم کي وجوٽو جي مسجد ۾ ٻڌايو (جيڪا اسلام ڪوٽ مٺي روڊ تي هئي) ته هن سان ڪهڙو ظُلم ٿيو آهي پر انتظاميا ٻڌڻ لاءِ تيار نه هئي، ڪالهه يا اڄ سنڌ جي وزيرن ۾ ڪو فرق نه آهي، اُن ڪري لتا جو مشهور گانو ياد اچي ٿو ’محنت مين اپني قدم لڙکڙائي، زمانہ سمجھا کي ھم پي کي آئي‘ بهرحال ڊسمبر جو مهينو ڪجهه سرد ته ڪجهه گرم پنهنجا باقي ڏينهن ڳڻي رهيو آهي ته سال 2025ع به پنهنجو ليکو چوکو ڪري رهيو آهي ۽ سڄو حساب ڪتاب پنهنجي نئين پاءِ 2026ع لاءِ تيار ڪري رهيو آهي، جيئن صدين کان هر سال پنهنجي مسئلن جي هڙ ٻئي ايندڙ سال (نئين سال) جي کُلهن تي رکي هليو ويندو آهي، تيئن 2025ع به عنقريب ائين ڪري هليو ويندو ۽ نئين سال جو جشن دنيا وارا ملهائيندا، پر ماضيءَ ۾ ڊسمبر 2025ع يادگار هوندو.

20 ماڻهو اغوا وارو واقعو پوليس لاءِ خطرناڪ پيغام!

ايڊووڪيٽ عبيدالله چچڙ

هڪ ڌوهاريءَ جي گرفتاريءَ کان پوءِ 20 ماڻهو اگر اغوا ڪيا وڃن ته اهڙو عمل يقيناً پوليس لاءِ وڏو چئلينج آهي. اڄ کان لڳ ڀڳ 30 سال پهريان انهيءَ ڳڏو-گهوٽڪي اوباوڙو روڊ تي جيڪو واقعو پيش آيو هو شايد تاريخ جي بدترين واقعن مان هڪ هو جتي ڌوهاري ٽولن پاران هڪ ئي هنڌ 40 ڄڻن کي مسافر گاڏيءَ مان لاهي اغو ڪيو ويو هو. اهڙي واقعي کي نه رڳو ملڪي پر عالمي سطح تي تنديو ويو هو بلڪ سنڌ اندر پوليس ڪاتي جي اها ڪمزوري ۽ ناڪامي آهي جو هيڏو وڏو واقعو پيش اچي ٿو پر اها روايتي طور تي خاموش رهي ٿي. وقت جي رفتار سان واقعي ۾ اغوا ٿيل وقتي وقتي سان بازياب ٿيندا رهيا، جڏهن ته ماضيءَ کانپوءِ پاڻ مختلف وقتن تي ڏنو جتي ڪڏهن ڪيترا ماڻهو راهه ويندي اغوا ٿيا ته وري ڦرلٽ يا قتل غارت هڪ معمول بڻيل آهي تازو ڌوهارين ڊگهي ماضيءَ جي ياد تازي ڪرائيندي لڳ ڀڳ ساڳئي ڳڏو وايا گهوٽڪي روڊ تان ڪوچ مان 20 مسافرن کي زبردستي لاهي اغوا ڪري ڪٽي ويا. آيل خبرن موجب ته يارنهن مغوي بازياب ٿيا آهن، جن ۾ هڪ ڄڻي کي رستي ويندي ڊل جو ڊورو پيو جنهن کي ڇڏيو ويو، باقي 10 ڄڻا پوليس مقابلي دوران بازياب ٿيا آهن ۽ اڃان 9 مغوي ڌاڙيلن جي قيد ۾ هجڻ جون خبرون آيل آهن. اهڙي ريت پوليس جي موقف ۾ تضاد نظر رهيو آهي، جتي هڪ طرف چيو پئي ويو ته مجموعي طور سڀ مغوي ڌاڙيلن کان بازياب ڪرايا ويا آهن پر انهن کي اڃان تائين ميڊيا سامهون ظاهر ناهي ڪيو ويو واقعي کانپوءِ جيتوڻيڪ پوليس ۽ قانون لاڳو ڪندڙ ادارن جو گڏيل آپريشن جاري آهي، جنهن ۾ عورت سميت ڪي به ماڻهو مارجي وڃڻ جون به خبرون آيل آهن.

ان کان علاوه هاڻ ڏاريندڙ هڪ بيو واقعو رات جي پهر ۾ ان وقت پيش آيو آهي، جڏهن پنجاب جي صادق آباد کان ڪوئيٽا ويندڙ مسافر بس 30 ماڻهو ڪٽي وڃي رهي هئي ته گهوٽڪي ضلعي جي ڪنيڙا پوليس ٿاڻي جي حد ڳڏو-گهوٽڪي روڊ تان موٽر سائيڪل سوار هٿياربند مسافر ڪوچ تي سڌا فائر ڪندي، بس جا شيشا ٽوڙي اندر داخل ٿي ويا. ڪجهه مسافر عورتن ۽ ٻين 20 ماڻهن کي زبردستي اغوا ڪري ڪچي طرف ڪٽي ويا. واقعو پيش اچڻ کان پوءِ ٿوري دير ۾ پوليس به هنگامي طور واقعي واري هنڌ پهتي ۽ ڌوهارين جو پيڇو ڪيو جتي جاءِ واردات جي ڀرسان ٻنهي طرفن ڪمند جو فصل تمام گهڻي تعداد ۾ پوکيل هو جنهن جي ڪري هن پيري به ڌوهاري واردات ڪرڻ کانپوءِ سڀني مغوين کي ڪمند جي فصل ۾ ڪٽي ڪچي طرف هليا ويا ته پوليس اڳواٽ انهن جا گهيٽ ۽ گهير سوڙها ڪيا. جنهن دوران ڌوهارين پاران يارنهن مغوين کي مجبور ٿي رستي تي ڇڏي ڏنو ۽ 9 ڄڻن کي پاڻ سان گڏ ڪٽي ويا، جيڪي هن مهل تائين ڌاڙيلن وٽ قيد ٻڌايا پيا وڃن. اتر سنڌ جي تاريخ ۾ هي بيون بدترين وڏو واقعو آهي، جتي هيتري تعداد ۾ ماڻهو هڪ ئي واردات دوران اغوا ڪيا ويا آهن ۽ اڄ اهڙي واقعي کي ماضيءَ جيان ملڪي سطح تي تنديو پيو وڃي. ماضيءَ ۾ جيڪو 40 ماڻهن کي اغوا جو واقعو پيش آيو هو اُن وقت به ڪچي سان تعلق رکندڙ ڌوهارين جي مائٽن کي پوليس پاران گرفتار ڪرڻ بعد واقعو پيش آيو هو. هن پيري به اهو چيو پيو وڃي ته پنجاب سان تعلق رکندڙ اندڙ گينگ جي ڪجهه ماڻهن کي پنجاب ۽ سنڌ پوليس پاران گرفتار ڪيو ويو آهي، جنهن سنڌ جي گرفتاري به ظاهر نه پئي ڪئي وڃي. هن پيري به انهن ڌوهاري ٽولن جيڪي پنجاب ۽ سنڌ جا هڪ ٻئي سان سياري رهن ٿا، انهن اهڙي گرفتاريءَ جي ردعمل کانپوءِ هيڏو وڏو اغوا واقعو ڪيو آهي جاءِ واردات جيتوڻيڪ قانوني طور ته گهوٽڪي ضلعي سان تعلق رکي ٿي پر جيڪڏهن گهڻ زخمي وهنوار جتي بدامنيءَ ڪان وٺي اثر رسوخ يا وڏيج واپار جو ذڪر ڪجي ته هتي پنجاب جي سرائيڪي بيلٽ سان تعلق رکندڙ ماڻهن جو وڏو واسطو رهي ٿو انهيءَ جاءِ واردات کان چند ڪلو ميٽرن جي مفاصلي تي پاڻ کي ياد هوندو ته پنجاب حد چوڪ ماهي واري مڪيه هنڌ تي اڄ کان ٽي سال پهريان پنجاب جي ڌوهاري ٽولن دهشت جي وار ڪندي هڪ ئي هنڌ ٻن سڳن ڀائرن ۽ ٻيءَ سميت ڇهن ڄڻن کي موت جي ننڊ سمهاريو هو جيڪي پيرا به سنڌ جي ڪچي سان تعلق رکندڙ ڌاڙيل گينگ طرف ويا هئا. هن وقت هي جيڪو تازو واقعو پيش آيو آهي، هتي به نه رڳو مغوين جا پيرا سنڌ جي ڪچي واري علائقن ڏانهن ويندڙ آهن پر هتي ته رڳو پنجاب جا ڌوهاري پر ڪشمور ۽ گهوٽڪيءَ سان تعلق رکندڙ ڌوهاري به ساٿيدار بڻيل نظر اچي رهيا آهن. جنهن جي عڪاسي ته رڳو انهن مغوين جا ويل پيرا پر گڏيل جيڪو مريد شاخ پرسان پوليس ۽ قانون لاڳو ڪندڙ ادارن جو گڏيل آپريشن ڪيو ويو جتي لانوئي ۽ ميراڻي برادرين سان تعلق رکندڙ ٻن ڌوهارين ۽ هڪ عورت جي مارجي وڃڻ جون خبرون آيل آهن.

اترين ضلعن ۾ ته هونئن ئي بدامنيءَ جي باهه ٻريل آهي، جتي نه رڳو تازو واقعو پر هر آئي ڏينهن گهوٽڪي ڪشمور توڙي جو شڪارپور ۾ ڪون ڪو اڻ وڻندڙ واقعو ٿيڻ معمول بڻيل آهي. موت ۾ اسان جي پوليس جتي ٿي ته بدامني تي ڪنٽرول ڪيو ويو آهي، ڪجهه ڏينهن پهريان پاڻ ڏٺو ته شڪارپور اندر هيڏو وڏو واقعو پيش آيو ان تاڪ بعد ته رڳو شڪارپور جي هماين شريف پرسان ريل پٽڙيءَ کي ڌماڪي سان اڏايو ويو. جتي معجزاتي طور ڪوئيٽا ويندڙ ريل گاڏي هڪ خوفناڪ حادثي کان محفوظ رهي پر ساڳئي رات نامعلوم هٿياربندن شڪارپور پرسان هڪ مسافر ڪوچ کي زبردستي روڪي لڪين روپين جي ڦرلٽ به ڪئي وئي. گهوٽڪي روڊ مان پيش آيل تازو واقعو ڪيترائي سوال اڀاري ٿو هيڏي وڏي تعداد ۾ اغوا جي واقعي علائقي اندر هڪ خوف واري فضا کي جنم ڏنو آهي. مقامي رهواسين جو چوڻ آهي ته هي علائقو يا روڊ انتهائي مصروف روڊ هجي ٿو جتي نه رڳو ڪراچيءَ کان پنجاب ۽ ڪي پي ڪي تائين ٽريفڪ عام جام وڃي ٿي پر جيڪا گهوٽڪي ضلعي جي مختلف شهرن جو به ڪاٿو به نه ٿو لڳائي سگهجي. هتي گڏوگڏ اهو به سوچڻ ضروري آهي ته جيڪڏهن شڪارپور کان ڪشمور تائين رات جو 8 وڳي کانپوءِ ٽريفڪ کي ڇڏيو ويندو آهي ته پوءِ هتي سنڌ ۽ پنجاب جي ملندڙ جلندڙ روڊن مان هن مهل تائين ڪنهن ڪانواءِ جو بندوبست ڇو نه ٿيل آهي. بدامنيءَ جي ٻريل باهه ته شڪارپور کان وٺي گهوٽڪي ضلعي اندر نظر ايندي رهي ٿي ته پوءِ پوليس ۽ انتظاميا کي ته متحرڪ ۾ اچڻ گهرجي ها. خير اسان جي پوليس هونئن ئي جيئن وس وارن آڏو بيوس بڻيل رهي ٿي، تيئن ئي هتي ڌوهارين اڳيان به گوڏا کوڙيل نظر ايندا آهن. هن پيري هي جيڪي يارنهن مغوي هڪ ئي هنڌ بازياب ٿيڻ جون خبرون آيل آهن ته گڏوگڏ پوليس موجب ته باقي رهيل 9 ٻيا مغوي به آزاد ٿي چڪا آهن. ان زميني حقيقتن بابت ڪيتري صداقت آهي، تنهن جو پتو پڻ جلد پوندو ته اهي يارنهن مغوي ڌوهاري پاڻ ڇڏي ويا يا پوليس مقابلن جي نتيجي ۾ بازيابي ٿيا. اگر يارنهن مغوي بازياب ٿي ميڊيا سامهون ڏيکاريا پيا وڃن ته پوءِ ٻيا 9 ڪٿي گم ڪيا ويا آهن. اهڙي ريت پوليس پاران قانون لاڳو ڪندڙ ادارن جي مدد سان جيڪو ڌوهارين جي ٺاڪن ساڙڻ ۽ ماڻهو مارجڻ سان گڏوگڏ ڊرون ذريعي جيڪي ڌوهاري زخمي ٿيڻ جون خبرون هلي رهيون هيون ته انهن لاشن يا زخمين کي هن مهل تائين پوليس پنهنجي تحويل ۾ چو نه وٺي سگهي آهي؟ ان واقعي ته رڳو سوال پيدا ڪيا آهن پر امن واري علائقي ۾ هڪ ڳڻتيءَ واري فضا ڇانئجي وئي آهي ته آخر هي ڌاڙيل ۽ ڌوهاري فيڪٽر جو خاتمو ڪڏهن ٿيندو؟

قيمتي سرمايو

رسول بخش رئيس

پنهنجو ديس ٿي پنهنجو هوندو آهي اهو توهان انهن کان پڇي ڏسو، جيڪي روزي روٽيءَ جي چڪر ۾ پرديس ۾ پنهنجون ساريون عمريون ڳڻي آخرڪار آخري ڏهاڙن ۾ ٿڌا ساهه کڻي پنهنجي ڳوٺن محلن ۽ شهرن کي ياد ڪندي دم ڏئي ڇڏين ٿا. البته اهو چوڻ ته سڀني جو حال اهڙو ئي هوندو آهي ۽ سڀ وطن موٽڻ لاءِ تڙپيندا رهن ٿا، درست ناهي. هتي اشارو رڳو هڪ اقليت ڏانهن آهي. جيڪا ڪنهن زماني ۾، اسان جي اندازي موجب، پرديس ۾ اڪثريت هوندي هئي. ڳالهه پهرين نسل جي انهن تارڪين وطن جي ٿي رهي آهي. جيڪي تعليم ۽ روزگار لاءِ مغربي ملڪن ڏانهن ويا ۽ آهستي آهستي اتي ئي رهجي ويا. جن سان اسان جون ملاقاتون اڌ صدي اڳ ٿينديون هيون، اڄ به انهن جو خيال ذهن ۾ تري اچي ٿو اهي آمريڪا جي ڪنهن رياست جي ڳوٺ يا شهر ۾ رهندا هئا، پر جڏهن به ملاقات ٿيندي هئي ته ڳالهيون وطن جون، پراڻن دوستن جون، اسڪول ڪاليج جي ڏينهن جون ۽ ڳوٺ جي يادگيرين جون هونديون هيون.

ڳوناڻا ماڻهو پنهنجي ڪچين وسندين، دال ساڳ، ڏٿن ۽ ماضيءَ جي رونقن کي ڪڏهن به نٿا وساريون. شهرن مان ويندڙن جو شايد معاملو ڪجهه مختلف هجي، چو ته هاڻي دنيا جي شهرن جي زندگيءَ ۾ هڪجهڙائي وڌندي پئي وڃي. ماڻهو جلدي نئين ماحول سان مانوس ٿي وڃن ٿا. فرق رڳو رفتار، طرزِ زندگي، نئين معاشي آسودگي ۽ سماجي آزاديءَ جو هوندو آهي، جيڪا مغربي ملڪن ۾ ميسر آهي. هتي رڳو پنهنجي ملڪ جي ڳالهه ناهي، پر ٽئين دنيا جي سڀني ملڪن مان مغرب ڏانهن هجرت جو وڏو سبب امن جي زماني ۾ هڪ بهتر معاشي مستقبل جو خواب رهيو آهي. اندروني خانه جنگين، تشدد ۽ فساد کان تنگ اچي به ماڻهو دنيا جي ڪنهن به خطي ۾ هجن، پنهنجو ملڪ ڇڏڻ تي مجبور ٿي وڃن ٿا. هڪ وڏو طبقو اهڙن ملڪن مان به آهي، جهڙا اسان جا ملڪ، جتي خوشحال گهراڻا آهن. پر مغرب جي سماجي آسودگي ۽ اظهارِ راءِ جي آزاديءَ کان متاثر ٿي اتي رهڻ پسند ڪن ٿا. هجرت جو ڪو هڪ سبب ناهي، جيترا ماڻهو، اوتريون ڪهاڻيون ڪافي عرصي کان هي موضوع هڪ منظم علمي ڌارا بڻجي چڪو آهي، جنهن کي اسان پنهنجي ٻوليءَ ۾ هجري مطالعات يا ڊائيسپورا اسٽڊيز چوندا آهيون. مهاجر ماڻهو هڪ يا ٻه نسل ته پنهنجي ٻولي ۽ ڪجهه حد تائين ثقافت کي سنڀالڻ جي ڪوشش ڪندا آهن. پر انهن جو نئون نسل آهستي آهستي مقامي ثقافت جي گهري رنگ ۾ رچڻ لڳي ٿو، ڪي ماڻهو ته ’جهڙو ديس، تهڙو ويس‘ واري اصول تي هلندي، مقامي سماجن ۾ قبوليت حاصل ڪرڻ لاءِ پنهنجي سڃاڻپ، حليو ۽ تعليم جو طريقو پل ۾ تبديل ڪري ڇڏين ٿا. جڏهن ٻولي بدلجي ٿي ته گهڻو ڪجهه بدلجڻ فطري ڳالهه آهي. ٻولي ئي ته دنيا کي ڏسڻ سمجهڻ لاءِ اکيون جوڙيندڙ ۽ نئين ماحول ۾ جيئڻ جو وسيلو هوندي آهي. هجرت جو جبر سڀني کي نئين ٻولي سکڻ تي مجبور ڪري ٿو.

ٻارن جو معاملو بلڪل مختلف هوندو آهي. ڇو ته انهن جو پنهنجي ابائڻ ملڪن سان واسطو رڳو والدين ۽ ڪجهه رشتن تائين محدود هوندو آهي اسڪولن ۾ داخل ٿيندي ئي اهي ٻين ٻارن سان گڏجي وڃن ٿا. ٻولي، آداب، ثقافت ۽ اخلاقي رويا نئين ملڪ جي تعليمي ادارن، چوڌاري ماحول ۽ تفريحي ذريعن مان نهندا آهن. مغربي تهذيب جي ڪنليءَ جي تپش ئي ايتري تيز آهي جو اهو سڀ ڪجهه ڳاري پنهنجي اندر جذب ڪري ڇڏي ٿي آمريڪا جي ’ميلٽنگ پاٽ‘ واري نظريي ۾ هڪ طرف دلڪشي آهي ته ٻي طرف سوچڻ جو پهلو به. دلڪشي اها ته انهيءَ اُبرندڙ تهذيبي ڪڙاهي ۾ ٻين جا رنگ به ڪٿي نه ڪٿي نظر اچن ٿا. پر ان جي گهري تهن ۾ اڳ ئي موجود هڪ طاقتور رنگ آهي، جيڪو سڀني کي پاڻ ۾ جذب ڪرڻ جي صلاحيت رکي ٿو. انهيءَ خوف سبب نون تارڪينِ وطن جي اندر هڪ نئين ڇڪتاڻ جنم وٺي ٿي ته پنهنجو مذهب، فرقو، قوميت، ٻولي ۽ ثقافت ڪيئن بچائجي. منهنجو پنهنجو مشاهدو آهي ته جيڪي هندو، سِک ۽ مسلمان پنهنجي وطن ۾ روزمره جي زندگيءَ ۾ گهڻا مذهبي نه هئا، اهي آمريڪا يا يورپ پهچي خاص ڪري پنهنجن ٻارن ۾ مذهبي سڃاڻپ پيدا ڪرڻ تي وڌيڪ زور ڏيڻ لڳن ٿا. گهرن اندر به ڳوناڻو ماحول قائم رکڻ جون ڪوششون ٿين ٿيون. پر ٻولي ۽ ثقافت جو تاءُ ڪيترن ئي خاندانن جو ذهني سڪون برباد ڪري ڇڏي ٿو. ڌيئرن بابت ته هو وڌيڪ فڪرمند ۽ حساس ٿي وڃن ٿا ته ڪٿي هونئن نه ٿي وڃي، ڪٿي هيئن نه ٿي وڃي. جيڪڏهن شاديون آسمانن ۾، اسان جي روايتن مطابق طئي ٿين ٿيون ته پوءِ زميني حقيقتن سان ڪهڙو واسطو رهي ٿو؟ اها زميني حقيقت مغرب ۾ رهندڙن کي پنهنجين ڌيئرن تي وڌيڪ سختي ڏيکارڻ لاءِ اُڪسائي ٿي. ڪجهه المناڪ واقعن کان توهان به واقف آهيو. انهن جو ذڪر ڪري نه پنهنجي دل ساڙڻ جو فائدو آهي نه توهان کي اداس ڪرڻ جو. انهن نادانن کي اها سمجهه گهٽ ئي هوندي آهي ته آزاد معاشري ۾ آزاديءَ کان سواءِ ٻي ڪنهن قدر جو سڪو نٿو هلي. پنهنجي ديس ۾ تارڪين وطن جو سڀ کان وڏو مسئلو معاشي ۽ سماجي آزاديءَ جي کوٽ هئي، جنهن کان جان ڇڏائڻ لاءِ هو سمنڊ پار ٿڌن ملڪن ڏانهن هليا ويا. پر اتي پنهنجن ٻارن جي سماجي آزاديءَ مان جنم وٺندڙ ڪجهه مسئلا، جيڪي اصل ۾ سندن ذهني بناوٽ سان لاڳاپيل هوندا آهن، انهن کي گهيري وٺن ٿا. مون پهرين نسل جي اڪثريت کي ٻن تهذيبن جي وچ ۾ ٽٽندي ڏٺو آهي. اسان جي ملڪن مان آمريڪا ۾ رڳجي ويل ڪيترائي دوست اهڙا به آهن جيڪي ڪنهن ڇڪتاڻ جو شڪار ناهن. هو اتي خوش آهن ۽ هتان سڀ ٻيڙيون ساڙي، مڪمل طور اتي جا ٿي ويا آهن. مغرب بابت اهو به چوڻ ضروري آهي ته اتي مذهبي آزادي اسان جي ملڪن جي ڀيٽ ۾ وڌيڪ آهي. هتي جيڪڏهن آزادي نظر اچي ٿي ته اها رڳو غالب مذهبي فرقن لاءِ هوندي آهي. ٿوري هن خطي جي ملڪن ۾ مذهبي اقليتن جي حالت ڏسو، جتي انهن جي عبادتگاهن ۽ گهرن کي ساڙڻ، انهن کي قتل ڪرڻ يا ڪوڙا ۽ ڪريل ڪيس مڙهڻ عام ڳالهه بڻيل آهي. پاڪستان جي باني‌ءَ جيڪو چيو هو ته ”توهان هن ملڪ جا آزاد شهري آهيو. مندر وڃو، گرجا گهر وڃو يا مسجد. جتي چاهيو عبادت ڪريو. جيڪا سڃاڻپ چاهيو رکو“. ان ڳالهه جي عملي شڪل گهڻي حد تائين توهان کي يورپ ۽ آمريڪا ۾ نظر اچي ٿي. اتي هر مذهب ۽ قوميت جي ماڻهن پنهنجي مذهبي ۽ ثقافتي سڃاڻپ کي بچائڻ لاءِ پنهنجا ادارا قائم ڪيا آهن. ٻولي ۽ ادب بابت به ڪي ماڻهو فڪر رکن ٿا. جنهن لاءِ ڪا سختي رڪاوٽ ناهي سياست ۾ به جيڪڏهن ڪا ڪميونٽي منظم هجي ته هو پنهنجو ڪردار بهتر نموني ادا ڪري سگهي ٿي. هتي ته اسان جي سياسي تقدير موروثيت جي غلبي هيٺ، عاجزيءَ کان سواءِ ٻي ڇا ٿي سگهي ٿي؟ اتي تارڪينِ وطن مان زهران ممداني ۽ صادق خان به پيدا ٿي سگهن ٿا.

اسان کي نه ان ڳالهه سان ڪا خاص دلچسپي آهي نه واسطو ته ڪير ڪٿي ۽ ڇو رهڻ پسند ڪري ٿو. اسين ڏيهي ماڻهو آهيون ۽ اسان لاءِ پنهنجي ديس ۾ سنڌو درياهه جو ڪنارو ۽ ڪنهن ننڍڙي ٻيلي جي هڪ ڪنڊ ئي دنيا وسائڻ لاءِ ڪافي آهي البت دل ۾ اِها چيٽ ضرور چُڀي ٿي ته جيڪڏهن اسان آزاد معاشرو، شهري آزادي ۽ ميرٽ تي ٻڌل سياسي نظام قائم ڪريون ها ته اسان جي باصلاحيت نوجوان نسل کي پرديس وڃڻو نه پوي ها. هاڻي اهي اڳي هليا ويا آهن. جيڪڏهن ڪڏهن موٽيا به ته شايد اسان نه هجون سندن واپسيءَ جو ڪو ٻيو ئي زمانو هوندو.

ڪنڊ جي بحران بابت تحقيقاتي رپورٽ!

ڊاڪٽر مرزا اختيار بيگ

قومي اسيمبليءَ جي واپار بابت اسٽينڊنگ ڪميٽيءَ 20 آڪٽوبر 2025ع تي ڪنڊ جي بحران بابت منهنجي سربراهيءَ ۾ هڪ ڪميٽي جوڙي هئي، جنهن ۾ قومي اسيمبليءَ جي ميمبرز طاهره اورنگزيب، فرحان چشتي ۽ گل اصغر خان شامل هئا. ڪميٽيءَ کي ملڪ ۾ ڪنڊ جي بحران، غلط اسٽاڪ رپورٽنگ ڏيکاري مراعتون حاصل ڪري ڪنڊ برآمد ڪرڻ، ڪنڊ جي مصنوعي کوٽ پيدا ڪري ڊيوٽي ۽ ٽيڪس فري درآمد ۽ مقامي مارڪيٽ ۾ گٺ جوڙ ۽ سٽيبازيءَ ذريعي ڪنڊ جون قيمتون وڌائڻ بابت جاچ ڪرڻ جي ذميواري ڏني وئي. ان سان گڏ ڪنڊ بحران ۾ مقابلي واري ڪميشن آف پاڪستان (سي سي پي)، شوگر ايڊوائزري بورڊ ۽ پاڪستان شوگر ملز ايسوسيئيشن (پي ايس ايم اي) جي ڪردار جو به جائزو وٺڻو هو. واپار بابت اسٽينڊنگ ڪميٽيءَ هدايت ڪئي ته ڪميٽي واضح طور انهن ادارن جي نشاندهي ڪري جيڪي ڪنڊ بحران جا اصل ذميوار آهن. ڪميٽيءَ ٻن مهينن اندر سڀني لاڳاپيل ادارن کان جاچ ڪري پنهنجي رپورٽ واپار بابت اسٽينڊنگ ڪميٽيءَ کي پيش ڪئي.

ان ڪميٽيءَ ۾ شامل سيني قومي اسيمبلي

اضافي اسٽاڪ ڏيکاري 7 لک 50 هزار ٽن ڪنڊ برآمد ڪرڻ جي اجازت ورتي، جيڪا جنوري 2024ع کان جنوري 2025ع تائين برآمد ڪئي وئي. ان کان پوءِ پي ايس ايم اي خراب موسمي حالتن سبب ڪنڊ جي پيداوار ۾ هڪ ملين ميٽرڪ ٽن گهٽتائي ظاهر ڪئي، جنهن سٽيبازن کي ڪنڊ جي قيمتن سان کيڏڻ جو موقعو ڏنو ۽ ڪنڊ جي قيمت 140 رپيا في ڪلو کان وڌي 200 رپيا في ڪلو تائين پهچي وئي. ان دوران حڪومت ڪنڊ جي سرڪاري قيمت 165 رپيا في ڪلو مقرر ڪئي پر مارڪيٽن ۾ قيمتون وڌنديون رهيون ۽ آخرڪار حڪومت کي ڪنڊ جي فراهمي يقيني بڻائڻ لاءِ 5 لک ميٽرڪ ٽن ڪنڊ درآمد ڪرڻي پئي. ان موقعي تي درآمد ڪندڙن ڪنڊ جي درآمد تي 47 سيڪڙو ڪسٽم ڊيوٽي، سيلز ٽيڪس، انڪم ٽيڪس ۽ ٻين محصولن جي مد ۾ 46 ارب رپيا حڪومت کان معاف ڪرايا ته جيئن مقامي مارڪيٽ ۾ ڪنڊ 175 رپيا في ڪلو وڪرو ٿي سگهي پر شوگر مافيا صورتحال مان فائدو وٺندي ڪنڊ

جي ڪاروبار کي ڊي ريگوليٽ ڪيو وڃي ته جيئن گٺ جوڙ سبب سرڪاري خزاني کي نقصان نه پهچي. اجلاس ۾ سي سي پي جي نمائندي ٻڌايو ته شوگر ملون ملي ڀڳت ڪري ڪنڊ جون قيمتون وڌائڻ ۾ اهم ڪردار ادا ڪن ٿيون، جنهن تي سي سي پي 2021ع ۾ گٺ جوڙ جي ثبوتن جي بنياد تي مل مالڪن تي 44 ارب رپيا ڏنڊ لاڳو ڪيو هو جيڪو عدالتن ۾ چيلينج ٿيل آهي. پاڪستان ۾ ڪنڊ جي ساليانو استعمال جو مقدار 6.5 ملين ميٽرڪ ٽن آهي، ڪميٽيءَ سفارش ڪئي ته ڪنڊ برآمد ڪرڻ کان اڳ گهٽ ۾ گهٽ هڪ مهيني جو بفر اسٽاڪ، يعني 5 لک ٽن رکيو وڃي ته جيئن بحران پيدا نه ٿي سگهي. اجلاس ۾ اهو به ٻڌايو ويو ته درآمد ڪيل ڪنڊ پارڪ ڪئي داڻيدار هجڻ سبب مارڪيٽ ۾

انهن الزامن کي رد ڪري ڇڏيو. پاڪستان جي ڀيٽ ۾ ڀارت ۽ بنگلاديش جهڙن ملڪن ۾ ڪنڊ جي قيمت گهٽ آهي جنهن جو سبب في ايڪڙ ڪمند جي وڌيڪ پيداوار، گهٽ ٽيڪس ۽ ڊيوٽي، سستي بجلي، سرڪاري پاليسين جو تسلسل ۽ شوگر ملز ۾ جديد ٽيڪنالاجي جو استعمال آهي. جڏهن ته پاڪستان ۾ في ايڪڙ ڪمند جي گهٽ پيداوار، وڌيڪ ٽيڪس ۽ ڊيوٽي، مهانگي بجلي، سرڪاري پاليسين جو عدم تسلسل، ڪڏهن برآمد تي پابندي، ڪڏهن اجازت، ڪڏهن سبسڊي ڏيڻ ۽ ڪڏهن واپس وٺڻ ۽ پراڻي ٽيڪنالاجي اهڙا عنصر آهن جيڪي مقامي مارڪيٽ ۾ ڪنڊ جي قيمتن کي غير مستحڪم رکن ٿا. ان سان گڏ شوگر مل مالڪ ڪمند جي ڪرشنگ ۾ دير ڪري هارين کي مجبور ڪن ٿا ته هو گهٽ اگهه تي ڪمند وڪڻن. فوڊ سيڪيورٽي وزارت موجب گذريل ڏهن سالن دوران پاڪستان ۾ ڪنڊ عالمي مارڪيٽ جي ڀيٽ ۾ مهانگي رهي آهي، جڏهن ته درآمد تي مختلف ٽيڪس لڳڻ سبب ڪنڊ عالمي مارڪيٽ کان لڳ ڀڳ 30 رپيا في ڪلو وڌيڪ مهانگي ٿي وڃي ٿي انهن حقيقتن جي بنياد تي ڪميٽيءَ گذريل هفتي واپار بابت اسٽينڊنگ

بقايا 1 بل منظور

قرارداد متفقہ طور تي منظور ڪئي. حڪومت ۽ مخالف ڌر جي ميمبرن مسيح برادري کي انهن جي تهوار تي دل جي گهرائين سان مبارڪباد ڏني. قرارداد پي پي پي جي ميمبر روما مشتاق ماتو پيش ڪئي. اقليتي معاملن بابت خاص مددگار چيو تہ ڪرسمس محبت ۽ امن جو ٿالو آهي، هي تهوار اسان کي مذهبي رواداري قائم ڪرڻ جو درس ڏئي ٿو. ايم ڪيو ايم جي صابر قائمخاني چيو تہ اسلام محبت جو مذهب آهي، اسان مسيح برادري کي مبارڪباد ڏيون ٿا. هن چيو تہ ايم ڪيو ايم پهرين پارٽي هئي جنهن مسيح برادري کي وزارتي سطح تي عهدا ڏنا. پي ٽي آءِ جي شبير قريشي چيو تہ مان پوري مسيح برادري کي ڪرسمس جي ڏينهن تي مبارڪباد ڏيان ٿو. جماعت اسلامي جي ميمبر محمد فاروق چيو تہ اسلام جو ٿالو امن آهي، مان پاڪستاني مسيح برادري کي هن تهوار تي مبارڪباد ڏيان ٿو. صحت واري وزير ڊاڪٽر عذرا پيچوهو چيو تہ مان هڪ مسيح اسڪول ۾ پڙهندي هيس ۽ منهنجي دائي پيدائش وقت مسيح هئي. هن چيو تہ منهنجي موجودگي انهن جي ڪري آهي، منهنجي طرفان، مان مسيح برادري کي ڪرسمس جون تمام گهڻيون مبارڪون ڏيان ٿو. قانون ۽ پارلياماني معاملن واري وزير ضياءُ الحسن لنجار مسيح برادري کي مبارڪباد ڏني ۽ چيو تہ پيپلز پارٽي جي حڪومت ۽ قيادت هميشہ اقليتن کي حق ڏنا آهن. ذوالفقار علي ڀٽو پاڪستان جي آئين ۾ مذهبي هم آهنگي پيدا ڪئي. هن چيو تہ پاڪستان ۾ سڀني مذهبن جا ماڻهو مڪمل مذهبي آزادي حاصل ڪن ٿا. ڪرسمس مسيح برادري لاءِ هڪ تمام وڏو ڏينهن آهي. اسان انهن جي خوشي ۾ انهن سان گڏ آهيون. ڊپٽي اسپيڪر اينٿوني نويد چيو تہ اهو صوفين جي سرزمين جو هڪ بهترين مثال آهي تہ سنڌ ۾ سڀئي اقليتون مڪمل مذهبي آزادي حاصل ڪن ٿيون. بعد ۾ قرارداد متفقہ طور تي منظور ڪئي وئي. ايوان جي ڪارروائي دوران، ايوان پارلياماني معاملن واري وزير ضياءُ الحسن لنجار پاران پيش ڪيل ٽڪول اترجي بورڊ ترميمي بل جي منظوري ڏني. بل پيش ڪندي، قانون واري وزير چيو تہ هي بل 2011 ۾ منظور ڪيو ويو هو پر هاڻي بل ۾ ڪجهہ شقون تبديل ڪيون ويون آهن. سومر ڏينهن سنڌ اسيمبلي ۾ سوالن جي وقت، مڪاني ادارن واري ڪاتي سان لاڳاپيل سوالن جي وقت، مڪاني ادارن واري وزير جي بدران، ڪاتي جي پارلياماني سيڪريٽري سراج قاسم سومرو ميمبرن جي سوالن جا جواب ڏنا. سوالن جي وقت دوران، مخالف ڌر جي ميمبرن عوامي هنڌن تي ٽوائليٽ جي عدم دستيابي جو مسئلو اٿاريو. قاسم سراج سومرو ايوان کي ٻڌايو تہ شهر جي سڀني عوامي پارڪن ۾ عوامي ٽوائليٽ قائم ڪيا ويندا، صفائي لاءِ باقاعده عملو مقرر ڪيو ويندو. هن چيو تہ ڪلين سنڌ منصوبو ورلڊ بينڪ جي سهڪار سان جاري آهي، اهو سڄي سنڌ لاءِ هڪ منصوبو آهي، جنهن ۾ ڪراچي بہ شامل آهي. ايم ڪيو ايم جي عامر صديقي چيو تہ عوامي ٽوائليٽ جي جڳهن جي نشاندهي ڪئي وڃي. قاسم سراج سومرو چيو تہ پراڻا عوامي ٽوائليٽ ڊاهي ڇڏيا ويا، هاڻي نوان ٽوائليٽ ٺاهيا پيا وڃن. شهر ۾ پاڻي جي کوٽ جي حوالي سان هن چيو تہ ڪراچي ۾ ايترو پاڻي ناهي جيترو ان جي ضرورت آهي. پاڻي چوري بابت ايف آءِ آر داخل ٿيون آهن، ماضي ۾ سزائون تہ ڏنيون ويون هيون، پر هاڻي ان معاملي تي سخت ڪارروائي ڪئي پئي وڃي. پارلياماني سيڪريٽري لوڪل گورنمينٽ چيو تہ سنڌ هاءِ ڪورٽ پاڻي چوري خلاف ٽريبونل قائم ڪيو آهي. پاڻي چوري جا ڪيس هاڻي ٽريبونل ۾ هلايا ويندا. هن چيو تہ ايڪٽ ۾ ترميمون ڪيون پيون وڃن، ۽ نئين قانون ۾ سخت سزائون مقرر ڪيون وينديون. سراج قاسم سومرو ايوان کي ٻڌايو تہ ڪي-4 منصوبو هڪ سال ۾ مڪمل ڪيو ويندو جنهن کان پوءِ ڪراچي ۾ پاڻي جو مسئلو حل ٿي ويندو. هن چيو تہ ملير ندي تي ننڍن ڊيمن جي هڪ زنجير ناهي وئي آهي. هن چيو تہ اسان وٽ سنڌ بلڊنگ ڪنٽرول اٿارٽي سان ڪم ڪرڻ جي تجويز آهي تہ هڪ نقشو تيار ڪيو وڃي جيڪو هڪ ٽينڪ جي تعمير جي اجازت ڏئي جتي برسات جو پاڻي ذخيرو ڪري سگهجي. مخالف ڌر جي اڳواڻ علي خورشيدي چيو تہ فائر برگيڊ وٽ عملي جي کوٽ آهي، ۽ اها حڪومت جي ذميواري آهي تہ اها هن کوٽ کي پورو ڪري. ڇا حڪومت باهہ لڳڻ دوران ٿيندڙ سڀني موتن جي ذميواري بہ کڻندي؟ سراج قاسم سومرو چيو تہ حڪومت ريسڪيو 1122 تنظيم پڻ قائم ڪئي آهي ۽ عملي ۾ واڌ ڪئي آهي. ميئر واعدو ڪيو آهي تہ شيون بهتر ڪيون وينديون. سنڌ حڪومت پنهنجي ڪارڪردگي بهتر ڪئي آهي ۽ ماڻهو ڪارڪردگي جي بنياد تي اسان کي ووٽ ڏين ٿا. هن چيو تہ گڏاپ ۾ فائر مين کي تربيت ڏيڻ لاءِ هڪ تربيتي ادارو آهي. ايوان جي ڪارروائي دوران ميمبرن ڪيترائي ڏيان ڇڪايو نوٽيس پڻ پيش ڪيا جن ۾ عوامي اهميت جي مسئلن جي نشاندهي ڪئي وئي. ايم ڪيو ايم جي قرة العين پنهنجي ڌيان ڇڪايو نوٽيس ۾ چيو تہ سنڌ ۾ منشيات جو استعمال وڌي رهيو آهي، سنڌ حڪومت ڪهڙا قدم کڻي رهي آهي؟ تعليمي ادارن ۾ بہ ٻارن کي منشيات ملي رهي آهي. ايڪسائيز ۽ نارڪوٽڪس واري وزير مڪيش ڪمار چاولا چيو تہ سڄي صوبي ۾ منشيات خلاف ڪارروائيون جاري آهن. اسڪولن ۾ والدين ۽ استادن تي مشتمل هڪ خاص ڪميٽي ناهي وئي آهي. پوليس جا نمائندا بہ شامل آهن ۽ منشيات جي واپار ۾ ملوث ماڻهن خلاف ڪارروائي ڪئي پئي وڃي. ايم پي اي محمد اويس پنهنجي ڌيان ڇڪايو نوٽيس ۾ چيو تہ شاهہ فيصل ڪالوني نمبر 4 جو پمپنگ اسٽيشن ٽن کان چار لک جي آبادي کي پاڻي فراهم ڪري ٿو. هي اهي علائقا آهن جتي 24 ڪلاڪن مان بہ ڪلاڪ پاڻي موجود آهي. هتي هڪ ٽينڪ ناهڻ جي درخواست ڪئي وئي آهي، جنهن کي اي ڊي پي ۾ پڻ شامل ڪيو ويو آهي. هڪ وقت ڏنو وڃي تہ اهو ڪڏهن مڪمل ٿيندو. سنڌ جي وڏي وزير جي درخواست جي باوجود، هي ڪم مڪمل نہ ٿي رهيو آهي. هن چيو تہ عوامي ڪالوني، بلال ڪالوني ۽ ناٿا خان پاڻي کان محروم آهن. لوڪل گورنمينٽ ڊپارٽمينٽ جي پارلياماني سيڪريٽري قاسم سومرو چيو تہ هي اسڪيم 2027 تائين مڪمل ٿيڻي آهي، جڏهن تہ ٻي اسڪيم جون کان اڳ مڪمل ڪئي ويندي. ايم ڪيو ايم جي طه احمد ڪراچي جي ماسٽر پلان بابت ڌيان ڇڪايو نوٽيس پيش ڪيو. پي ٽي آءِ جي سجاد سومرو پنهنجي اعتراض واري نقطي ۾ لياري مان هڪ ٻار جي اغوا جو معاملو اٿاريو. جنهن تي گهرو وزير يقين ڏياريو تہ ٻار تمام جلد بازياب ڪرايو ويندو. هن چيو تہ مان ايوان ۾ واعدو ڪريان ٿو تہ ٻار محفوظ طور تي واپس ايندو. ايم ڪيو ايم جي شارق جمال اعتراض تي چيو تہ ٽرانسپورٽ واري وزير چيو تہ جيڪو نمبر سنڌ جي ويب سائيٽ تي ناهي اهو سنڌ جي گاڏي ناهي، ريڊ بسن جي نمبر پليٽ ايڪسائيز ويب سائيٽ تي چيڪ ڪئي وئي، ويب سائيٽ تي ڪا بہ ريڊ بس رجسٽرڊ ناهي. ماڻهو اي چالان جي خلاف آهن. سنڌ اسيمبلي جي اجلاس ۾ سومر ڏينهن تي ٽئين سال دوران پاڪستان جي ترقي ۽ خوشحالي لاءِ خاص دعا گهري وئي. اجلاس ۾ قومي ڪرڪيٽ ٽيم جي انڊر 19 ٽيم جي ڪاميابي تي خوشي جو اظهار ڪيو ويو ان موقعي تي پاڪستان جي هٿياربند فوج جي مسلسل ڪاميابين لاءِ دعا ڪان علاوه شهيد محترمہ بينظير ڀٽو ۽ شهيد ذوالفقار علي ڀٽو جي مغفرت لاءِ بہ دعا گهري وئي.

بقايا 2 ٽي ڄڻا زخمي

هٿياربندن فائرنگ ڪري ڏني. فائرنگ جي نتيجي ۾ دودو پتافي، حضور بخش پتافي ۽ اصغر پتافي موقعي تي ئي مارجي ويا، جڏهن تہ علي نواز پتافي، زبير پتافي ۽ حبيب الله پتافي زخمي ٿي پيا. زخمين مان ٻن ڄڻن جي حالت ڳڻتي جوڳي ٻڌائي پئي وڃي، جن کي فوري طور سکر اسپتال منتقل ڪيو ويو. واقعي جي اطلاع ملڻ شرط خانپور مهر پوليس وڏي نفري سان گڏ واقعي واري هنڌ پهچي علائقو گهيري ۾ آڻي ڇڏيو. جڏهن تہ مقتولن جا لاش قبضي ۾ وٺي تعلقي اسپتال منتقل ڪيا ويا جتي پوسٽ مارٽم بعد لاش وارثن حوالي ڪيا ويا. مقتولن جا وارث رحيميار خان، صادق آباد ۽ پنجاب جي ٻين علائقن مان لاش وصول ڪرڻ لاءِ اسپتال پهچي ويا، جنهن بعد لاش پنجاب روانا ڪيا ويا. پوليس موجب واقعي بابت اڃا تائين ڪيس داخل نہ ٿي سگهيو آهي. ان حوالي سان ايس ايڇ او خانپور مهر طالب حسين جسڪاڻي ٻڌايو تہ جوابدارن جي گرفتاري لاءِ مختلف هنڌن تي ڇاپا هنيا پيا وڃن، جڏهن تہ ٽن شڪي ماڻهن کي حراست ۾ ورتو ويو آهي. هن چيو تہ وارثن جي فرياد تي ڪيس داخل ڪيو ويندو ۽ وڌيڪ جاچ جاري آهي. هوڏانهن واقعي جو صوبائي وزير سردار محمد بخش خان مهر نوٽيس وٺندي لاڳاپيل عملدارن کي هدايتون جاري ڪيون آهن. سندس هدايتن تي ٽائون ڪاميٽي خانگڙه جو چيئرمين عبدالرزاق مهر تعلقي اسپتال پهچي مقتولن جي وارثن کان واقعي بابت تفصيل ورتا، جڏهن تہ ڊي ايس پي ميرپور ماٿيلو محمد يونس پوليس نفري سان گڏ واقعي واري هنڌ جو معائنو ڪيو. ٻئي طرف مقتولن جي وارثن الزام لڳائيندي چيو آهي تہ سندن پنهنجي برادري جي شاهنواز پتافي واري ڌر سان زميني ۽ سڳاوتي تڪرار هلندڙ هو جنهن جي خاتمي لاءِ هو ميڙ منٿ ڪئي ويا هئا، پر سامهون ڌر بنا ڪنهن جواز جي فائرنگ ڪري ٽي ڄڻا قتل ۽ ٽي زخمي ڪري ڇڏيا. هنن مطالبو ڪيو تہ جوابدارن خلاف سخت قانوني ڪارروائي ڪري کين انصاف فراهم ڪيو وڃي.

بقايا 3 احتجاج

جو رهواسي نوجوان زوهيب پنهور رنگ جي دڪان جا پئسا وصول ڪرڻ جي غرض سان مٽياري ضلعي جي شهر هالا ويو هو پر هو اڃان تائين واپس نہ موٽيو آهي. وارثن موجب نوجوان ٽئين ڏينهن اڳ منجهند جو لڳ ڀڳ 1 وڳي کان لاپتا آهي، جنهن کان پوءِ هن سان ڪنهن بہ قسم جو رابطو نہ ٿي سگهيو آهي. نوجوان جي اوچتي گمشدگي سبب گهر ڀاتي سخت پريشاني ۾ مبتلا آهن. وارثن پاران ايس ايس پي مٽياري کان پرزور مطالبو ڪيو ويو آهي تہ نوجوان زوهيب پنهور جي ترت ڳولا ڪرائي وڃي ۽ پريشان خاندان سان انصاف ڪيو وڃي.

بقايا 4 ڊپٽي ميئر

کي سوچڻ، سمجهڻ ۽ صحيح ۽ غلط ۾ فرق ڪرڻ سيکارين ٿا. جڏهن تہ معاشرن جي فڪري تعمير ۾ ڪتاب جو ڪردار بنيادي حيثيت رکي ٿو. هن چيو تہ ڪتاب رڳو معلومات جو ذريعو نہ آهن، پر اهي اخلاق، برداشت، تهذيب ۽ شعور جي تربيت پڻ ڪن ٿا. اهي خيال هن ايڪسپو سينٽر ڪراچي ۾ منعقد ٿيندڙ "ڪراچي ورلڊ بُڪ فيئر" جو دورو ڪرڻ ۽ ليکڪ اطهر اقبال جي ڪتاب "هڪ چوٽي، هڪ ڪهاڻي" (جلد چوٿين) جي تقريب رونمائي ۾ بطور مهمان خاص شرڪت ڪندي ظاهر ڪيا. ان موقعي تي ليکڪ اطهر اقبال پنهنجي ڪتاب "هڪ چوٽي، هڪ ڪهاڻي" مهمان خاص کي پيش ڪيو ۽ تقريب دوران ڪتاب جي رونمائي ڪئي وئي. تقريب ۾ مختلف شعبن سان واسطو رکندڙ شخصيتن شرڪت ڪئي ۽ اطهر اقبال جي نئين ڪتاب کي ڀرپور ساراهيو ويو. تقريب جي صدارت ناماياري محقق، مصنف، اڳوڻو چيئرمين شعبہ صحافت جامعہ ڪراچي ۽ ڪراچي پريس ڪلب جي اليڪشن ڪميٽي جو چيئرمين ڊاڪٽر توصيف احمد خان ڪئي. تقريب کي قومي اسيمبلي جي ميمبر احمد سليم صديقي، ڊاڪٽر توصيف احمد خان، ڊاڪٽر عقيل عباس جعفري، ناماياري شاعر ۽ ڪالم نگار يونس همدم، حنيف سحر سهيل عابدي، ڪاوش صديقي، محبوب الهي محمود، رضوان زيدي، سيد منعم حسين ۽ صاحب ڪتاب اطهر اقبال پڻ خطاب ڪيو. ڊپٽي ميئر ڪراچي سلمان عبدالله مراد وڌيڪ چيو تہ نئين نسل کي ڪتاب سان جوڙڻ وقت جي سڀ کان اهم ضرورت آهي، ڇاڪاڻ تہ سوشل ميڊيا ۽ ڊجيٽل دور ۾ مطالعو ڪرڻ جي عادت ڪمزور ٿي رهي آهي، جنهن کي ٻيهر مضبوط ڪرڻ لاءِ والدين، تعليمي ادارن ۽ سماجي تنظيمن کي گڏيل ڪردار ادا ڪرڻو پوندو. هن چيو تہ ڪتاب دوستي نوجوانن ۾ مثبت سوچ، تنقيدي شعور ۽ تعميري ڪردار کي هٿي ڏئي ٿي. ڊپٽي ميئر ڪراچي ڪراچي ورلڊ بُڪ فيئر جهڙن علمي ميلن جي انعقاد کي خوش آئند ۽ ساراهہ جوڳو قرار ڏيندي چيو تہ اهڙا ادبي ۽ علمي ميلا سماج ۾ علم دوستي، مڪالمو ۽ فڪري هم آهنگي کي فروغ ڏين ٿا. هن چيو تہ ڪراچي هميشہ کان علم، ادب، تحقيق ۽ تخليق جو مرڪز رهي آهي ۽ اڄ بہ هي شهر ادبي سرگرمين جي ذريعي پنهنجي سڃاڻپ برقرار رکيو پيو اچي. هن وڌيڪ چيو تہ ادبي سرگرميون سماج ۾ مثبت سوچ، برداشت ۽ رواداري کي هٿي ڏين ٿيون ۽ ڪتاب سان جڙيل سماج ئي امن، ترقي ۽ شعوري ارتقا جي ضمانت هوندو آهي. ڊپٽي ميئر ڪراچي سلمان عبدالله مراد يقين ڏياريو تہ بلدير عظمىٰ ڪراچي علم ۽ ادب جي واڌاري، ڪتاب ميلن ۽ مطالعو سان لاڳاپيل سڀني مثبت سرگرمين جي حوصلا افزائي جاري رکندي، تہ جيئن ڪراچي کي هڪ باعلم ۽ باشعور شهر بڻائي سگهجي. هن ليکڪ اطهر اقبال جي ادبي خدمتن کي ساراهيندي نئين ڪتاب جي اشاعت تي کيس مبارڪباد پڻ پيش ڪئي.

بقايا 5 گورنر

سان گڏ ويهڻ جي سڀ کان وڌيڪ ضرورت آهي. اهڙن خيالن جو اظهار هن گورنر هائوس ۾ جمعيت علماءِ اسلام (ف) جي سربراهہ مولانا فضل الرحمان سان گڏ پريس ڪانفرنس کي خطاب ڪندي ڪيو. گورنر سنڌ وڌيڪ چيو تہ هن وقت دشمن اسان جي خلاف خاص طور تي بلوچستان ۽ خيبر پختونخواهہ ۾ الخوارج استعمال ڪري رهيو آهي، موجوده صورتحال ۾ سڀني مذهبي طبقن کي اسلام جي مطابق شرعي فتوائون ڏيڻ گهرجن. عالمن کي مدرسن ۾ ٻارن کي ٻڌائڻ گهرجي تہ هي اهو ئي افغانستان آهي جنهن کي اسان رائد ڪرڻ، ٽيو ڏيڻ ۽ هلڻ سيکاريو هو. واپار هجي يا رائد جو ميدان، انهن افغانين انهن کي اڳتي آندو آهي. اڄ اهي ئي ماڻهو دشمن جا اوزار بڻجي رهيا آهن. الله تعاليٰ انهن کي هدايت ڏئي، آمين. هن چيو تہ اڄ پاڪستان فيلڊ مارشل حافظ سيد عاصم منير جي اڳواڻي ۾ طاقتور ٿي چڪو آهي، جڏهن تہ پاڪستان جي معاشي ترقي جا اثر اچڻ اچڻا آهن. هن چيو تہ سياسي ۽ مذهبي تنظيمن کي ماڻهن کي ٻڌائڻ گهرجي تہ هي اتفاق جو وقت ناهي، پر معاشي بحران مان نڪرڻ لاءِ هڪ ٻئي جو هٿ پڪڙڻ جو وقت آهي. ان کان اڳ گورنر سنڌ سر سيد يونيورسٽي طرفان مولانا فضل الرحمان کي اعزازي ڊاڪٽريٽ جي ڊگري ڏني. گورنر سنڌ پنهنجي هٿن سان تيار ٿيل حليم مولانا فضل الرحمان ۽ سندس سائين جو رکو پيش ڪيو. مولانا فضل الرحمان وڻ پوکڻ جي مهم جي حصي طور گورنر هائوس ۾ هڪ ٻوٽو پڻ لڳايو.

بقايا 6 دورو

حيدرآباد جو دورو ڪيو جتي هن ڪاڌخوراڪ جي شين جي اگهن ۽ پيٽروليم مصنوعات جي ناپ تول جي چڪاس ڪئي. دوري دوران خاص معاون نيشنل مارٽ ۾ اگهن جي جانچ ڪئي جڏهن تہ نيشنل ڊيري ۽ مرحبا مارٽ جو بہ معائنو ڪيو _ هن مقرر ڪيل اگهن جي خلاف ورزي تي نيشنل مارٽ تي 50 هزار رپيا ۽ مرحبا مارٽ تي 25 هزار رپيا ڏنڊ عائد ڪيو _ ان کان علاوه عثمان

سنڌ اسيمبلي ۾ ڪجهه شقون تبديل ڪرڻ بعد ٿر ڪول انرجي بورڊ ترميمي بل منظور

ايوان ۾ مسيحي برادري جي مذهبي تهوار ڪرسمس جي موقعي تي مبارڪباد جي قرارداد منظور ڪئي وئي

ڪرسمس محبت ۽ امن جو ڏڻ آهي، هي تهوار اسان کي مذهبي رواداري قائم ڪرڻ جو درس ڏئي ٿو: ميمبر

اجلاس ۾ قومي ڪرڪيٽ ٽيم جي انڊر 19 ٽيم جي ڪاميابي تي خوشي جو اظهار ڪيو ويو

ڪراچي (رپورٽ: مجيد عباسي) سنڌ اسيمبلي سومر ڏينهن ٿر ڪول انرجي بورڊ ترميمي بل پنهنجي اجلاس ۾ منظور ڪيو ايوان مسيح برادري جي مذهبي تهوار ڪرسمس جي موقعي تي مبارڪباد جي بقايا نمبر 1 ڏسو صفحو 5

خانپور مهر: پتافي برادري ۾ جهيڙي دوران مارجي ويل 3 ڄڻن جا لاش ۽ زخمي

خانپور مهر لڳ پتافي برادري جي ٻن ڌرين وچ ۾ جهيڙو، 3 ڄڻا مارجي ويا، ٻه ڄڻا سخت زخمي

لنڊي ٿوڙي پرسان تڪرار جي نبيري لاءِ مختلف علائقن مان ميڙ ڪٺي ٿيڻ تي هٿيارٻندن فائرنگ ڪري ڏني

فائرنگ جي نتيجي ۾ دودو پتافي، حضور بخش پتافي ۽ اصغر پتافي موقعي تي ئي مارجي ويا

اطلاع تي پوليس پهچي علائقي ۾ گهيري ۾ آڻي لاش ۽ زخمي علي نواز، زبير ۽ حبيب الله کي اسپتال پهچايو

خانپور مهر (رپورٽ: سري چند ڪيرا) پنجاب جي مختلف علائقن سان واسطو رکندڙ پتافي برادري جا ماڻهو هلندڙ پراڻي سڱاوتي ۽ زميني تڪرار جي نبيرڻ لاءِ ميڙ جي صورت ۾ لنڊي ٿوڙي واري علائقي ۾ شاهنواز پتافي جي گهر پهتا، جتي ڳالهه ٻولهه دوران شاهنواز پتافي واري ڌر جي بقايا نمبر 2 ڏسو صفحو 5

حيدرآباد واسي نوجوان مٽياري مان گم، وارثن جو احتجاج

حيدرآباد واسي زوهيب پنهور هالا ويندي لاپتا ٿي ويو: وارث

وارثن جو ايس ايس پي مٽياري کان قدم کڻي نوجوان بازياب ڪرائڻ جو مطالبو

مٽياري (ڊ ر) مٽياري مان نوجوان جي گمشدگي جو معاملو سامهون آيو آهي حيدرآباد ڦليلي روڊ پڪي روڊ ڪچي محلا بقايا نمبر 3 ڏسو صفحو 5

ڪراچي ۾ پنج ڏينهن وارو عالمي ڪتاب ميلي جي پڄاڻي، ماضي جا سڀئي رڪارڊ ٽوڙي ڇڏيا

پنجن ڏينهن واري ميلي ۾ سياسي سماجي ادبي شخصيتن، شاگردن سميت ساڍا پنج لک ماڻهن شرڪت ڪئي

ڪتابي ميلو پاڪستان جي سڃاڻپ بڻجي چڪو آهي. هن ماحول سان اُن کي روشن رهڻ گهرجي: اڳواڻ

ميلي ۾ ايتري وڏي تعداد ۾ ماڻهن جي آمد هڪ سڻي مستقبل جي اڳڪٿي ڪري رهي آهي

ڪراچي (رپورٽ: راهب ڳاهو) پاڪستان پبلشرز اينڊ بڪ سيلرز پاران ڪراچي ايڪسپو سينٽر ۾ منعقد ڪيل پنج ڏينهن وارو ڪراچي عالمي ڪتاب ميلو ڪاميابي سان ختم ٿي ويو آهي جنهن علم ۽ بقايا نمبر 7 ڏسو صفحو 5

جيڪب آباد ۾ عوامي شڪايتن تي اي سي جا حدخلين خلاف آپريشن

نويد احمد سامر سي سي روڊ، ٽاور روڊ، قائد اعظم روڊ، اولڊ ڪاليج تي ڪارروايون ڪيون

دوڪاندار روڊن سنڌن ۽ ٿلها ٺاهي ويٺل آهن جنهن سبب شهري مشڪلاتن ۾ آهن: اي سي

جيڪب آباد (ڊ ر) عوامي شڪايتن تي اسسٽنٽ ڪمشنر نويد احمد سامر پاران جيڪب آباد شهر جي مختلف روڊن ۽ بقايا نمبر 8 ڏسو صفحو 5

جيڪب آباد: ڦر دوران مارجي ويل ڌوڙاري مٺل معرفاڻي جو لاش وارثن حوالي

شڪارپور ڪان ماسي جيڪب آباد سول اسپتال پهچي لاش وصول ڪيو، گهر منتقل

ڦر دوران مٺل معرفاڻي ۽ الاهي بخش مغيري مارجي ويا، ساٿي فرار ٿي ويا هئا: ايس ايڇ او

جيڪب آباد (ڊ ر) ٻه ڏينهن اڳ جيڪب آباد جي مولاداد ٿاڻي جي حد ۾ مبينه ڦر دوران مارجي ويل ڌوڙاري مٺل معرفاڻي جو بقايا نمبر 9 ڏسو صفحو 5

ڪوٽڙي ۾ پوليس جو آپريشن، ڏوهه جي ارادي سان بيٺل 4 مبينا جوابدار گرفتار

ايس ايڇ او جي اڳواڻي ۾ ريلوي اسٽيشن، بابا ٽنو شاهه ۽ آسپاس علائقن ۾ آپريشن ڪيو ويو

گرفتار ڪيل جوابدار آڌيس منشيات وڪرو ڪرڻ سان گڏ ٻين ڏوهن ۾ ملوث آهن: پوليس

ڪوٽڙي سائيٽ (ن ع) ڪوٽڙي پوليس جو ريلوي اسٽيشن، بابا ٽنو شاهه ۽ آسپاس علائقن ۾ آپريشن ايس ايڇ او ڪوٽڙي بقايا نمبر 10 ڏسو صفحو 5

ڪوٽڙي: پوليس آپريشن دوران گرفتار ڪيل جوابدار لاڪپ ۾ بيٺل آهن

چيف جسٽس لاهور هاءِ ڪورٽ عاليه نيلم فائيل فوٽو

ٽنڊو محمد خان: سنڌو دريا مان 35 سالا نوجوان جو لاوارث حالت ۾ لاش هٿ

ٽنڊو محمد خان (ڊ ر) سنڌو دريا مان 35 سالا نوجوان جو لاوارث حالت ۾ لاش هٿ، سڃاڻپ ٿي نه سگهي، سنڌو دريا جي ڪناري تان 35 سالا نامعلوم نوجوان جو پاڻي ۾ پيل لاش لاوارث حالت ۾ هٿ بقايا نمبر 11 ڏسو صفحو 5

بغداد: صدر آصف زرداري سيد عبدالقادر جيلاني جي مزار جي منتظمين سان ملاقات ڪندي

ڪتاب دوستي ڪنهن به زنده ۽ ترقي يافته قوم جي بنيادي سڃاڻپ هوندي آهي: ڊپٽي ميئر

سماج اندر معاشرن جي فڪري تعمير ۾ ڪتاب جو ڪردار بنيادي حيثيت رکي ٿو

ڪتاب رڳو معلومات جو ذريعو نه پر اخلاق، برداشت، تهذيب ۽ شعور جي تربيت پڻ ڪن ٿا

ڪراچي (بيورو رپورٽ) ڊپٽي ميئر ڪراچي سلمان عبدالله مراد چيو آهي ته مطالعي ڪتاب دوستي ۽ علم سان وابستگي ڪنهن به زنده ۽ ترقي يافته قوم جي بنيادي سڃاڻپ هوندي آهي ڪتاب انسان بقايا نمبر 4 ڏسو صفحو 5

پاڪستان ۽ اسلام جي ڳالهه اچي ٿي ته مذهبي طبقا گڏ بيٺا آهن: گورنر

دشمن اسان خلاف بلوچستان ۽ خيبر پختونخواهه ۾ الخوارج استعمال ڪري رهيو آهي

گورنر پاران سر سيد يونيورسٽي طرفان مولانا فضل الرحمان کي اعزازي ڊاڪٽريٽ جي ڊگري ڏني وئي

ڪراچي (بيورو رپورٽ) گورنر سنڌ ڪامران خان ٽيسوري چيو آهي ته جڏهن پاڪستان ۽ اسلام جي ڳالهه اچي ٿي ته مذهبي طبقا گڏ بيٺا آهن اڄ هڪ پيرو پيهر سياسي ۽ مذهبي طبقن سميت سڀني کي پاڪستان بقايا نمبر 5 ڏسو صفحو 5

وزيراعليٰ سنڌ جي خاص معاون جو حيدرآباد جو دورو

عثمان غني هنگورو ڪاڏ خوراڪ جي شين جي اگهن ۽ پيٽروليم مصنوعات جي چڪاس ڪئي

نيشنل مارٽ ۽ مرحبا مارٽ تي مقرر اگهن جي خلاف ورزي، 75 هزار رپيا ڏنڊ عائد

حيدرآباد (اسٽاف رپورٽر) وزيراعليٰ سنڌ جي خاص معاون براءِ بيورو آف سپلائي اينڊ پرائسز عثمان غني هنگورو ضلعي بقايا نمبر 6 ڏسو صفحو 5

ڪراچي ايڪسپو سينٽر ۾ ورلڊ بڪ فيئر ۾ شهرين جي رش نظر اچي رهي آهي

ڦلجي بي ايڇ يو سينٽر ۾ ڊاڪٽر غير حاضر ۽ دوائن جي کوٽ خلاف احتجاجي ريلي

سياسي، سماجي ۽ صحافتي تنظيمن پاران پريس ڪلب کان حيدر چوڪ تائين ريلي ڪڍي ڌرڻو

بي ايڇ يو ۽ بي بي ايڇ يو ۽ آر ايڇ سي ۾ عملدار اسپتال لاءِ مليل فنڊ ۽ دوائن هڙپ ڪري ڇڏين ٿا: مظاهرين

ڦلجي اسٽيشن (ن ع) شهر جي بي ايڇ يو سينٽر ۾ گذريل هڪ مهيني کان ڊاڪٽر غير حاضر هجڻ دوائن جي کوٽ ۽ بي ايڇ بقايا نمبر 12 ڏسو صفحو 5

ٽنڊوالهيار ۾ ستين آل سنڌ-بلوچستان شهيد بينظير ڀٽو شوٽنگ بال ٽورنامنٽ

ٽورنامينٽ ۾ 18 ٽيمن جي شرڪت، سنڌ ۽ بلوچستان رانديگرن پنهنجي راند جا جوهر ڏيکاريا

نوجوان لاءِ صحتمند سرگرميون اهم آهن، رانڌين سان نشي کان پري رهي سگهجي ٿو: محمد رفيق ٿيٻو

ٽنڊوالهيار (ڊ ر) ٽنڊوالهيار ۾ سنڌ گورنمينٽ جي تعاون سان ستين آل سنڌ بلوچستان شهيد بينظير ڀٽو شوٽنگ بال ٽورنامنٽ بقايا نمبر 13 ڏسو صفحو 5

ٽنڊو محمد خان ۾ اغوا ٿيل 10 سالا ٽينگر راشد خالد پوليس هٿ ڪري ورتو

ڳوٺ قاضي احمد ٻانيڻ مان اغوا بعد هٿيارٻندن نوجوان تي تشدد ڪري لاوارث حالت ۾ ڇڏي فرار

وڏيهن گذرڻ باوجود مويا پوليس ايف آءِ آر داخل نه ڪري سگهي، ڪو به جوابدار گرفتار نه ٿيو

وارثن ۽ صحافين جو آئي جي سنڌ ۽ ڊي آئي جي حيدرآباد کان فوري انصاف جو مطالبو

ٽنڊو محمد خان (ڊ ر) ٽنڊو غلام حيدر جي مويا پرسان ڳوٺ قاضي احمد ٻانيڻ مان هٿيارٻندن هٿان اغوا ٿيل 10 سالا ٽينگر بقايا نمبر 14 ڏسو صفحو 5

پنوعاقل لڳ ڦر جي ڪوشش ناڪام، فائرنگ ۾ ٻه پائر سميت ڌوڙاري مارجي ويو، هڪ زخمي

ڳوٺ دلاور ساوند ۾ ڦر مزاحمت تي هٿيارٻندن جي فائرنگ ۾ عبدالشڪور ۽ مختيار ساوند مارجي ويا

اطلاع تي پوليس پهچي مقابلي بعد هڪ ڌوڙاري مارجي ويو، فائرنگ دوران شهري صديق زخمي ٿي پيو: ايس ايس پي

مارجي ويلن لاش ۽ زخمي کي اسپتال منتقل ڪري وڌيڪ جاچ شروع ڪري ڇڏي آهي

پنوعاقل (رپورٽ: اعجاز جهنڊير) ڊبر ٿاڻي جي حد ڳوٺ دلاور عرف ڊپٽي ساوند ۾ چوپايو مال چورائڻ جي ڪوشش دوران افسوسناڪ واقعو پيش آيو جتي نامعلوم هٿيارٻندن گهرن ۾ گهڙي فائرنگ ڪري ٻن پائرن کي بقايا نمبر 15 ڏسو صفحو 5

ڪراچي صنعتي علائقن لاءِ 9 ارب 28 ڪروڙن واري ترقياتي پيڪيج جي منظوري تاريخي فيصلو آهي: شرجيل ميمڻ

صنعتي زونن جي بحالي ۽ ترقي سڌي طرح روزگار، برآمدات ۽ سيڙپڪاري سان جڙيل آهي

علائقن جي انفراسٽرڪچر جي بهتري لاءِ جامع روڊ ميپ تحت اڄ کان ترقياتي ڪم شروع ڪيا پيا وڃن

ترقياتي منصوبن جي معيار، رفتار ۽ شفافيت تي ڪنهن به قسم جو سمجهوتو نه ڪيو ويندو

ڪراچي (بيورو رپورٽ) سنڌ جي سينيئر وزير ۽ اطلاعات، ٽرانسپورٽ ۽ ماس ٽرانزٽ واري صوبائي وزير شرجيل انعام ميمڻ چيو آهي ته ڪراچي جي صنعتي علائقن لاءِ 9 ارب 28 ڪروڙ رپين کان وڌيڪ ترقياتي بقايا نمبر 16 ڏسو صفحو 5

اسلام آباد: وزيراعظم محمد شهباز شريف جو انڊر 19 پاڪستان ڪرڪيٽ ٽيم سان گڏ ورلڊ گروپ فوٽو

مورو ۾ معمولي ڳالهه تان جهيڙو، هڪ ڄڻو مرڻينگ، اسپتال منتقل

مورو (ن ع) مورو شهر جي ڳوٺ درس ۾ معمولي ڳالهه تان جهيڙو هڪ ڄڻو مرڻينگ، مورو اسپتال کان نوابشاهه جي اسپتال منتقل ڪيو ويو ان موقعي تي بقايا نمبر 17 ڏسو صفحو 5

ڄامشورو: پ پ چيئرمين بلاول ڀٽو ڪيڊٽ ڪاليج ۾ ٽرافي ڏيئي رهيو آهي

ڪوٽڙي لڳ ٻن ڪارن ۾ زوردار ٽڪر، معصوم ٽينگري فوت، 8 ڄڻا زخمي

بولهاڙي وٽ ٿيل حادثي ۾ 6 سالن جي ٽينگري تبسم ٿلڏي تي فوت ٿي وئي

زخمي ٿيل علي پير، نڪاڪت، ماروي ۽ ٻين کي اسپتال داخل ڪيو ويو ٻن ڄڻن جي حالت نازڪ

ڪوٽڙي (ن ع) ڪوٽڙي لڳ بولهاڙي وٽ ٻن ڪارن جو آمهون سامهون زوردار ٽڪر ٿي پيو جنهن جي نتيجي ۾ 6 سالا بقايا نمبر 18 ڏسو صفحو 5

لاڙڪاڻي پرسان بجلي تارن مان ڪرنٽ لڳڻ سبب بس جي ڇت ويٺل ٻه ڄاڃي ٽينگر فوت، هڪ مرڻينگ

مراد واهڻ محلي اينڊڙ ڄڃ جي بس مٿان ويٺل 15 ورهين جو ثقلين 14 ورهين جو بلاول ۽ ارسلان زخمي ٿي پيا

زخمين کي چانڊڪا اسپتال نيو ويو جتي ثقلين ۽ بلاول جتوئي فوت ٿي ويا، ارسلان جو علاج جاري

فوتي ٽينگرن جا لاش گهر پهچڻ تي ڪهرام مچي ويو، شادي جون خوشيون ماتم ۾ تبديل

لاڙڪاڻو (بيورو رپورٽ) لاڙڪاڻي پرسان ڳوٺ فقير واهه جتوئي مان لاڙڪاڻي شهر جي مراد واهڻ محلي اينڊڙ ڄڃ سان بس جي ڇت ويٺل بجلي جي لڙڪندڙ تارن ۾ ڪي ڄاڃي 15 ورهين جو ثقلين پٽ اڪبر جتوئي بقايا نمبر 19 ڏسو صفحو 5

حيدرآباد ۾ سنڌ هيلٿ ڪيئر ڪميشن جي صحت آگاهي سيشن

ايڊيشنل ڪمشنر فرقان احمد لغاري جي صدارت هيٺ شهباز هال ۾ اجلاس ٿي گذريو

جعلي علاج ڳاهن خلاف ڪارروائين ۽ اينٽي ڪوئيڪري مهمن بابت تفصيلي آگاهي

حيدرآباد (اسٽاف رپورٽر) ايڊيشنل ڪمشنر ون حيدرآباد فرقان احمد لغاري جي صدارت هيٺ شهباز هال حيدرآباد ۾ سنڌ هيلٿ بقايا نمبر 20 ڏسو صفحو 5

چوهڙجمالي لڳ 18 سالن جو نوجوان بخار وگهي فوت

چوهڙجمالي (ن ع) چوهڙجمالي لڳ 18 سالا نوجوان پورهيت نظير احمد جتوئي بخار وگهي فوت ٿي ويو، چوهڙ جمالي لڳ بقايا نمبر 21 ڏسو صفحو 5

ٿر جي تعليمي ماهر روپي شنڪر موراڻي جون آخري رسمون، صحافين ۽ سياسي سماجي اڳواڻن جي شرڪت

روزاني عبرت جي نيوز ايڊيٽر جڳ پرڪاش موراڻي ۽ هيڊ ماسٽر راجيش ڪمار جي والد جون آخري رسمون ڏيپلو ۾ ادا ڪيون ويون

حيدرآباد، ٽنڊومحمدخان، تلهار، بدين سميت مختلف شهر مان سياسي، سماجي ۽ صحافي ڌرين ڏيپلو تي پهچي تعزيت

نظام مگسي، ذوالفقار چانڊيو، جاويد دلواڻي راشد خميسو دلواڻي، اشرف عبدالله ميمڻ، غلام حسين خاصخيلي ۽ ٻين پڻ تعزيت ڪئي

حيدرآباد/بدين/مٺي (نمائندن وڪاڻ) ٿر جي ماهر تعليم سماج کي بهتر اڏڻ جي ڏاهي ۽ تعليم لاءِ سموري عمر ارپيندڙ ۽ باصلاحيت ۽ سادي ۽ سهڻي واري طبيعت رکندڙ شخصيت ۽ عبرت جي سينيئر نيوز بقايا نمبر 22 ڏسو صفحو 5

ٽنڊوالهيار الشهباز ايلمينٽري اسڪول ۾ ثقافتي تقريب منعقد

دنيا ۾ اسان جهڙي ثقافت ڪنهن جي به ناهي پر اسان وساري ويٺا آهيون: عبدالجبار

ٽنڊوالهيار (ڊ ر) ٽنڊوالهيار شهر جي مجاهد ڪالوني ۾ الشهباز ايلمينٽري اسڪول طرفان ثقافتي تقريب ڪوٺائي وئي جنهن ۾ بقايا نمبر 23 ڏسو صفحو 5

حيدرآباد: 11 هين اياز ميلي جي آخري ڏينهن تي هڪ لوڪ فنڪاره سيما ڪرماڻي رقص ڪري رهي آهي

راڄوخاناڻي: هٿ آيل پيرسن جو لاش اسپتال ۾ پيل آهي

ڄامشورو لڳ ٿاڏو بولا خان پوليس جي ڪاهه، هڪ عورت ٻار سميت کڻي ويا، وارثن جو احتجاج

ڄامشورو (ڊ ر) جي تعلقي ٿاڻي بولاخان پوليس ساٿايا موري وٽ ٻگٽي برادري جي گهرن تي چڙهائي ڪرڻ بعد هڪ عورت بقايا نمبر 24 ڏسو صفحو 5

ڳڙهي خيرو ۾ ڀتا خوري ۽ بدامني خلاف هندو واپارين جي شٽر بند هڙتال

جمعيت علماءِ اسلام تعلقه ڳڙهي خيرو پاران ڀتا خوري ۽ بدامني خلاف احتجاجي مظاهرو ڪري ڌرڻو هنيو ويو

اسين هندو برادري سان مڪمل طور تي گڏ آهيون، تعلقي ڳڙهي خيرو مان ڀتي خوري ۽ بدامني جو آزار وڌي ويو آهي: اڳواڻ

مير ممتاز حسين جکراڻي پاران به هندو برادري کي ڀتي جون پرچيون ملڻ واري واقعي جي سخت لفظن ۾ مذمت

جيڪب آباد (ڊ ر) تعلقي ڳڙهي خيرو مان ڀتي خوري ۽ بدامني جو آزار ختم نه ٿي سگهيو هندو برادري جي واپارين کي ڀتي بقايا نمبر 25 ڏسو صفحو 5

ٽنڊوباگو: اي سي غير قانوني پيٽرول پمپن خلاف ڪارروائي ڪندي

اوباوڙو لڳ آپريشن دوران مجموعي طور 9 کان 16 ڌوڙاري مارجي ويا آهن: ايس ايس پي

وڏوهارين مارجڻ جي تصديق ٿي چڪي آهي 7 ڌوڙارين جون لاشون ڳولهيون پيون وڃن

پنجاب جي ڪچي ۾ ڌوڙارين جو خاتمون آڻي راجنپور پوليس حوالي ڪري ڇڏيا آهن

اوباوڙو (ن ع) اوباوڙو لڳ پنجاب جي سونمياڻي جي ڪچي واري علائقن ۾ ڇهن ڏينهن تائين جاري رهندڙ سنڌ پوليس ۽ بقايا نمبر 26 ڏسو صفحو 5

ڄامشورو لڳ ويگو جي ٽڪر ۾ فوت ٿيل نوجوان جا جوابدار گرفتار ٿيڻ خلاف مظاهرو

پوليس پروٽوڪول ۾ شامل گاڏي جي ٽڪر ۾ موٽرسائيڪل سوار ضامن نوحاڻي فوت ٿيو هو

واقعي جو ڪيس داخل نه ٿيڻ ۽ جوابدار گرفتار نه ٿيڻ خلاف فوتي جي وارثن احتجاج ڪيو

ڄامشورو (ڊ ر) شهر جي آر بي بي ڪالوني وٽ حيدرآباد ڄامشورو روڊ تي 25 ڏهاڙا اڳ ٻن موبائل گاڏين جي پروٽوڪول بقايا نمبر 27 ڏسو صفحو 5

راضيديرو لڳ هٿيارٻند نوجوان کان موٽرسائيڪل، روڪ رقم ۽ سامان ڦري ويا

راضيديرو (ن ع) اڳوا ٿاڻي جي پوليس کي ڌوڙاري ٿولن سڃاڻي ورتو ٽيڏا وڏا ڌوڙ ٿيڻ معمول بڻجي ويا. اڳوا پوليس کي ٿيراڻيون پوليس لاءِ حد کي سنڀالڻ ڏکيو ٿي ويو ڏينهن ڏٺي جو حد جي سڪيو روڊ جادو واهڻ لنڪ روڊ اچي مسجد وٽان ٽن بقايا نمبر 28 ڏسو صفحو 5

اسلام آباد: چيئرمين وزيراعظم يوٿ پروگرام رانا مشهود احمد خان بين الاقوامي ايم او آءِ سي سمٽ پاڪستان 2025 کي خطاب ڪندي

خيرپور ناٿن شاهه ۾ رورل هيلٿ سينٽر جا نوان شعبا ۽ بيسڪ هيلٿ يونٽ جو افتتاح

عرفان ظفر لغاري هيپاٽائيٽس بي سي، اکين جو شعبو ۽ گائني وارڊ ۽ ٻين شعبن جو افتتاح ڪيو

ڳوٺ ڳل محمد چانڊيو ۾ نئين تعمير ٿيل ڊسپينسري جو افتتاح، بيسڪ هيلٿ يونٽ ۾ اپ گريڊ جو واعدو

ڳوٺاڻن جا مسئلا حل ڪرڻ تي ايم اين اي جو واعدو، گئس لائين ۽ ٻين سهولتن لاءِ فوري ڪارروائي جو اعلان

خيرپورناٿن شاهه (ن ع) پي پي ايم اين اي عرفان ظفر لغاري پاران پي پي ايڇ آئي جي انتظام هيٺ هلندڙ سيتا روڊ رورل هيلٿ سينٽر ۾ قائم ٿيل نون شعبن هيپاٽائيٽس بي سي، اکين جو شعبو گائني بقايا نمبر 29 ڏسو صفحو 5

خيرپور لڳ هٿيارٻندن چوڪيدار کي يرغمال بڻائي 10 ٻلوڙ مينهون ڪاهي ويا

ڳوٺ الله ڏنو شيخ واسي عابد شيخ جي واڙي تي 10 کان وڌيڪ هٿيارٻندن ڪاهه ڪئي

هٿيارٻند چوڪيدار کي يرغمال بڻائي 10 ٻلوڙ مينهون ڪاهي ويا آهن انصاف ڪيو وڃي: عابد شيخ

خيرپور (ڊ ر) خيرپور لڳ ڳوٺ الله ڏنو شيخ بقايا نمبر 30 ڏسو صفحو 5

لاڙڪاڻي ۾ پ پ ايم پي اي جميل سومرو جي کليل ڪچهري، عوامي مسئلن جو نوٽيس

ذوالفقار باغ ۾ کليل ڪچهري ڪئي، ڪيترن ئي شهرين سان ملاقات ڪري سندن مسئلا ٻڌا

عوامي مسئلن تي فوري نوٽيس وٺندي لاڳاپيل کاتن جي آفيسرن کي هدايتون جاري ڪيون

لاڙڪاڻو (بيورو رپورٽ) لاڙڪاڻي ۾ پاڪستان پيپلز پارٽي جي اڳواڻ ۽ ميمبر صوبائي اسيمبلي ايم پي اي جميل احمد بقايا نمبر 31 ڏسو صفحو 5

دادو: ڦلور ملز ۽ اٽو چڪي مالڪ پريس ڪانفرنس ڪندي

شهدادپور ۾ ٻن ڏينهن اندر ٻن پوليس اهلڪارن کان ٻه موٽرسائيڪلون ڦرجي ويون

شهدادپور (ن ع) شهدادپور شهر ۾ ڦرون ۽ چوريون وڌي ويون شهري جنياپاڻي ۾ اوور هيڊ پل تان پوليس اهلڪار راڻو زرداري کان نئين سي ڊي موٽرسائيڪل ڦر ڪري بقايا نمبر 34 ڏسو صفحو 5

راڄوخاناڻي مان پنجاهه سالن جي پيرسن جو لاش هٿ، وارثن حوالي

راڄوخاناڻي (ن ع) راڄوخاناڻي شهر جي مين روڊ تي سلطاني واهه موري وٽ مير حسين بخش ٽالپر مارڪيٽ جي زير تعمير دڪان بقايا نمبر 35 ڏسو صفحو 5

پنوعاقل لڳ ڦر جي ڪوشش دوران فائرنگ ۾ فوت ٿيل ٻه شهري

حيدرآباد ۾ جيئي سنڌ محاذ جو وسيلن جي مالڪي ۽ تحفظ لاءِ احتجاجي مارچ

سنڌ تاريخي وطن آهي سنڌ کي انتظامي يونٽن جي آڙ ۾ ورهائڻ جي اجازت نه ڏينداسين: رياض چانڊيو

سنڌ جي ماڻهن کي مهانگائي، بدامني ور چاڙهيو ويو آهي، عوام ٻن ويلن جي ماني لاءِ پريشان آهي

سنڌ جي وسيلا سنڌ بدران وفاق تي خرچ ڪري سنڌ جي عوام کي بک جي ٻاهه ۾ اڇلايو ويو آهي

حيدرآباد (اسٽاف رپورٽر) جيئي سنڌ محاذ پاران سنڌ جي وسيلن جي مالڪي ۽ بقايا نمبر 32 ڏسو صفحو 5

ٽنڊوآدم لڳ درويش ٽينگر سان جوابدارن جي مبينا طور تي جنسي ڏاڍائي، اين سي داخل

ڳوٺ دائم ٿهيم واسي يار محمد ٿهيم پاران ٿاڻي تي پهچي 15 ورهين جي پٽ سان ڏاڍائي جي رپورٽ داخل ڪرائي

درويش صفت پٽ قربان سان جوابدار حنيف ٿهيم زبردستي جنسي ڏاڍائي جو نشانو بڻايو آهي: موقف

پوليس جوابدار خلاف اين سي داخل ڪري ٽينگر کي ميڊيڪل لاءِ ليٽر ڏئي اسپتال منتقل ڪيو

ٽنڊوآدم (ن ع) ٽنڊوآدم لڳ ڳوٺ دائم ٿهيم جي رهندڙ 15 سالا درويش ٽينگر قربان علي ولد يار محمد ٿهيم کي سندس ئي ڳوٺ جي رهندڙ حنيف ٿهيم پاران مبينا طور تي جنسي ڏاڍائي جو نشانو بڻايو ويو آهي . معاشر درويش ٽينگر سان جنسي ڏاڍائي ڪندڙ جوابدار حنيف ٿهيم خلاف سندس والد يار محمد ٿهيم پاران ٽنڊوآدم بي سيڪشن ٿاڻي تي اين سي بقايا نمبر 33 ڏسو صفحو 5

حيدرآباد: جيئي سنڌ محاذ پاران وسيلن جي مالڪي ۽ تحفظ لاءِ احتجاجي مارچ ڪيو پيو وڃي

ڪنڊڪوٽ ۾ ايس يو پي جي قبائلي تڪرارن جي خاتمي لاءِ امن مارچ

ڪنڊڪوٽ ڪشمور اندر ڪيترن ئي برادرين ۾ خوني قبائلي تڪرار هلي رهيا آهن: اڳواڻ

ڏيرون خوني تڪرارن سبب پنهنجي پنهنجي ڳوٺن ۽ علائقن تائين محدود ٿي رهجي ويون

ڪنڊڪوٽ (ڊ ر) ڪنڊڪوٽ قبائلي تڪرارن جي خاتمي لاءِ سنڌ يونائيٽيڊ پارٽي جي سڏ تي سياسي سماجي تنظيمن جي بقايا نمبر 36 ڏسو صفحو 5

هي اخبار پرنٽر ناصر جمال سومرو پاپولر پرنٽرز مان ڇپرائي عبرت گروپ آف پبليڪيشنز جي تحت عبرت بلڊنگ گاڏي کاتو حيدرآباد مان ڇپرائي جاري ڪئي.